

SKOVEN

9

UDGIVET AF DANSK SKOVFORENING

1888-1988

88

SKOVEN 9/88 Indhold:

- Leder: Skovbruget på vej** 283
Dansk Skovforening de første 50 år 287
Skovforeningens historie er skovbrugets historie 293
Den 25. september 1988 er det 100 år siden at Dansk Skovforening blev stiftet, og dette markeres med tre artikler først i bladet. I lederen er jubilæet anledning til at se fremad og udtrykke foreningens ønske om fortsat at bidrage til "et voksende erhverv". Den næste artikel giver indtryk af foreningens virksomhed i de første 50 år på baggrund af den jubilæumsbog som blev udgivet i 1938. Endelig fremsætter direktør, professor N. Hermansen sin personlige vurdering af foreningens virksomhed i de senere årtier, bl.a. i forbindelse med lovgivning, træmarkedet og maskinteknik.
- Funktionær eller ej?** 300
Skovridere og skovfogder betragtes normalt som ansatte under funktionærloven, men i mange tilfælde er stillingen så selvstændig at de snarere må betragtes som "direktører". Dette medfører en del ændringer i de retligheder og pligter som stillingen indebærer.
- Administrationsformer i skovbruget** 304
Entreprenørskovbruget 305
Gennem de senere år har entreprenørerne vundet indpas på mange skovejendomme. Mange er imidlertid kritiske over for denne udvikling og derfor er der igangsat et projekt som skal undersøge struktur og arbejdsopgaver i entreprenørskovbruget. Som en del af projektet bringes en række interviews i Skoven, først med ejerne af en mellemstor skovejendom på Sjælland.
- Kortere artikler**
Slagger, flyveaske til skovveje	298	Litt. i noter: Strandenge, poppel til marginaljord, skovbrugsinstituttet,	
Kort nyt: Kratrydder til juletræer, Hylte Bruk	303	flagermus	316, 317
Kort nyt: Svensk skovforskning	314	Kurser fra SI	322
		Musegnav	323
		Seks år med vækstrør	326
		SI brugt børs	328
		Kort nyt: Vægtmærkning, middel mod vildtbid, odderen, skovmuseum	329
		Råtræpriser	330
		Klimastatistik juli 1988	331

Personalialia:

Aastrup Kloster

Den 1. august fratrådte *Vilhelm P. greve Schulin* som stiftsforvalter for Det grevelige Dannemandske stift, Aastrup Kloster v. Tølløse, efter 33 års virke.

Samme dato tiltrådte kammerherre, oberst *Jørgen Schousboe* som stiftsforvalter.

Skovrider *Fl. Skyum*, Vallø, har overtaget ansvaret for driften af stiftets skovbrug.

KW-PLAN

KW-PLAN i Ringsted har pr. 15. oktober ansat forstkandidat *Morten Storm Pedersen*, som skal beskæftige sig med driftsplanlægning samt systemudvikling og service på såvel planlægningssystemet som nye og eksisterende PC-programmer i samarbejde med Klaus Wunsch.

Morten Storm Pedersen kommer fra en stilling i Dansk Skovforenings økonomisk-statistisk afdeling.

Ridderkors

Godsejer Jon Krabbe, Harpelunde, har den 30. august fået tildelt ridderkorset af Dannebrogordenen.

Formand for Handelsudvalget

Efter skovrider Torben Brüels afgang som formand for Danske Skoves Handelsudvalg ved generalforsamlingen i maj 1988 er skovrider *Ole Fog* blevet nyvalgt som formand.

Ole Fog er 51 år og blev forstkandidat i 1962. Han var direktør for Dansk Skovforening i 1972-82. Siden 1982 har han været skovrider for Hvidkilde ved Svendborg samt bestyret sin egen skovejendom, Gudbjerg skov. Ole Fog har desuden siden 1985 været formand for Fynske skovkreds.

Handelsudvalget

Der er fornylig blevet valgt nye formænd i to salgskredse:

Nordjyske kreds: Skovrider *Bo M. Ravn*, Møldrupsvej 27, 9520 Skørping, og

Lolland-Falsters kreds: Skovrider *Erik Elingård-Larsen*, Oreby-Berritzgård godskontor, 4990 Sakskøping.

Der er desuden blevet valgt nye næstformænd i to andre salgskredse:

Vestjyske salgskreds: Skovrider *Per Hilbert*, Engholmvej 1, 7500 Holstebro, og

Midtjyske salgskreds: Skovrider *Niels Peter Dalsgård Jensen*, Hvidemosegård, 8680 Ry.

REDAKTION:

Søren Fodgaard
(ansvh.)
Lene Loving
(annoncer)
Træffetider:
Daglig fra kl. 8.30 - 16.30
undtagen onsdag (lukket).

REDAKTIONSUDVALG:

Formand: Kammerherre
V. Bruun de Neergaard

Statsskovrider
Steffen Jørgensen

Lektor, lic. agro.
Jens Dragsted

Skovrider
Aa. Marcus Pedersen

Forstfuldmægtig
Jens Bjerregaard
Christensen

Direktør
Jens Thomsen

Abonnement
koster for 1988
kr. 280,- (incl. moms)

Medlemmer af
Dansk Skovforening modtager
Skoven og Dansk Skovforenings
Tidsskrift vederlagsfrit.

Stof til SKOVEN's
oktober nummer må indleveres
inden 1. oktober - og gerne før.
Eftertryk med kildeangivelse tilladt.
Tilmeldt Dansk Oplagskontrol.
Kontrolperiode 1.7.86 - 30.6.87.
Oplag: 3673.

Forsiden:

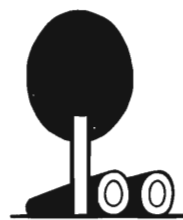

Dansk Skovforenings
første formand,
C.F. Danneskiold
Samsøe (1888 - 1902).

SEPTEMBER 1988

20. årgang

Tryk:
Juelsminde Bogtryk/Offset
Tlf. 05 69 38 11 - Telefax 05 69 51 78

1888-1988

Skovbruget på vej – i et jubilæumsår

Dansk Skovforenings 100 års jubilæum giver anledning til at pege på hvordan skovbruget fremover kan udvikles i gunstig retning.

Af Dansk Skovforenings formand, kammerherre
VILHELM BRUUN de NEERGAARD og direktør JENS THOMSEN.

Fredskovsforordningen af 1805 fjernede truslen om udryddelse fra det danske skovareal, og på mindre end to århundreder er skovene vokset til mere end 12% af landets areal. Det åbne land præges næsten overalt af større skovarealer, småskove og skovbryn. Skovarealet er vokset stærkt som følge af et ansvarligt skovbrugserhverv, der har satset langsigtet.

Skovbruget er indstillet på fortsat at være et voksende erhverv på vej ind i det næste århundrede.

I 1880'erne passerede skovarealet 200.000 ha, og erhvervsinteresserne fik større betydning, efterhånden som de danske skove blev råvareleverandører til en spirende industri.

Skovbrugets interesser, såvel erhvervmæssigt som naturmæssigt, blev organiseret med dannelsen af Dansk Skovforening den 25. september 1888. Vi kan således ved 100 års jubilæet se tilbage på et virke inden for erhvervs politik, afsætning, faglige spørgsmål og samfundskontakt igennem en periode, der omtrent svarer til en trægeneration.

Skovbruget har virket som et selvhjulpent erhverv, udsat for særopgaver i forbindelse med f.eks. krigshugster og efter katastrofelignende stormfald.

Ud fra en international synsvinkel er Danmark et eksempel på et velordnet marked for skovprodukter, udviklet i et samarbejde mellem et velorganiseret skovbrug og træindustri. En stigende specialproduktion af klippegrønt og juletræer har øget skovbrugets konkurrenceevne, men afsætningsmæssige og faglige problemer stiller fortsat krav om en markedsorienteret organisationsindsats.

International konkurrence om råtræ

Dansk skovbrug må i de kommende trægenerationer virke aktivt for en professionel råvareleverance med henblik på at kvalificere træindustrien til international konkurrence. Der ligger en meget stor udfordring på dette område, hvor træindustrien er hastigt på vej i en teknologisk og strukturmæssig udvikling.

Inden for EF-området vil træindustrien kunne vokse som følge af stigning i råvareforsyning og forbrugerpres. Dansk Skovforening og hermed skovbruget må forberede denne konkurrencesituation, og vi må ved øget samarbejde med skovejere interessere i andre lande, både i Norden og EF-området, bevare dansk træs markedsposition, så f.eks. de store nordiske råtræopkøbere tilbyder det nære danske marked afsætningsvilkår, der modsvarer disse store industriers interesse for salg af forædlede skovprodukter i EF-området.

Bedre tilplantningsvilkår

Skovbruget er parat til at videreføre en positiv udvikling. Landet har brug for råvarer, der kan kompensere den import, som er vores næstdyreste efter energi.

Skovbruget må som andre virksomheder kunne udvikle sin struktur. Bedre skovdyrkning kan sikres ved sammenkøb og samdrift af mindre skovstykker, og landbrugslovens bånd på fredskovspligtig jord må løses. Tilplantning af ledig landbrugsjord både som større samlede tilplantninger, arronderingstilplantninger ved eksisterende skov og i nogen grad også som

Skovbruget må forberede sig på en stigende international konkurrence på træmarkedet og virke aktivt for en professionel råvareleverance til træindustrien.

nye mindre skove vil give muligheder for nye virksomheder og udvikling af eksisterende.

Det bør ikke være urealistisk at forøge skovarealet til mere end 20% af landets totalareal i løbet af den næste trægeneration.

Finansieringsformerne har været frie i skovbruget, og resultaterne har talt for sig selv. Hedeskovbrugets opståen og drift aftvinger respekt, og det er oplagt, at der aldrig var opstået et skovareal med disse kvaliteter og det omfang, såfremt man alene kunne tage udgangspunkt i et lokalt landbrugs afkast.

Skovbrug kan som langsigtet råvareproducent tiltrække kapital, og Dansk Skovforening finder det fornuftigt, hvis der tages initiativ til bedre tilplantningsvilkår.

Skovlov med alsidigt skovbrug

I Dansk Skovforenings jubilæumsår fremsætter miljøministeren forslag til revideret skovlov, der vil præge de næste generationers skovtilstand.

Dansk Skovforening har i kontakten til politikere og offentlige myndigheder lagt vægt på, at skovloven må sikre skovene en alsidig produktion, således at der med økonomisk lønsomhed og høj faglig viden fortsat kan drives skovbrug med mange varer på hylderne i form af træarts- og aldersklassevariationer under hensyntagen til naturværdier.

Et sådant skovbrug er også et frem-

tidsønske for Dansk Skovforening.

Det er vores opfattelse, at Miljøministeriet og regeringen har udarbejdet et forslag til revideret skovlov, der kan sikre skovens aktive rolle i de næste trægenerationer.

Det er dog vores vurdering, at myndighedskaraktæren i forslaget giver risiko for at kortsigtet politisk stemning eller administration uden skovbrugsfaglig indsigt kan sætte det over styr, der er skabt.

Dansk Skovforening tror med den stigende skovpolitiske interesse på, at skovlovsadministrationen kan virke positivt med skoven og skovbruget.

Generationsskifteafgifter

Dansk Skovforening kan tilslutte sig Skovpolitisk Betænkningens forudsætning for en god skovpolitik, nemlig: "... behov for stabilitet og konsekvens, idet en skiftende skovpolitik på kort tid kan ødelægge generationers skovopbygning". Vi må desværre også støtte betænkningens konklusion om, at generationsskifteafgifterne er, "... den væsentligste trussel for private skoves tilstand og langsigtede produktion og finder, at afgifternes negative effekt på langt sigt mere end opvejer de positive virkninger af samtlige øvrige foranstaltninger til støtte for skovdriften".

Generationsskifteafgifterne er økonomisk og produktionsmæssigt ødelæggende, og miljøværdier er gået tabt alene på grund af disse. Problemerne

for skoven er i dag så akutte ved et generationsskifte, at det er bydende nødvendigt med en hurtig løsning. Regeringen har varslet et nedsat beregningsgrundlag for afgifterne, og det vil være skovpolitisk uforvarsligt, såfremt dette ikke vedtages i Folketinget.

Bedre konsulentstøtte

Dansk Skovforening var blandt initiativtagerne til skovdyrkerforeningernes etablering, hvor der blev skabt et tilbud, som også kunne betjene de mindste skove. Vi må i dag glæde os over entusiasme inden for denne vigtige del af skovbruget.

Der er behov for at understøtte arbejdet økonomisk, og politisk vil det være visionært at tage hurtig beslutning om bedre konsulentstøtte til de skovbrug over hele landet, som herved kan inspireres til langsigtet skovdyrking.

Samfundskontakt

Samfundskontakt er afgørende for erhvervets overlevelsesmulighed. Det private skovbrug viser stor imødekommenthed overfor publikum, skoler og organiseret færdsel. Dansk Skovforening arbejder med projekter som f.eks. vandtursfoldere og informationsmateriale til skoler.

Der er muligheder i samarbejdet med Skov- og Naturstyrelsens skovadministration, hvor der gøres et dygtigt arbejde. Offentlig skov ligger med større forpligtelse og muligheder for at udøve aktiv samfundskontakt.

Dansk Skovforening ønsker for skovbrugserhvervet og befolkningen, at der må være tilstrækkelige ressourcer til at sikre dette arbejde for større forståelse. Lang erfaring viser, at information om skov til befolkningen giver positive oplevelser og skaber interesse for et større skovareal.

Dansk Skovforening fremover

Det er et ønske for fremtiden, at Dansk Skovforening også de næste trægenerationer må stå som eksempel på et forum, hvor alle skovinteresser mødes, og hvor skovbruget uanset ejendomsstørrelse eller ejerform vil arbejde for udvikling i praktik og forskning.

Dansk Skovforening skal repræsentere hele spektret af boniteter og arbejde med henblik på optimering af produktionen af både træ og træprodukter og miljø- og naturværdier.

Der skal i Dansk Skovforening arbejdes for lønnende virksomheder, der kan sikre et stigende skovareal og eksistensen af en voksende privat skovsektor.

*Dansk Skovforening
ønskes tillykke med
100-års jubilæet
af Centralsavværket K/S
4160 Herlufmagle, tlf. 03 64 22 00*

Juletræerne falder for Beaver Blade

BEAVER BLADE

Består af to rustfri plader
hvori der er monteret en
MOTORSAVSKÆDE.

BEAVER BLADE

Anvendes på **BUSKRYDDERE**
og **EL-RUNDSAVE** og
er særdeles effektiv
i alle træbaserede
materialer.

BEAVER BLADE

Føres i 4 forskellige
størrelser:
7" - 9" - 10" og 12"
alle med 1" hul.
Der medfølger
bøsninger, således at
hullet kan reduceres til
5/8" - 3/4" og 20 mm.

BEAVER BLADE

Er alle andre klinger overlegen, og vi skal her nævne nogle af de mange fordele:

- * Skærer hurtigere - længere - lettere
- * Mindre kraftbehov fra brugeren
- * Kræver færre motor CC
- * Ingen slid på kædeled - lang levetid på kæde
- * Kan slibes på anvendelsesstedet
- * Let udskiftning af kæde i kling (lav genanskaffelsespris)
- * Skærer i: Alt tørt eller vådt træ - finer - laminat - plastic - PVC - m.m.
- * Bredt skær - giver særdeles let arbejdsgang
- * Billig driftsøkonomi

HEDESELSKABET

Handelsafdelingen

Klostermarken 12, 8800 Viborg

Tlf. 06 62 61 11

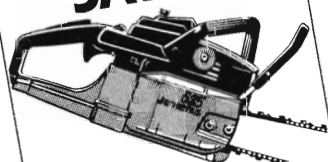
PRO-TEAM

2000

JONSERED

JONSERED GIVER DIG GODE KORT PÅ HÅNDEN

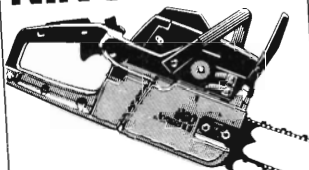
LETVÆGTS- SAVEN

Jonsered 535 har et effektivt vægtforhold som er enestående for en 50-kubiksav.

Jonsered

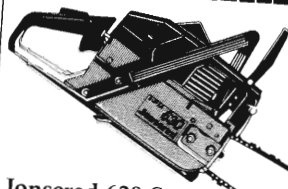
AFKVIST- NINGSSAVEN

Jonsered 590 er afkvistnings-saven for den professionelle skovarbejder med store krav.

Jonsered

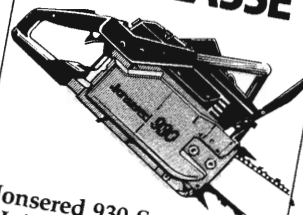
ALLROUNDSAVEN FOR DEN PROFESSIONELLE

Jonsered 630 Super. Den professionelle sav, som passer såvel til afkvistning som til fældning.

Jonsered

STÆRKEST I SIN KLASSE

Jonsered 930 Super. Højeste ydeevne i sin vægtklasse.

Jonsered

JUBILÆUMSTILBUD

Alle save har varme i håndtaget

Type	Førpris	Jubilæumspris	Besparelse
535	kr. 3.990,00	kr. 3.390,00	kr. . 600,00
590	kr. 4.490,00	kr. 3.850,00	kr. . 640,00
630	kr. 5.490,00	kr. 4.590,00	kr. . 900,00
930	kr. 5.990,00	kr. 4.990,00	kr. 1.000,00

kvalitetsprodukter fra
Agama
AULUM MOTORSÅVE

10 år

Alle priser er ekskl. moms.

Tilbuddet er gældende til 1.1.89 eller så længe lager haves.

Dansk Skovforening de første 50 år

Ved Dansk Skovforenings 50 års jubilæum i 1938 udgav foreningen bogen "Danmarks Skove". Herfra bringes udpluk (i kursiv) fra kapitlet skrevet af Skovforeningens mangeårige leder, O. Bondo. Gennem disse uddrag er det forsøgt at vise, hvordan Dansk Skovforening i de første 50 år har bragt skovbruget gennem mange krisesituationer ved gode initiativer kombineret med utraditionel tankegang.

Redigeret af LENE LOVING, Dansk Skovforening.

Foreningens stiftelse

Dansk Skovforening stiftedes den 25. September 1888. En af Grundene til, at Dansk Skovforening stiftedes, var, at man indsaa Nødvendigheden af at slaa til Lyd for, at der i Danmark ogsaa er en Næringsvej, der hedder Skovbrug...

At Tiden i 1888 var inde til at skabe en Organisation, gav sig til Kende på mange Maader under de vanskelige Forhold, der var raadende i Firserne, nedadgaaende Priser, stærk udenlandsk Konkurrence, stagnerende Handel, og Tanken om en Organisa-

tion maatte ganske naturligt melde sig..

Træ var ved at komme på Markedet i større Udstrækning og en Industri ved at vokse frem, et Skovbrugserhverv var ved at skabes.

Forhistorien var, at der på initiativ af professor C.V. Prytz den 24. maj 1887 afholdtes et møde på Gisselfeld med lensgreve C.F. Danneskiold-Samsøe som leder. Det blev besluttet at danne en forening af skovejere og skovbrugere for hele landet. Efter et års udvalgsarbejde blev der udsendt indbydelse til et møde i København

den 26. maj 1888, hvor det blev foreslået, at Dansk Skovforenings formål skulle være:

- 1) *at sikre, saavidt mulig, Skovbrugets Stilling udadtil.*
- 2) *at ordne Skovprodukternes Afsætningsforhold paa heldigste Maade.*
- 3) *at virke for en Forbedring af Skovbrugets Teknik.*

Skovforeningen blev dog ikke en Kendsgerning ved dette Møde, som kun var af forberedende Art. Først ved et Møde den 25. September 1888 toges det sidste Skridt, og denne Dato er saa-

Figur 1. Deltagerne ved Dansk Skovforenings første fællesmøde, der fandt sted 17. og 18. juli 1891 ved Assens. (Mødet var fælles for den jydsk, den fynske og den sjællandske afdeling, som i de første år afholdt årsmøder hver for sig). Der var mødt 79 medlemmer, heraf 31 skovbesiddere, 35 skovbestyrere og 13 ikke-stemmeberettigede.

Dagsordenen omfattede: 1. Meddelelser fra Formanden, 2. Driftsplanens Betydning for Skovbrugets Praksis, 3. Hvilken Udsigt er der for Dyrkningen af Gran (særlig Rødgran) i vore Skove?, 4. Trædyrkning paa Moser og andre vaade Arealer. Efter disse foredrag var der udflugt til Frederiksgave Skove. Næste dag var der ekskursion gennem Brahesborg og Billeskov Skove til Wedellsborg (hvor billedet er taget), og dagen sluttede med middag på Wedellsborg.

ledes Dansk Skovforenings Stiftelsesdag.

Foreningens Formaal formuleredes saaledes: "at fremme Skovbruget og de dertil knyttede Virksomheder".

I årene efter den første verdenskrig, da både salgs- og arbejdspriser viste stærkt stigende tendens opstod behovet for dannelsen af de forstlige salgskredse. Da salgskredsenes arbejde gang på gang gik parallelt med Skovforeningens, blev der i 1918 etableret en sammenslutning.

På dette tidspunkt havde foreningens love bestået næsten uforandret i 30 år, og derfor var der god grund til en omorganisation af foreningen samt ansættelse af fast arbejdskraft med eget kontor i København. Foreningen ledes herefter af en bestyrelse, et repræsentantskab og med faste udvalg: Handelsudvalg, Teknisk Udvalg og Redaktionsudvalg.

Voksende medlemstal

Ved Foreningens Dannelse var Medlemstallet ca. 100, og det voksede ret hurtigt. I 1894 indmeldte Landbrugsministeriet samtlige Statsskovridere i Foreningen og ved Foreningens Omdannelse i 1918 samtlige Statsskovdistrikter. Ved 25 Aars Jubilæet var Medlemstallet vokset til ca. 400, medens det nu i 1938 er ca. 650. Medlemmer er endvidere alle Statens Klitplantager og 5 af de 7 eksisterende Smaaskovforeninger, hvis Medlemmer saaledes er indirekte Medlemmer af Skovforeningen; da disse Smaaskovforeninger nu har ca. 1300 Medlemmer, repræsenterer Skovforeningen ca. 2000 Skovejere og Skovbestyrere eller andre Medlemmer, heri ca. 1600 Skovejere.

Foreningens første formand

Som Medstifter af Dansk Skovforening og ledende Personlighed ved alle de forudgaaende Forhandlinger var det ganske naturligt, at Lensgreve Danne-skiold-Samsøe ikke alene indvalgte i Foreningens Fællesbestyrelse, men ogsaa blev dennes og derigennem Dansk Skovforenings første Formand. Han førte hurtigt og let Foreningen gennem de første, og man tør vist sige, vanskelige Aar, hvor det ikke kunde undgaas, at man kom ud for Modvind, idet modstridende Synspunkter altid vil melde sig og virke splittende. I 14 Aar til 1902 ledede Lensgreve Danne-skiold paa fortrinlig Maade og under Udfoldelse af betydeligt personligt Arbejde Foreningen.

Siden er foreningen og skovbruget løbende blevet præget af en lang række aktive formænd.

Handel

Da Dansk Skovforening stiftedes, havde man som foran omtalt først og fremmest til Hensigt at skabe dens Medlemmer Støtte paa Handelens Omraade, idet Forholdene var meget vanskelige. Ikke alene havde Priserne paa Skovprodukter gennem en Aarrække været nedadgaaende og Konkurrencen fra Udlandet stærk; men Brændet, som i Datidens Skovbrug var af langt større Betydning end nu, blev mere og mere fortrængt af Kullene, medens samtidig Skovens Udbud af Træ begyndte at vokse. Naar samtidig Skovene var uden Føling med hverandre, fuldstændig manglede Regler for Sortering, Opmaalning og Handel, og deres Ledere heller ikke var i Besiddelse af større Kendskab til de Krav, der maatte indkommes for at finde Købere, er det forstaaeligt, at Handelen maatte forekomme yderst treven. Det var i og for sig ganske naturligt, at man ikke inden for Skovbruget havde saadanne Fællesregler, thi danske Skovprodukters Fremkomst i større Stil paa det store Marked var noget ret nyt; det var saaledes i første Række Opmaalingspørgsmaalet og Sorteringspørgsmaalet, der maatte fastsættes.

Der blev nedsat udvalg – hvor ogsaa Dansk Træhandlerforening var repræsenteret – og betænkninger blev afgivet i 1893, 1894 og 1896. De udarbejdede regler danner det grundlag, hvorpå skovbrugets handel har udviklet sig.

Landbrugsministeriet nedsatte da (1907) en Kommission, der skulde "forberede Gennemførelsen af ensartede Varebetegnelser, Aflægningsmaader, Sorteringsmaader og Maaleregler m.m. for Landets Skovbrug i det hele". Kommissionens Arbejde resulterede i Betænkningen: "Metersystemets Indførelse i det danske Skovbrug" og ved de heri angivne Regler opnaaedes den Ensartethed i Sortering og Opmaalning, som Dansk Skovforening paa et tidligt Tidspunkt af sin Tilværelse havde arbejdet for....

Med Held har Skovforeningen permanent eller mere lejlighedsvis gennemført Fællessalg baade til Enkeltfirmaer eller Køberorganisationer; her skal i Flæng nævnes: Telegrafpæle til Telegrafvæsenet, Hegnspæle til De Danske Statsbaner, Slibetræ til De forenede Papirfabrikker, Havnepæle af Eg til Københavns Havnevæsen, Stavtræ til Smøreemballage til Stavefabrikernes Fælleskontor o.m.a.

Nåletræ

Da foreningen dannedes var nåletræet begyndt at komme på markedet, men

det mødtes med udpræget mistillid fra forbrugernes side. For at nedbryde modviljen mod det danske nåletræ lod foreningen opføre en række forsøgsskure af dansk og svensk nåletræ, hvor det dokumenteredes, at det danske træ ikke var ringere end det svenske med hensyn til holdbarheden.

Tiden under 1. verdenskrig bidrog til at give dansk træ en stærk stilling på det indenlandske marked. Men fra krigstidens tinder faldt priserne pludselig ned "i usælgelighedens dyb".

Og Skovforeningen greb sagen an. Ved et møde med ministeriet for de offentlige arbejder lykkedes det at få indført i betingelser for levering af træ til foretagender, som staten har indflydelse på, at der så vidt muligt anvendes dansk træ.

Et andet af foreningens tiltag var ved en sammenkomst med Akademisk Arkitektforening at gøre arkitekterne interesseret i anvendelse af dansk træ som bygningstræ.

En ny Krise med efterfølgende Opgangsperiode indtraadte i Midten og Slutningen af Tyverne, uden at virke paa Spørgsmaalet om Naaetræs-salget, men i 1932 var man atter ude i en Afsætningskrise, der skulde faa betydelig Indflydelse paa dette.

Byggeriet var ret pludselig gaaet omend ikke i Staa saa dog langt ned, og det danske Naaetræ var atter usælgeligt. Paa Handelsministerens Initiativ organiseredes Tømmersalget; dette var ogsaa nødvendigt, idet Indførelsesforbuddet gennem Valutakontorets Spærring nødvendiggjorde Indseende med, hvad der var til Raadighed af dansk Tømmer. At dette skete paa et overordentlig gunstigt Tidspunkt, netop da Stormen den 8. Februar 1934 kastede vældige Masser Naaetræer omkuld, skal blot nævnes. I den følgende Tid fik Tømmersalget et uanet Opsving i Forbindelse med det stærkt forcerede Byggeri, som naaede hidtil ukendte Højder, og samtidig meldte Vanskelighederne sig for Skovbruget med Hensyn til at effektuere den Mængde Ordre, der strømmede ind.

Gavntræ fremfor brænde

Dansk Skovforening har tidligt haft Opmærksomheden henvendt paa at søge Anvendelse for Effekter, der staar paa Grænsen mellem Gavntræ og Brænde; hvor Brændepriserne ikke var særligt høje, maatte Bestræbelserne gaa ud paa at unddrage saa meget Træ som muligt fra at gaa i Kakkellovnen, og her faldt Øjnene paa Jernbanesveller.

Jernbanesveller

I 1912 foranstaltede Skovforeningen en

Figur 2. I forbindelse med Dansk Skovforenings 50 års jubilæum i 1938 lavede skovbruget en stor udstilling på Bellahøj, hvor dette billede viser foreningens egen stand. Ud over dette viste Landbohøjskolen skovbrugets historie og økonomi med udviklingen i skovbrugets areal siden 1788 og træets anvendelse. En anden stor stand var optaget af Forsøgsvæsnet, som illustrerede sit forsøgsarbejde. Der blev vist gamle og nye redskaber, og statsskovvæsnet viste smukke billeder fra hele landet. Arboretet fortalte om forædling, og småskovforeningerne oplyste om deres virksomhed. Endelig havde en række træindustrier udstilling af deres produkter.

Opvisning i Udtagning og Tilvirkning af Bøgesveller og endvidere Forsøg med Tilvirkning og Lagring, men i adskillige Aar forud var der fra enkelte Skovdistrikter leveret Sveller af Bøg. Gennem en lang Aarrække aftog Statsbanerne Bøgesveller, under Krigen i stigende, men i Efterkrigsaaene i ringe antal. Skovdistrikterne havde tabt meget af Interessen for denne Anvendelse, fordi den Pris, der kunde betaales for Svellerne, ikke stod i rigtigt Forhold til Brændepriserne.

Bøgetrækasser og vejbrølægning

Det vil føre for langt i Detailler at beskrive de mange Muligheder for nye Anvendelser for Træ, som Dansk Skovforening har beskæftiget sig med, i nogle Tilfælde med Held, i andre uden.

Her skal blot nævnes nogle: Forslag om at pakke bacon til England i bøgetrækasser i stedet for i "Wrappers" og forsøg på at indarbejde bøgetræ som materiale til Sukkerfabrikkernes kaseforbrug, forsøg på "at bruge brændetræ uden anden forarbejdning end afkortning til klodser som vejbrølægning".

Smørdritler og træsko

I begyndelsen af Aarhundredet var det en ret udbredt Opfattelse, at Bøgen var en Træart, som havde altfor faa Anvendelsesmuligheder til at indtage den Plads i Danmarks Skovbrug, som den havde faaet. Dalende Forbrug paa de to

Hovedanvendelsesomraader for Bøge-gavntræ: Smørdritler og Træsko samt svigtende Brændeafsætning maatte stimulere den Opfattelse. Parolen lød: Rødgranen er Fremtidens Træ, væk med det uanvendelige og usælgelige Bøgetræ...

I 1938 kunde man igen meddele, at Opfattelsen var noget anderledes dette skyldes to store Fabrikker, A/S Junkers Savværk i Køge og A/S Dansk Skovindustri i Næstved. Skovforeningen har Andel, omend indirekte, i begge disse Foretagenders Start, og de havde næppe set Dagens Lys, hvis ikke Foreningen havde støttet Bestræbelserne for herigennem at skaffe Afløb for Bøgetræet. Det tør siges, at disse Industrier har haft en overordentlig stor Betydning for Skovbruget i trange Aar.

Gasgeneratorer og sprit

Af andre opgaver Skovforeningen har haft til undersøgelse kan nævnes: Forsøg med gasgenerator til automobiler med træ eller trækul som drivkraft og mulighed for oprettelse af industri til kemisk omdannelse af træ (fodersukker, sprit o.l.).

Cellulosefabrik

Hvergang der har meldt sig Vanskeligheder med Hensyn til at forbruge den forholdsvis ringe Mængde Naaletræ, Landet producerer, dukker Spørgsmaalet om at faa oprettet en Cellulosefabrik op.

Skovforeningen iværksatte en undersøgelse for at finde ud af muligheden for at skaffe rødgran nok til at forsyne en cellulosefabrik.

Resultatet af denne foreligger i J. Aarestrup Frederikssens Artikel i D.S.T., Hefte 1, 1935: "Hugst og Tilvækst i de danske Skove, specielt for Naaletræarealerne, med særligt Henblik paa Oprettelsen af en Cellulosefabrik i Jylland". Paa Basis af disse Undersøgelser kunde det fastslaaes, at der ikke for Tiden vil kunne fremskaffes tilnærmelsesvis de nødvendige Mængder; derimod skulde dette være muligt senere, idet der opspares Vedmasse i Danmarks Skove; at dette er Tilfældet hidrører fra, at de meget store Skovanlæg, der har fundet Sted paa øde Jorder hovedsagelig efter 1866 ikke endnu er hugstmodne. Men Tiden rider hurtigt. Tømmeret i Bjælkelag ved Husbygning erstattes allerede nu i Etagebyggeriet af mange forskellige Konstruktioner, hvori Træ ikke indgaar. Eentrappehusene kræver Trapper, der ikke kan brænde; de kan altsaa ikke være af Træ. Ægpkasserne er i stor Udstrækning gaaet bort fra Træulden og Kasserne som Pakkemateriale. En Nyorientering banker paa.

Brænde og brændeovne

Fra gammel tid har brænde været brugt til opvarmning. Den stadig lettere adgang til at få kul og koks samt ovnfabrikanternes bestræbelser på at fremstille

gode kulovne måtte resultere i, at stadig flere gik væk fra at bruge brændsel og over til kul/koksfyring.

Skovforeningen forsøgte tidligt at modvirke denne tendens ved at skaffe gode brændselsbesparende ovne. På initiativ af Dansk Skovforening blev den første ovn med disse gode egenskaber – den Reck'ske spalteovn – fremstillet.

Efter Krigsaarene stod en ting klart – man kunde ikke længere indskrænke sig til at tilbyde Folk uforarbejdet Brænde beliggende et eller andet Sted ude i Skoven og maaske endog forlange, at det skulde købes ved Skovauktioner; ikke alene maatte Skovbruget udbyde Brændet under en saadan Form, at det kunde puttes i Kakkelovnen, uden først at skulle saves og kløves yderligere, man maatte ogsaa bringe det til Publikum og helst i saa smaa Kvanta, at der ikke behøves større Oplagsplads eller -rum.

Men alt var ikke gjort hermed. Hvis brændet for alvor skulle være konkurrencedygtigt måtte der fremstilles ovne, der var ligeså billige som koksovnene. Disse skulle kunne tage brænde i lange længder og uden meget udkløvning – for arbejdslønningerne var blevet høje.

Skovforeningen fik i samarbejde med De forenede Jernstøberier fremstillet en "moderne" brændeovn, der var billig og kunne anvende stort brænde.

Disse Ovne fik gennem stærk Propaganda ved Plakater, Brochurer og mundtlig Paavirkning Indpas ude paa Landet, og de smittede, saaledes at samtlige Kakkelovnstøberier i Landet fandt det opportunt at producere Ovne af lignende Type. At det ved denne Indsats er lykkedes at erobre eller dog i al Fald at bevare en stor Kundekreds for vore Skove og Plantager, hersker der ingen Tvivl om.

Eksport

I kriseperioden i midten af tyverne fremkom der forslag om at forsøge eksport til England, der brugte betydelige mængder opskåret bøgetræ. Skovforeningen sendte en repræsentant til England. Det blev den første svage spire til den eksportvirksomhed, som senere fik et ikke ringe omfang.

Skovlovgivning

At en Skovforening maatte beskæftige sig med en Lov om Skove, er selvfølgelig. Spørgsmaalet om, hvorvidt vor Skovlovgivning, og dette vil nærmest sige Forordningen af 27. September 1805, var tidssvarende, blev rejst i 1891 og gennemarbejdet i et særligt Udvalg.

Figur 3. Ved Dansk Skovforenings 50 års jubilæum i 1938 fik foreningen dette festtelegram fra vor svenske søsterorganisation. Det sidder i en mappe fremstillet af to træplader, som er overtrukket med rødt læder og forsynet med guldtryk.

Det kan i parentes bemærkes, at en af underskriverne er foreningens daværende direktør, Erik Lundh. Ved 100 års jubilæet i år deltager hans søn – også kaldet Erik Lundh – i egenskab af direktør for Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund.

At Fredskovsforordningen havde været til uvurderlig Nytte, var man enige om, men tillige, at flere af dens Bestemmelser var helt forældede, og at andre ikke blev haandhævet; man manglede ogsaa en Fastsættelse af, hvad der er Fredskov. En ny Skovlov kom dog ikke paa Dagsordenen paa det Tidspunkt, idet man syntes at mangle klare Standpunkter om, hvad en saadan burde indeholde. Spørgsmaalet var atter fremme i Aarene lige før Krigen, idet Landbrugsministeriet til Brug for Kommissionen om Len og Stamhuse havde indhentet Erklæring fra Skovforeningen

bl.a. angaaende et i nævnte Kommission fremsat Forslag, der kunde gives en saadan Affattelse, at det kunde være gældende Lov for Skove.

Så da Landbrugsministeriet i 1920 nedsatte en særlig skovlovskommission til udarbejdelse af forslag til ny skovlov til afløsning af den gamle skovforordning af 1805, udpegede skovforeningen 3 medlemmer til denne kommission.

Resultatet blev "lov om skove" af 11. maj 1935.

Af andre lovgivningsspørgsmål, som Skovforeningen har arbejdet for

kan nævnes: Toldloven, ejendomsbeskatning, formuebeskatning, vurdering af skoven, lov om statstilskud til småskovforeninger m.v.

Naturfredningslov.

I 1917 gennemførtes Danmarks første naturfredningslov.

Nogen Kontrovers mellem Naturfredningsbestræbelser og Skovbrug skulde man ikke apriori tænke sig kunde opstaa, saa vist som intet andet Erhverv er saa naturbevarende som netop Skovbrug. Vel kunde Naturfredere skyde Skovbruget i Skoene, at det undertiden gik for haardt ud over de gamle Træer, der burde staa, til de døde af Ælde, over Vandpytter og Vandløb og Skovens oprindelige Fauna. Til Gengæld kunde Skovbruget med Virkning hævde, at danske Skovejere havde "fredet", længe inden der udstedtes en Naturfredningslov, og naar der indenfor Skovbruget og paa de store Godser endnu var noget at frede om, kunde man takke Skovejerne og Skovbrugerne derfor. Et Bevis herfor er bl.a. de mange gamle Ege, vore Skove rummer, og af hvilke en Del er beskrevet gennem Artikler i "Dansk Skovforenings Tidsskrift". Et andet Bevis er de senere Aars mange Fredninger af Træer og Trægrupper, der ofte sker på Skovejernes Initiativ.

Skovdyrkningssspørgsmål

Dansk Skovforening har i vid udstrækning kunnet yde vægtige Bidrag til mere ideelle Formaal; man har ikke alene haft for Øje at ophjælpe Hugst og Salg, men ogsaa arbejdet paa længere Sigt paa Opbygning og Forbedring af Skovene til Gavn og Glæde for kommende Slægter.

Dette er i en række tilfælde sket ved at yde bidrag til litterære værker. Ligeledes har der lige fra DST's start i 1916 været bragt en lang række afhandlinger og artikler om skovdyrkningssspørgsmål.

Endvidere har foreningen været med i forsøgsvirksomhed, bl.a. gødningsforsøg, indførsel af bog af god proveniens fra udlandet, arbejde med forædling af vore skovtræer, nedsættelse af et frøudvalg, bekæmpelse af skovens skadedyr.

Arbejde og teknik

Det stod tidligt klart, at man for at få et godt resultat ud af skovbruget måtte have dygtige arbejdere.

Skovforeningen iværksatte derfor Arbejds- og Redskabsprøver, og i Aarene 1901 - 1907 afholdtes der en Række Prøver, hvis Formaal var at dygtiggøre Skovarbejderne, at forøge

deres Interesse for og Lyst til at udføre deres Arbejde saa godt, hurtigt og praktisk som muligt. Opgaven lød paa: Fældning, Opskovning, Sortering og Opsætning af ældre Bøg.

Driftsplaner

Skovditrikternes planlægning var et felt, som Skovforeningen tidligt interesserede sig for. Da nye ideer m.h.t. afdelingsindlæggelse i skovene og udbytteordning syntes at love et mere lønnende resultat, bidrog foreningen til dette ved udsendelse af 2 betænkninger – i 1891:

"Driftsplanens Betydning for Skovbrugets Praksis" og i 1896: "Forslag til Driftsplanens Udarbejdelse og Benyttelse". Ved disse Arbejder vilde man bidrage til, at vore Skove i stadig større Omfang skulde komme under ordnet, formaalstjenlig Drift, og Bestræbelserne har sikkert virket befrugtende paa Datidens Planlægningsarbejder herhjemme.

Uddannelse

Bedre uddannelse af skovfogeder har også ligget foreningen på sinde. Et nedsat udvalg afgav i 1902 betænkning, hvis ene forslag i hovedtrækkene kan genfindes i de bestemmelser, der blev gennemført ved Landbrugsministeriets bekendtgørelse af 8. maj 1905.

Men ogsaa den højere forstlige Undervisning har Foreningen haft Indflydelse paa; det skyldes saaledes denne, at Bogholderi blev et Undervisningsfag for skovbrugsstuderende.

Tidsskrifter

Sluttelig skal omtales den betydelige Indsats, Dansk Skovforening har gjort for Skovbruget i Danmark gennem Ud-

givelsen af et forstligt Tidsskrift.

Allerede fra Foreningens første Dage var det aabenbart, at man for at holde Kontakt med Medlemmerne maatte have Midler til at meddele sig til disse, og man sluttede derfor fra Januar 1890 Overenskomst med Professor C.V. Prytz, som i 1889 sammen med Professor A. Oppermann havde paabegyndt Udgivelsen af "Tidsskrift for Skovvæsen" om, at dette skulde være Organ for Foreningen.

I 26 Aar bragte "Tidsskrift for Skovvæsen" under Overskriften "Fra Dansk Skovforening" Bud fra Fællesbestyrelsen til Medlemmer; men som Tiden gik, fandt man dog ikke denne Ordning helt tilfredsstillende, og fra 1916 indtraadte Skovforeningen i Rækken af faglige Foreninger, som udgiver et eget Medlemsblad.

Afslutning

Det har selvfølgelig ikke i den Oversigt, der her er givet for Dansk Skovforenings Arbejde gennem de første 50 Aar, været muligt at omtale mere end et Udpluk af de Spørgsmaal, Foreningen har beskæftiget sig med. Kun de mere betydningsfulde Sager har man kunnet medtage og ofte i den mest kortfattede Form. Dansk Skovforening stræber efter at være Skovbrugets Talsmand og et Mellemlid mellem det øvrige Samfund og Skovbruget. Den har beflittet sig paa at holde sit Formaals Fane højt, "at fremme Skovbruget", og naar dette i de 50 Aar, Dansk Skovforening har eksisteret, kan pege paa store Skridt fremad, har Dansk Skovforening sin betydelige Andel deri, skrev O. Bondo i bogen Danmarks Skove. O. Bondo var kontorchef i Dansk Skovforening fra 1938 - 1955.

RECEPTION

I anledning af, at

godsadministrator, skovrider J.E. Due

efter mange års virke i Løvenholm Fonden fra-træder sin stilling på sin 70 års fødselsdag, den 1. oktober d.å., afholdes samme dag kl. 11.00 til 14.00 reception på Løvenholm Slot, hvor der samtidig vil blive lejlighed til at hilse på den nye skovrider, Claus Hefting.

Løvenholm Fonden

RØDGRAN

paperpotplanter

Grosikre dækrodsplanter
30-50 cm. 100 stk. 220 kr.
1000 stk. 1750 kr.

Fragtfrit lev. på Sjælland
ved 2000 stk.

Cypres kan bestilles til
levering i 89.

Svenstrup Skovdistrikts Planteskole

Tlf. 03 62 60 15
kl. 12 - 13 og 16 - 18.

Specialist i grøfteoprensning

Vi anvender vores egne maskiner, som vi igennem 20 år har udviklet og til stadighed forbedrer. Maskinerne er udviklet specielt til de danske forhold, hvilket betyder, at de kan arbejde i skoven på et minimum af plads uden at beskadige de træer, der står tæt ved grøfterne.

På en normal arbejdsdag kan vi rense fra 200 meter til 1000 meter alt efter grøfternes tilstand.

7 maskiner med fører står til Deres rådighed over alt i landet.

Vi kører udelukkende med faste timpriser, som p.t. er 250 kr. excl. moms.

Ovenstående er Deres garanti for et veludført job.

De er velkommen til at ringe eller skrive, hvis De ønsker yderligere information.

Leestrupbyvej 10
Leestrup
4733 Tappernøje

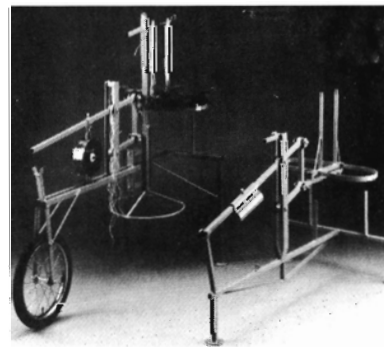
Topsaks

Kvalitet og design

Lagerfører alt i
trykluftværktøj til
pyntegrøntklipping.

Pyntegrøntvægt

ETR Service

ETR-SERVICE, RINGE ApS
ERIK T. RASMUSSEN
ODENSEVEJ 63
DK-5750 RINGE
TLF. 09-62 27 22

CERVUCOL® vildtbidmiddel

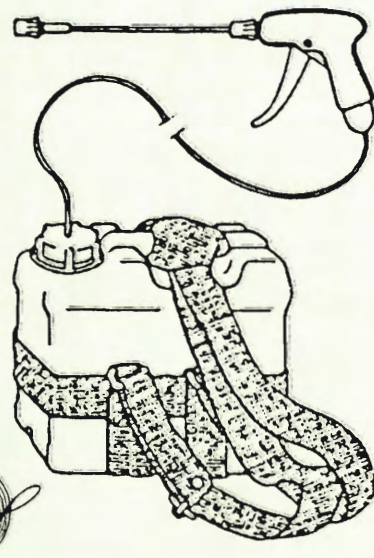
Må kun anvendes som afskrækningsmiddel på løv- og nåltræer

Praktisk pakket i doseringsprøjte-dunk (5 ltr.).

Dansk produkt - derfor konkurrencedygtige priser.

Dansk Skovkontor A/S

Postboks 1 · 4700 Næstved · Telefon 03 80 01 10

Skovforeningens historie er skovbrugets historie

Dansk Skovforenings 100 års jubilæum giver anledning til at omtale foreningens store betydning i dansk skovbrug i forbindelse med lovgivning, træmarkedet, maskinteknik, informationsformidling med mere.

Af direktør, professor NIELS K. HERMANSEN.

Da jeg blev bedt om at skrive en artikel til Skoven om Dansk Skovforening i anledning af 100-året, havde jeg ingen betænkeligheder – blev nærmest glad.

Betænkelighederne meldte sig først, da jeg begyndte at tænke nærmere over indholdet. For ganske vist var jeg i en snes år medlem af Skovforeningens bestyrelse, men det ligger nu 15 år tilbage i tiden. Siden da har jeg ikke beskæftiget mig aktivt med skovbruget

udover at se – og læse noget i – Skovforeningens forskellige publikationer, sludre med enkelte venner fra skovbrugets verden og pusle med min egen lille klat skov på Djursland.

Hvad jeg kan bidrage med er derfor kun nogle strejflys over Skovforeningens historie og over foreningens arbejde, udvikling og placering – i samfundet og indadtil – i de sidste 50 år. – Jeg begrænser mig til de sidste 50 år –

fordi det første halve århundrede er så velbehandlet i Skovforeningens fornemme jubilæumsskrift "Danmarks Skove" fra 1938.

Heri skriver foreningens daværende kontorchef O. Bondo: "Dansk Skovforeningens Historie er det danske Skovbrugets Historie i det sidste halve Aarhundrede". – Det er store ord, men med de modifikationer, også Bondo føjede til udsagnet, gælder det stadig –

Figur 1. Ved Dansk Skovforenings 50 års jubilæum i 1938 var et af højdepunkterne en "meget stilfuld og festlig Festmiddag hos Nimb". I referatet fra middagen er omtalt 8 taler, heriblandt at formanden udbragte et nifaldigt leve for foreningens protektor kongen, og der blev afsendt en telegrafisk hilsen til Majestæten. Landbrugsministeriets departementschef udtrykte ønsket om at skovbruget ville se med lidt mildere øjne på vildtets ødelæggelser i skovene. En anden taler, direktøren for Træindustriens Fabrikantforening "udtalte Haabet om at Skovforeningen vilde se med milde Øjne på Træindustrien". 50 års jubilæet var iøvrigt et tredages arrangement. 21. juni var der ekskursion til Gisselfeld (hvis direktør var den første formand for foreningen). 22. juni indledtes med en "stilfuld Reception hos Nimb" med adskillige festtaler, især fra de udenlandske deltagere. Om eftermiddagen var der besøg på skovbrugets store udstilling på Bellahøj, og middagen blev afholdt om aftenen. 23. juni var afsat til en ekskursion til Bregentved.

i hvert fald på den måde, at Skovforeningens historie *afspejler* hele det danske skovbrugs historie.

Hvorfor er det nu sådan? – Fordi alt og alle, der har med de danske skove og dansk skovbrug at gøre, er blevet påvirket af eller har påvirket Skovforeningens liv og arbejde.

Skovforeningens stemme har man altid kunnet høre – måske mere eller mindre klangfuldt – i alle tale- eller syngesor, når skovenes og skovbrugets ve og vel var på repertoiret. Og dette uanset om det var Skovforeningen selv eller andre, der tog initiativet til programmet.

Når Skovforeningens stemme har kunnet lyde klangfuldt, skyldes det i væsentlig grad sammensætningen af dens medlemsskare. Her forsamles skovejere – store og små, private og offentlige – skovbrugets udøvere i det praktiske skovbrug, undervisning og forskning samt skovelskere, der går ind for Skovforeningens formål, som er at fremme dansk skovbrug og varetage dettes erhvervsmæssige og faglige interesser – samt i bestræbelserne herfor at tage hensyn til bevarelsen af danske skoves naturværdier.

Dansk Skovforening er således i sjælden grad en enhedsorganisation – også selv om de forskellige medlemsgrupperes tilknytningsforhold har vekslet lidt med vekslende udformninger af foreningens love. Skovforeningen er altid blevet betragtet som samlingsstedet for interesser og aktiviteter i skovbruget. Heri ligger forklaringen på, at Skovforeningens historie også er skovbrugets historie.

At det virkelig er sådan, illustreres på fortræffelig måde gennem foreningens årsberetninger og generalforsamlingsreferater. Disse – som er at finde i Dansk Skovforenings Tidsskrift (DST) – udgør, sammen med en mængde andet stof i DST, en uvurderlig kilde for fremtidens skovbrugshistorikere.

Dansk Skovforenings generalforsamlinger

Historikerne vil måske undre sig over, så ofte dirigenten ved generalforsamlingerne forgæves har måttet spørge, om der var bemærkninger til beretningerne eller til regnskabet. Bortset fra enkelte markante anledninger har talelysten hos medlemmerne været meget lille. Det har i hvert fald dele af bestyrelsen været tilfredse med. – Jeg husker en bemærkning fra et bestyrelsesmedlem, da vi sammen gik fra frokosten efter formiddagens bestyrelsesmøde til generalforsamlingslokalet. Han sagde: ”Ja, bare de nu ikke siger

noget”. Ikke fordi der var nogen speciel grund til ængstelse ved den lejlighed. Men han foretrak den fredelige, stiltiende accept.

Anderledes var det dog med Aage Bavngaard, da han i 1965 var afgået som mangeårig formand for Handelsudvalget og måtte aflægge beretning om udvalgets arbejde efter ønske fra den nye formand (den senere foreningsformand Iacob Estrup). Bavngaard sagde, at han gjorde det med nogen betænkelighed ”eftersom jeg i årenes løb aldrig har kunnet gøre det på en sådan måde, at man på generalforsamlingerne har fundet anledning til at omtale mine beretninger med et ord”.

Tilbageholdenheden skyldes måske Skovforeningens trods alt heterogene medlemsskare. Her var skovejere – der nok havde den formelle magt, men som følte sig mindre fagligt kompetente end de ”lærde” forstkandidater – og der var forstkandidaterne – skovridere – som måske nok havde den større faglige og faktiske viden, men som ville være loyale over for deres arbejdsgivere, som trods alt bar hovedbyrden ved finansieringen af foreningens eksistens og aktiviteter.

Når der i enkelte tilfælde har været livlig debat, er den dog som regel blevet rejst fra skovejerside – under devisen ”Nu kan det være nok med at betale for alt det gøgl”, eller ”Bestyrelsen er alt for svag, når skovejernes interesser skal forsvares”.

Tidsskrifter

Her er nogle eksempler:

Det er et par gange blevet foreslået at stoppe udgivelsen af DST (Dansk Skovforenings Tidsskrift). Det var for dyrt og artiklerne uforståelige. Hvad skal vi med alle disse liggende 8-taller (∞) og knækkede e'er (Σ) og andet forstlatin, som ikke siger os noget.

Det tjener Skovforeningen til ære, at DST, som i år udkommer med årgang nr. 73, er blevet bevaret. At danske skovejere er med til at holde et talerør åbent for skovbrugets forskere og forsøgsfolk, som ellers kun ville have få muligheder for at få resultaterne af deres undersøgelser og analyser trykt.

Hertil kommer, at DST også i andre fagkredse anses for at være et forbilligt tidsskrift. Og endelig at DST i særlig grad står som illustration af Dansk Skovforening som en enhedsorganisation.

Foreningens love og struktur

Et andet eksempel på emne for livlige debatter er Skovforeningens love og struktur. Særlige problemer opstod i

slutningen af 60'erne, da statsskovene måtte udtræde af foreningen som normalt skovjende medlem og overgå til at blive associeret medlem.

Problemerne med statsskovens medlemsskab opstod i virkeligheden allerede i 1953, da maksimalpriserne blev ophævet, men det voksede efterhånden som Skovforeningen i stigende grad engagerede sig i aktiviteter, som man bl.a. fra revisionsdepartementets side måtte anse for uforenelige med et egentligt statsligt medlemsskab.

Det gjaldt oprettelsen af en økonomisk-statistisk enhed, der indsamlede materiale til udgivelse af regnskabsoversigter for private skovbrug, udførelse af planlægnings- og regnskabsopgaver m.v. Endvidere forhandlingerne om priser med træindustrien og oprettelsen af et handelskontor med efterhånden stærkt stigende aktivitet og omsætning.

Det er forståeligt, at statsskovene ikke kunne deltage i – og betale til – disse aktiviteter. Til gengæld er det glædeligt, at samarbejdet mellem Skovforeningen og statsskovene har kunnet opretholdes på de mere faglige områder. Og det er godt, at dette kunne lade sig gøre uden at gå til vedtagelse af et (senere) forslag om at dele Skovforeningen i en egentlig brancheorganisation og en faglig forening.

Et sådant skridt ville have berøvet Skovforeningen meget af dens styrke i forholdet til centrale myndigheder og offentligheden – en styrke, der først og fremmest har været begrundet i saglighed og fagkundskab.

Om de omtalte regnskabsoversigter for privatskovbruget blot et par ord: De er nu udkommet i mere end fyrré år, og jeg tør roligt sige, at det kvalificerer dem til optagelse i Guinness rekordbog. I intet andet land findes et lignende materiale.

Men det væsentligste er selvfølgelig, at regnskabsoversigterne har udgjort et overbevisende materiale, når Skovforeningen skulle forhandle om priser, ejendomsvurderinger, skatter m.v. med det offentlige.

Materialet har været overbevisende, fordi det har været sobert og i stigende grad repræsentativt for privatskovbrugets økonomiske forhold.

Naturfredningsloven

Et tredje eksempel på emne for debatter er revisionen af naturfredningsloven i 1969. Både før og i en lang årrække efter lovens vedtagelse har den givet anledning til megen meningsudveksling – og til en stor arbejdsbyrde for skiftende bestyrelser og i Skovforeningens administration. Hovedemnet

har været åbningen af de private skove for almenheden.

Skovforeningen fandt denne foranstaltning overflødig og risikofyldt, men mange medlemmer fandt, at bestyrelsen var for svag i kampen for dette standpunkt.

Uanset om dette er rigtigt eller ej, blev åbningen gennemført, og Skovforeningen har siden arbejdet energisk dels for at afbøde skadevirkninger (skadeserstatninger, mulighed for lukning i særlige anledninger, regler for publikumsfærdsel), dels for at udnytte åbningen som bidrag til løsning af et samfundsbehov og til at skabe goodwill for skovbruget.

Det sidste bl.a. ved udgivelse af plæcer om vandreture i skovene, deltagelse i landbrugsorganisationernes "grønne dage" samt nær kontakt via Friluftsrådet med de mange brugerorganisationer – herunder Orienteringsforbundet. Med andre ord: Det er lykkedes Skovforeningen at vende den forventede negative virkning af skovenes åbning til noget positivt. Derfor kunne den daværende formand, M. Schaffalitzky de Muckadell allerede i 1974 erklære: "Vort forhold til almenheden er tilfredsstillende, ja nærmest godt".

De foranstående eksempler på debatemner har måske allerede givet lidt af det lovede strejflys. Men det er jo slet ikke hele historien, når man tænker på de 3 hovedarbejdsfelter: Forholdet til centrale myndigheder og almenheden, afsætning og priser samt den faglige udvikling.

Omverdenen

I forholdet til *centrale myndigheder og almenheden* var den første tid efter 50-års jubilæet og indtil begyndelsen af 50'erne præget af krig og efterkrigstid – med mange og stærke regulerende forskrifter fra staten: Om merhugst, plighthugst, maksimalpriser, sorteringsforskrifter, fordelingsordninger m.v.

Det var en vanskelig tid for Skovforeningen, der dels skulle forsvare skovbrugets interesser, dels være loyal overfor stat og samfund. Formanden, Chr. Schaffalitzky de Muckadell, måtte i 1941 opfordre medlemmerne til at holde sig love og bekendtgørelser efterrettelige.

Formanden har pure afvist, at foreningen skulle optræde som et slags politi overfor medlemmerne. Men "Det har i enkelte Tilfælde været svært at forsvare Skovbruget, og når man ikke kan gøre det med aaben Pande, bliver det endnu vanskeligere, for mig ugørligt. Der må ikke i en Tid som

Figur 2. I 1978 flyttede Skovforeningens sekretariat ind på den nuværende adresse, Amalievej 20 på Frederiksberg efter at have boet på Vester Voldgade i 50 år. Huset blev taget i brug efter en gennemgribende reovering og huser i dag ud over foreningen Skovteknisk Institut, Parkteknisk Institut og sekretariater for De danske Skovdyrkerforeninger og Skovbrugets Arbejdsgiverforening.

denne kunne sættes Fingre på vor Stand, selv om vi til Tider måtte føle os uretfærdigt behandlet".

Formandens beretning blev i dette og alle hans formandsår hilst med "stærke Klapsalver", og overfor omverdenen kom han til at stå som eksponent for den respekt, Skovforeningen blev mødt med.

Efter midten af 50'erne kom skovbrugets skatteforhold i fokus. Først drejede det sig om ejendomsvurderingerne, hvor Bavngaard – der var skovsagkyndig i Overskyldrådet (senere ligningsrådet) – og jeg ikke kunne blive enige om vurderingsprincipperne.

Den daværende formand, N. Juel, Hverringe, brød sig ikke om uenighed i bestyrelsen. Derfor fik han nedsat et samarbejdsudvalg, hvor Bavngaard og jeg kunne diskutere, men udvalget blev efterhånden også involveret i tilrettelæggelsen af arbejdet i den økonomisk-statistisk afdeling.

Iøvrigt blev – og er – beskatningsspørgsmålene et stadigt tilbagevendende interesseområde, ikke alene ejendomsskatterne, men også merhugstbeskatningen efter stormfald, formuebeskatningen – og i de senere år beskatningen i forbindelse med generationsskifte og virkningerne af de sidste års skattereform.

Forholdet til naturfredningsloven og hvad dermed fulgte har jeg nævnt. Det er mit indtryk, at Skovforeningen

også her i stigende grad er blevet respekteret i Miljøministeriet og friluftsforskerorganisationerne – sideløbende med, at Skovforeningen har vist forståelse for udviklingen på disse områder.

Men det vil stadig være et spørgsmål om balancegang for Skovforeningen at tilgodese de to punkter i formålsparagraffen: Varetagelsen af skovbrugets erhvervsmæssige interesser og hensynet til skovenes naturværdier.

Diskussionerne om bølgeareals tilbagegang og fortolkningen af de bl.a. heraf affødte skovtællinger viser, at hensynet til henholdsvis økonomi og miljø stadig lurer som et konfliktstof inden for Skovforeningen og mellem Skovforeningen og omverdenen.

Dette fører mig videre til at nævne Skovforeningens indsats dels i det skovpolitiske udvalg, dels i forbindelse med forberedelserne til den nye skovlov. Skovforeningens stemme er blevet hørt og respekteret – om ikke i alt efterfulgt – begge steder. Det samme gælder i de allersidste års debat om arealanvendelse og tilplantning af marginaljord.

Det ville være tankevækkende, om den nye skovlov blev vedtaget netop her i jubilæumsåret, og om andre problemer, som det skovpolitiske udvalg har rejst, eller som rejser sig i forbindelse med marginaljordsdebatten, kom et afgørende skridt nærmere deres løsning i år.

Figur 3. Et glimt fra Skovforeningens nyeste historie. I 1982 skiftede foreningen direktør, og på dette billede fra 1982 er samlet de fire nulevende direktører, fra venstre skovrider Ole Fog (1972 - 82), direktør Jens Thomsen (1982 -), direktør N.P. Tulstrup (1955 - 69), forstander Aa. Marcus Pedersen (1969 - 72).

Afsætning og priser

På afsætnings- og prisområdet har Skovforeningens indsats gennem årene været markant. Det gælder prisforhandlingerne med træindustrien – og de senere år pyntegrøntgrossisterne.

Det gælder Skovforeningens medvirken ved oprettelse af industri- og eksportvirksomhed og på det sidste etableringen af en særlig Pyntegrøntsektion i foreningen og videre til dannelsen af Dansk Pyntegrønt Eksport A/S.

Og det gælder ikke mindst Skovforeningens egen handelsvirksomhed via Handelskontoret, hvis omsætning har været støt stigende, og som ikke mindst i forbindelse med de store stormfald har ydet skovbruget en uundværlig service.

I 1982 var stormfaldet med heraf følgende handelsmæssig og politisk aktivitet den helt dominerende opgave. I beretningen for 1983 kunne formanden Vilhelm Bruun de Neergaard dog udtale, at udviklingen er forløbet mere gunstigt end frygtet efter erkendelsen af katastrofens omfang.

”Baggrunden for dette har været et forbilledligt samarbejde inden for skovbruget, hvor betydningen af den nære kontakt mellem privat- og statskovbruget er blevet understreget. Også træindustriens vilje til samarbejde

med skovene og Skovforeningen har haft overmåde stor indflydelse”.

Fagligt område

På det *faglige område* har Skovforeningen øvet så store og mangeartede indsatser, at det er umuligt at give en dækkende beskrivelse i få ord.

Udgivelsen af DST er allerede nævnt. Her bør tilføjes udgivelsen af nærværende tidsskrift Skoven (og dets forgænger Forstlig Budstikke) og af Skoven Nyt. De to sidstnævnte dækker behovet for aktuel, kortfattet og letforståelig information om aktiviteter, problemer, begivenheder m.v. inden for skovbruget. Til glæde for skovejere, skovbrugere og skovinteresserede – og tillige til gavn for hele skovbruget i foreningens bestræbelser for at få også massemedierne i tale. Det sidste er lykkedes i stigende grad i årenes løb – også fordi skovene og skovbruget i stadig øget omfang har interesseret offentligheden. Det gælder ikke alene på grund af deres naturhistoriske og rekreative værdier, men også deres produktive værdier – for mange borgere iøvrigt ikke mindst trædeproduktionen.

I forbindelse med informationsformidlingen bør også nævnes Skovforeningens ekskursioner, skovkredsmøder, regnskabsmøder og de forstlige

symposier i samarbejde med Danske Forstkandidaters Forening.

Symposierne har siden starten i 1961 været et tilløbsstykke. Vi måtte fra begyndelsen foretage lodtrækning blandt de tilmeldte, og jeg indrømmer, det var det, vi kaldte en ”åben lodtrækning”, for vi ville jo gerne sikre os en efter emnet repræsentativ sammensætning af de 30 - 35 deltagere, der var plads til på symposiernes første domicil, ejendommen ”Rolighed” i Skodsborg.

Teknik

Sidst men ikke mindst skal nævnes Skovforeningens omfattende – ja helt dominerende – indsats på det tekniske område gennem teknisk udvalg, hvis stadig mere omfattende arbejde resulterede i oprettelsen i 1967 af Skovteknisk Institut (SI).

Det skete karakteristisk nok medens den særligt teknisk interesserede Chr. Sehestedt Juul var formand. SI, der er et ATV-institut, havde fra begyndelsen og har stadig til huse sammen med Skovforeningens øvrige enheder – først i Vester Voldgade og siden 1978 i ”Skovenes Hus” på Amalievej på Frederiksberg, et husfællesskab, der er til gensidig gavn.

SI virker som forsknings- og forsøgscenter på det skovtekniske område – i nært samarbejde med Landbohøjskolens tilsvarende afdeling på Skovbrugsinstituttet. Instituttet bedriver en omfattende konsulent- og formidlingstjeneste via redskabs- og maskindemonstrationer, artikler, afhandlinger og andre publikationer.

Det er ikke for meget at sige, at Skovteknisk Instituts arbejde er det, der i dag synes mest blandt de faglige aktiviteter, Skovforeningen er involveret i.

Kontakter til forskning

Og nu tager jeg en dyb indånding i erkendelse af, at jeg ikke har nået at få det hele med. Bl.a. Skovforeningens internationale kontakter og dens kontakt til forskning og undervisning. Det er måske fordi kontakterne nok er der, men Skovforeningen har i mindre grad engageret sig i disse ting.

Det kan dog ikke siges at være nogen forsømmelse i betragtning af det vidtstrakte og mangesidige område, foreningen iøvrigt først og fremmest må beskæftige sig med.

Iøvrigt er Skovforeningen som en selvfølgelig nu engageret i overvejelser om organiseringen af forskning og formidling som en opfølgning af forslagene fra det skovpolitiske udvalg.

Sammenfatning

Min fremstilling har nok været en del præget af fortidige begivenheder, og i mindre grad af de dagsaktuelle problemer – hvad man kan konstatere, når man sammenligner med årsberetningerne fra blot 1986 og 1987. Men det er jo trods alt også en 100-årig gubbe jeg skriver om.

Skal jeg da samle min opfattelse af Dansk Skovforenings udvikling gennem de 50 år, jeg har koncentreret mig om, bliver det med udgangspunkt i en udtalelse af et fremtrædende bestyrelsesmedlem, der engang i begyndelsen af 60'erne med tanke på skovbruget sagde at "den, der lever skjult, lever godt".

Udviklingen har vist, at denne isolationstankegang ikke har kunnet holde. Både som erhverv, råstofleverandør og som landskabelement er skovene

og skovbruget blevet mere og mere integreret i dansk politik, samfundsudvikling og den offentlige debat.

Og med Dansk Skovforening i spidsen har skovbruget fulgt denne udvikling op. Det har kunnet lade sig gøre fordi Skovforeningen efter de 100 leveår er vokset til en altfavnende organisation, en skovbrugets Alma Mater. Den har en kort, men vidtspændende formålsparagraf, en i sin sammensætning bred medlemsskare, vidtspredte berøringsflader og samarbejdsparter, og den har et interesse- og virkefelt, der spænder over alt, hvad der har med danske skove og dansk skovbrug at gøre.

Der er god grund til at ønske fødselaren tillykke med de opnåede resultater og med den placering, Dansk Skovforening har i dag.

John Rolskov's Planteskole I/S

Sønder-Vissing, 8740 Brødstrup
Telefon (05) 75 40 53

SKOVPLANTER
i gode provenienser,
samt planter
til rekreative formål m.v.

Prisliste tilsendes efter ønske.

Skovplantekulturerne står under
Herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter.

Før fældning

Opstamning og topkapning af overstandere.
Hurtigt, effektivt, skåner underskoven.
Pyntegrøntklipping i store højder – Kogleplukning.

EGELUND TRÆPLEJE

v/ALLAN BO JENSEN

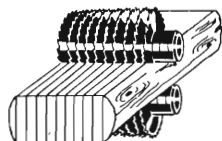
Vejruphuse 32 - 5471 Søndersø - Tlf. 09 83 17 76 - Biltlf. 042 90 776

AFKORTET NÅLETRÆ KØBES

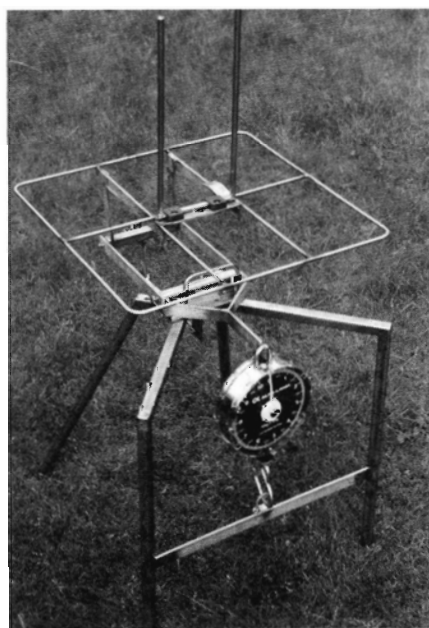
KASSETRÆ - LÆNGDE 240 CM

TØMMER - LÆNGDE 370 CM

Midtjysk Savværk & Emballagefabrik A/S

Fynsvej 2 - 7330 Brande - Tlf. 07 18 28 00

Pyntegrøntvægte

Letvægtsmodel i rustfri stål.

Egenvægt 9 kg.

Br. 50 x 50 cm. Totalhøjde 105 cm.
Monteret med dobbeltsidig aflæselig hængevægt 0 - 10 kg, vippebar bundtegeffell og transporthåndtag.
Pris excl. fragt, emballage og moms:
2.495,- kr.

Sammenpresningsaggregat leveres som ekstraudstyr.

Specialudførelser efter kundens ønske fremstilles mod merpris.

HELA-VÆGTE

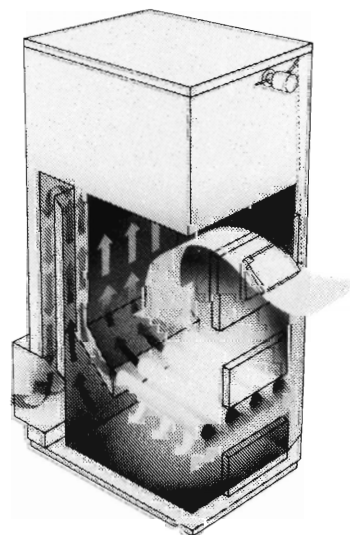
v/Evan Larsen

Elmevænget 4 - Espe - 5750 Ringe
Telefon 09 66 15 13

Træfyret kedel med
omvendt forbrænding!

ALBIN SPECIAL

til 1/2 m træ og
med el-patron

- omvendt forbrænding giver høj effektivitet
- forvarmet forbrændingsluft
- patenterede økonomirør i forbrændingszonen
- lav røgteperatur til skorstenen
- høj virkningsgrad 85-90% v/kedeltemp. 80°C
- leveres i 4 størrelser – den mindste 140 cm høj
- Albin Pannan har 50 års erfaring med træfyrede kedler.

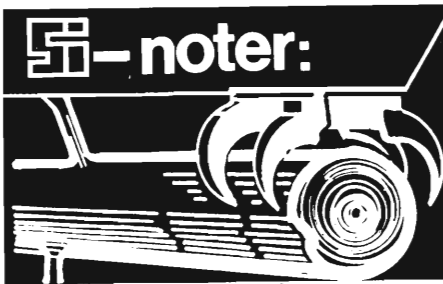

NORDENS største specialfabrik
for træfyrede kedler.
Rekvirer brochurer hos:

ERIK BERTELSEN Ingeniørfirma M. af I.
EB-VARMETEKNIK ApS

Kontor & udstilling:
Slotsherrensvej 112 . DK-2720 Vanløse
Tlf. 01 71 35 55

Vi har 30 års erfaring med kedelleverancer.

Anvendelse af slagger og flyveaske til vejbygning i skovbruget

Af FRANS THEILBY,
Skovteknisk Institut.

På baggrund af den senere tids skrivelser om de miljømæssige aspekter ved anvendelsen af slagger og flyveaske skal kort skitseres Miljøministeriets regler, samt anvendelsesmuligheder for de forskellige forbrændingsprodukter.

Miljøministeriets regler fremgår af bekendtgørelse nr. 568 af 6. december 1983 samt en cirkulæreskrivelse af 8. december 1983. Begge kan rekvireres i Miljøstyrelsen, tlf. 01 57 83 10.

Af bekendtgørelsen fremgår, at "slagger fra forbrænding af kul kan anvendes uden tilladelse, når lagtykkelsen er under 2 m, og afstanden til indvindingsanlæg for vandforsyning – hvortil der stilles krav om drikkevandskvalitet – er mindst 20 m".

Slagger og flyveaske fra affaldsforbrænding skal opfylde nogle bestemte kvalitetskrav, hvor det er producentens pligt at lade slagger og flyveaske analysere. Ved anvendelsen af materiale fra affaldsforbrænding skal man altså sikre sig hos producenten, at materialet opfylder Miljøstyrelsens krav.

Vedr. anvendelsesområdet for materialer fra affaldsforbrænding fremgår det af bekendtgørelsen, at slagger (som opfylder Miljøstyrelsens krav) kan anvendes til stier, veje med én vognbane, eller pladser på højst 2000 m², når:

- afstanden til indvindingsanlæg for drikkeforsyning, hvortil der stilles krav om drikkevandskvalitet, er mindst 20 m, og
- slaggerne udlægges i lag, der højst er 30 cm tykke.

Anvendelsesmulighederne

Flyveaske er et pulvermateriale, der ligner cement. Flyveaske fra såvel kulafbrændte kraftværker som fra affaldsfor-

brænding er generelt uegnet materiale til vejbelægning på skovveje. Flyveaske kan anvendes til stabilisering af sandveje, men må maksimalt blandes med op til 25%.

Bundaske fra kulstøvsfyrede kraftværker er grovere end flyveasken. Partikelstørrelsen svarer nærmest til sand. Bundasken er ret ensartet i partikelstørrelsen og derfor som oftest uegnet til stabilisering eller slidlag på skovveje.

Slagger fra ristefyrede kraftværker forekommer i nøddestore enkeltdele og større sammensmeltede klumper. Disse slagger er velegnede til stabilisering og slidlag på skovveje.

Slagger fra affaldsforbrænding ligner meget de foregående slagger, men indeholder ofte større faste partikler. Disse slagger er velegnede til skovveje

og ofte mere holdbare end slagger fra ristefyrede anlæg, idet partiklerne her kittes sammen til et stabilt lag, hvori mod kulslaggeerne lettere pulveriseres.

Prismæssigt koster slagger fra 10 - 20 kr./m³ ab værk, og transportomkostningerne ved afstande op til 30 km vil typisk være ca. 20 kr./m³.

**NORDJYSKE SKOVPLANTER
VOKSER I HELE
LANDET**

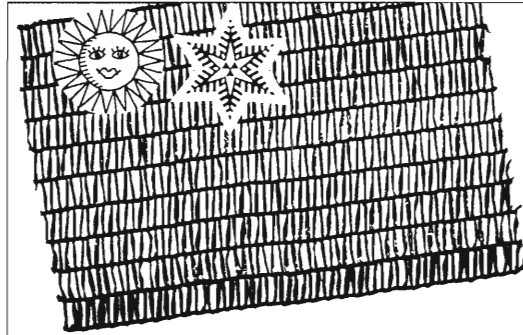
Holm's Planteskole

9750 Østervrå

Tlf. 08 95 16 99

Prisliste sendes gerne.

De små må ikke fryse

SK SKYGGENET

Materiale: Polypropylene.

Farve: Mørkegrøn (lagerføres også i gylden).

Bredde: 360 cm (leveres i ruller á 100 lb meter).

Oplægning: Full bredde - letter udlægningen! (Leveres også dubleret, men erfaringsmæssigt anvendes overvejende oplægning i fuld bredde).

Maskefast: Maskerne strækker sig ikke.

Vægt: 33 g/m². Yder 30% skyggedækning. Effektiv beskyttelse i barfrostperioder.

De store skal pakkes ind

SK JULETRÆSNET

Materiale:

Rivefast polypropylene.

Farve: Hvid.

Diametre: 25, 34, 45 og 55 cm.

Maskestørrelser:

ST-kvalitet: Stormasket.

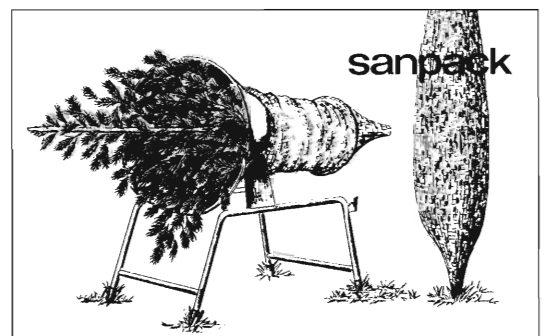
LZ-kvalitet: Tætmasket.

M-kvalitet: Maskinnet.

SK-Netkanon

Stel i kraftig stålørskonstruktions.

Tragte i galvaniseret stålplade, passende til netdiametrene.

Deres ordre afsendes helt omgående fra vore lagre i Århus, Odense eller København

Ordremodtagelse:

Gasværksvej 46

9000 Aalborg

08 13 55 00

Trindsøvej 9

8000 Århus C

06 15 76 66

Thorslundsvej 7

5000 Odense C

09 14 27 66

Gl. Køge Landevej

2500 Valby

01 30 36 66

SK Emballage

”Med Valmet har jeg det bedre!,,

”I grunden er det logisk. Valmet er fra grunden konstrueret til drift i nordisk skovbrug. Den store frihøjde, et lavt tyngdepunkt og den enkle, robuste opbygning giver fremkommelighed, hvor andre gir' op.

Jeg har perfekt udsyn hele vejen rundt fra den komfortable førerkabine. Placeringen af instrumenter og betjeningsgreb gør selv vanskelige arbejdsopgaver legende lette.

Hver dag sparer jeg energi! Den nøjsomme, sejtrækkende turbodieselmotor – og traktorens grundkonstruktion, stiller oven i købet mindre krav til vedligeholdelse.

Fra mit arbejde er der noget til overs, når jeg kommer hjem!,,

SPECIFIKATION	MOTOR			GEAR	HYDRAULIK	
	Effekt HK/KW Din	Cyl./Liter	Max. drej. NM/RVS		Frem/Bak	Løft kg
Valmet 305-4 GL	53/39	3/2,7	195/1450	8/4	1900	4
Valmet 405-4 GL	61/45	3/2,7	220/1450	8/4	2400	4
Valmet 505-4 GLTX	68/50	3/3,3	265/1400	16/8	4000	4
Valmet 605-4 GLTX	75/55	3/3,3	280/1400	16/8	4000	4
Valmet 705-4 GLTX	83/61	4/4,4	325/1400	16/8	4000	4
Valmet 805-4 GLOX	95/70	4/4,4	370/1400	14/8	4000	4

Valmet skovafskærmning er udviklet i samarbejde med Skovteknisk Institut og Skovstyrelsen.

Traktorernes effektivitet sikres gennem en veludannet serviceorganisation, det sørger 44 forhandlere over hele landet for.

 VALMET

Funktionær eller ej?

Skovridere og skovfogeder betragtes normalt som ansat under funktionærloven. I mange tilfælde indebærer stillingen dog en ret vidtgående dispositionsret, hvilket kan indebære, at parterne selv må præcisere, hvilke regler der skal gælde for ansættelsesforholdet.

Af cand. jur. KARIN PLASS SCHEEL, Skovbrugets Arbejdsgiverforening.

I skovbruget er det som i alle andre virksomheder vigtigt både for arbejdsgiveren og den ansatte at vide, hvilke regler der gælder for ansættelsesforholdet.

Skovbrugets overenskomst med SID regulerer forholdet mellem arbejdsgiveren og arbejderne i skoven, forudsat at arbejdsgiveren er medlem af Skovbrugets Arbejdsgiverforening. Overenskomsten giver regler for, hvorledes man håndterer ansættelsesforholdet.

Funktionærer og "direktører" er to andre lønmodtagergrupper, hvis ansættelsesforhold reguleres på anden vis. De regler, der gælder for disse to grupper er meget forskellige. Danske skovrider- og skovfogedstillinger kan have begge karakterer.

Det vil derfor både være nyttigt og vigtigt at se på, hvilke forskelle der er mellem disse to typer ansættelsesforhold og hvilke konsekvenser, dette giver anledning til.

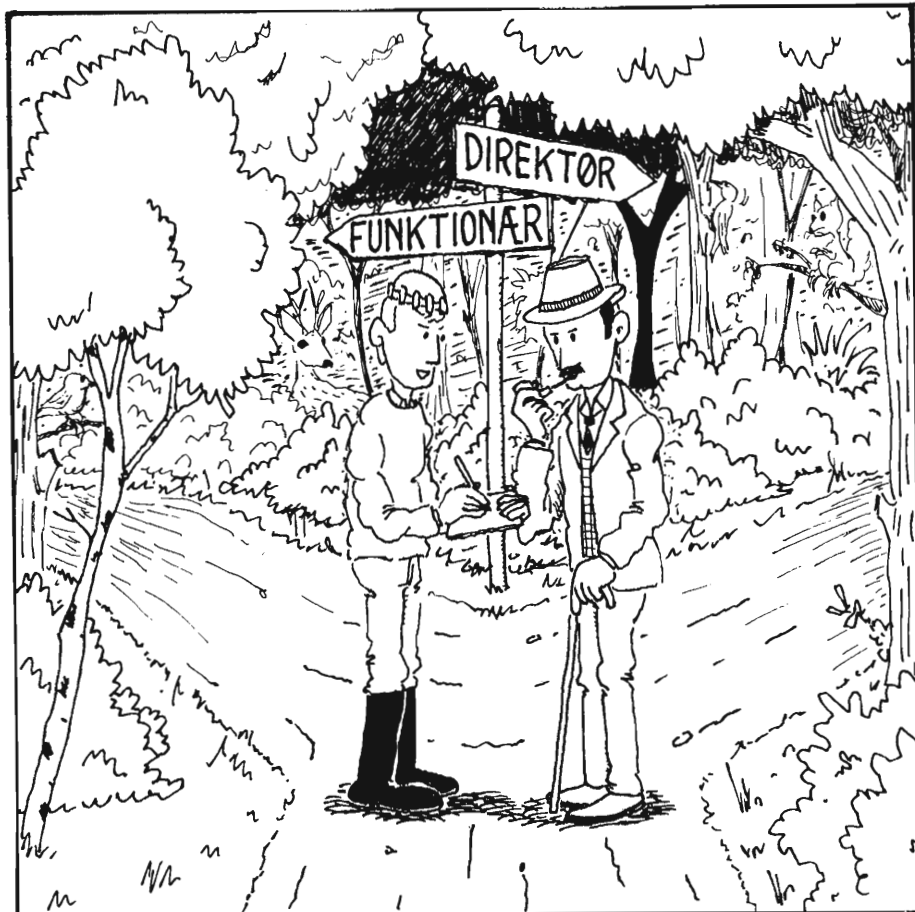
Funktionæransættelser

Skovbrugets funktionærforhold er lovreguleret bl.a. af Lov nr. 413 af 30. august 1971, også kaldet funktionærloven. Lovens formål er at regulere forholdet mellem personer, der indtager en funktionærstilling og disses arbejdsgivere. Loven kan ikke fraviges ved aftale til skade for funktionæren.

Er den ansatte "betroet funktionær", gives der yderligere et sæt regler til funktionærloven, nemlig "Almindelige Bestemmelser" i Arbejdslederaftalen, der også skal følges. Herudover gælder der en række andre love, der tjener til beskyttelse af funktionæren, f.eks. ferieloven, lov om sygedagpenge m.v.

En ansat og dennes ansættelsesforhold er omfattet af funktionærloven, såfremt følgende tre betingelser alle er opfyldt:

1. Der skal være tale om en bestemt art arbejde.
2. Beskæftigelsen skal have et vist minimumsomfang.
3. Der skal foreligge et tjenesteforhold.

En skovrider eller skovfoged ansættes enten i en funktionærlignende eller en direktørlignende stilling. Da stillingsformen har stor betydning for både arbejdsgiver og ansat, bør begge parter definere stillingen nøjere. (Tegning: Jesper Dyjak).

Bemærk, at aflønningsformen er uden betydning for, om man er funktionær eller ej. Heller ikke selve stillingsbetegnelsen tillægges nogen vægt.

ad. 1. En bestemt art arbejde

Funktionærlovens § 1 stk. 1 a-d opregner en række typer af arbejde, der er omfattet af funktionærloven.

Handels- og kontorarbejde samt lagerekspedition udgør den mest typiske del af funktionærområdet og omfatter handels- og kontormedhjælpere beskæftiget ved køb eller salg, ved kontorarbejde eller dermed ligestillet lagerekspedition.

Teknisk eller klinisk bistandsydelse er også et funktionærområde, der dækker over mangeartede ydelser. De lader sig vanskeligere afgrænse og for-

klares derfor bedst via en række eksempler. Under det tekniske område hører bl.a. laboratoriemedhjælpere, ingeniører, tegnere og arkitekter. Under den kliniske bistand hører sygeplejersker, tandteknikere o.lign.

Der er med andre ord tale om en gruppe personer, hvis særlige faglige kvalifikationer virksomheden benytter, men som iøvrigt i deres funktion og tilknytning til virksomheden kan si-destilles med handels- og kontorfunktionærer.

Det er en forudsætning for lovens anvendelse, at arbejdsområdet ikke har håndværksmæssig eller fabriksmæssig karakter. I så fald falder ansættelsesforholdet udenfor funktionærlovens anvendelsesområde. I tvivlstilfælde lægges der vægt på den traditio-

nelle faglige udvikling.

Arbejdsledere er også omfattet af funktionærloven, såfremt de opfylder de nævnte tre betingelser. Arbejdslederen har typisk en overordnet stilling i forhold til de øvrige ansatte, hvilket indebærer adgangen til at lede og kontrollere andres arbejde, samt ofte ret til at afskedige og ansætte.

Inden for SALA-området¹⁾ skal man være opmærksom på, at der i tilknytning til funktionærloven tillige gælder arbejdslederaftalens Almindelige Bestemmelser for betroede funktionærer, såfremt disse er skovteknikere. Det skyldes at Skovbrugets Arbejdsgiverforening og Danske Skovteknikers Landsforening (DSL) har tiltrådt aftalen.

Dette stiller på visse områder den betroede medarbejder bedre, end hvis han kun var omfattet af funktionærloven, f.eks. med hensyn til godtgørelse ved afsked efter 10 års ansættelse.

Medlemmer af Skovbrugets Arbejdsgiverforening skal således være opmærksomme på, at de er pligtige til at overholde Almindelige Bestemmelser, hvis funktionæren er medlem af DSL eller en anden arbejdslederorganisation, der er omfattet af arbejdslederaftalen.

ad. 2. Minimumsbeskæftigelseskravet
Beskæftigelsen skal omfatte mindst 15 timer pr. uge i gennemsnit. Heraf fremgår det, at der ikke nødvendigvis skal være tale om en fast ugentlig beskæftigelse på 15 timer, blot den ansatte gennemsnitligt opnår denne arbejdstid over en vis periode.

ad. 3. Tjenesteforholdet
I dette begreb er indeholdt "en lydighedspligt" for funktionæren overfor arbejdsgiveren, der i kraft af denne er berettiget til at give detaljerede instrukser for arbejdets udførelse – instrukser, som den ansatte er pligtig til at efterkomme. Dette præciserer, at funktionæren er underordnet i sit forhold til arbejdsgiveren, selv om det naturligvis ikke udelukker, at der gives en væsentlig selvstændighed i arbejdet.

"Direktør"ansættelser
Begrebet "direktører" betegner – i modsætning til funktionærer – en gruppe personer ansat i ledende stillinger, som ikke omfattes af funktionærloven,

¹⁾ Hovedorganisationen Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA) dækker land- og skovbrug, gartneri, mejeri og slagteri.

idet disse efter deres selvstændige stilling må sidestilles med arbejdsgivere.

Typisk er der tale om direktører i aktieselskaber, men også andre ledere må henføres til denne gruppe, hvis de på tilsvarende måde leder f.eks. en større forenings daglige virksomhed, en fond, en stiftelse, eller er ansat af et i/s til at lede en erhvervsvirksomhed, i hvis drift interessenterne ikke selv deltager. Også ved ansættelse på et privat skovdistrikt, hvor ejeren ikke selv deltager i den daglige drift, kan der være tale om en "direktør"stilling.

Selv om en "administrerende direktør" skal følge de retningslinier og anvisninger, hans bestyrelse har givet ham, har han også et selvstændigt ledelsesansvar. Derfor indtager direktøren ikke en tjenestestilling, således at han er undergivet arbejdsgiverens detaljerede instrukser. Skovdyrkerforeningernes skovridere må f.eks. antages at indtage en stilling, der kan sidestilles med en "direktørs".

Er ansættelsesforholdet af en karakter, så det kan sidestilles med en direktørs, vil der være aftalefrihed mellem parterne. Man er således ikke bundet af funktionærlovens regler, ferielovens regler m.v.

Omvendt opnår hverken den ansatte eller arbejdsgiveren den beskyt-

telse, som de nævnte love giver. Er der f.eks. ikke aftalt opsigelsesvarsel kan den ansatte afskediges/opsige sit job med øjeblikkelig varsel i modsætning til ved funktionærstillingen, hvor der ved opsigelser af ansættelsesforholdet er fastsat bestemte varsler både for arbejdsgiveren og den ansatte.

Der er naturligvis ikke noget til hinder for, at parterne træffer aftale om at lade funktionærlovens regler gælde for ansættelsesforholdet, men i modsætning til ved funktionæransættelser kræves der altså en udtrykkelig aftale herom. Beskyttelsen efter loven træder ikke automatisk i kraft.

Om en person skal anses som direktør eller funktionær beror på en konkret afvejning. Der lægges her særlig vægt på, om stillingen er overordnet og uafhængig, og om der er generel dispositionsret med hensyn til hele virksomhedens daglige drift.

Heller ikke i "direktør"-ansættelsesforholdet tillægges selve stillingsbetegnelsen nogen vægt. Forholdet bedømmes alene på grundlag af de faktiske beføjelser, stillingen indeholder.

Overgangen mellem en funktionærstilling og en "direktør"-stilling er flydende, men jo mere selvstændig en funktion, den ansatte har, des mere agtpågivende er der grund til at være.

Hedeselskabets exportsælgere når vidt omkring !

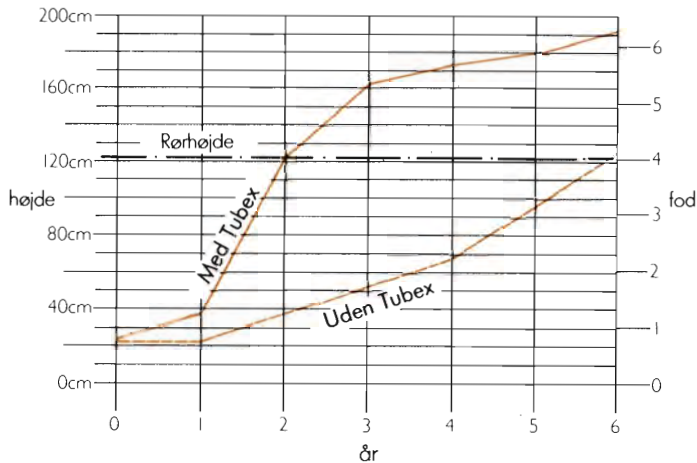
HEDESELSKABET

Handelsafdelingen
Klostermarken 12
Postboks 110
8800 Viborg
Tlf 06 6261 11

tubex® gi'r bonus

VÆKSTSAMMENLIGNING MED OG UDEN TUBEX PLANTERØR

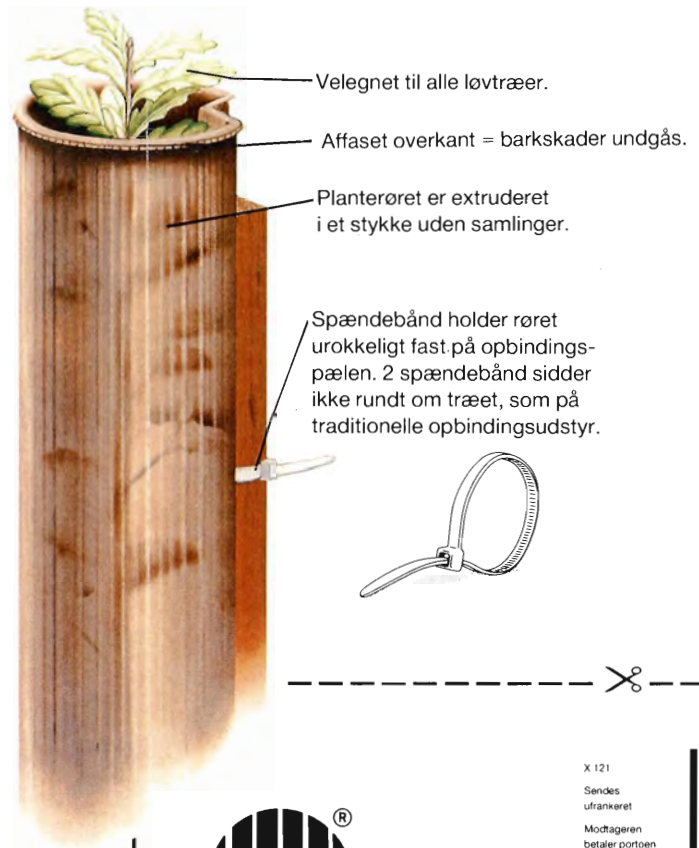
STØRRE HØJDE

Væksthøjden kan være fem gange større end normalt i løbet af de første to år ved brug af planterør. Denne væksthastighed kan medvirke til at forkorte ukrudtsbekæmpelsen, idet træerne hurtigt vokser ukrudtet over hovedet og bedre kan holde det nede.

VÆKSTTID FRA 20 cm - 120 cm
Uden Tubex 6 år
Med Tubex 2 år

- 3-dobbelt vækst.
- Effektiv beskyttelse imod vildtskader.
- Effektiv beskyttelse imod frost (pat. anm. termovæg).
- Planterne holdes ranke og fri af uønsket vegetation.
- Giver stor arbejdsbesparelse pr. plante.
- Kan med fordel bruges til alle træsorter.
- Monteres på 30 sek.
- Nedbrydes biologisk efter 5 - 7 år.
- Beskadiger ikke planter i modsætning til anden opbinding.

TUBEX - Danmarks mest solgte vækstrør

Ja tak!

- Send mere information om Tubex vækstrør
- Jeg skal bruge _____ Vækstrør
send mig et godt tilbud.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Telefon: _____

Poda Hegn

Øde Hastrupvej 65
4000 Roskilde

02 35 05 06

X 121
Sendes
ufrankeret
Modtageren
betaler portoen

Kort nyt

Kratrydderblad til juletræer

Der er nu i Danmark introduceret en ny type blad til kratryddingssave. Bladet angives at være særlig velegnet til juletræsfældning.

Det nye blad, der går under navnet "Beaver blade", består af to rustfri stålplader, hvorimellem der er monteret en almindelig motorsavkæde. Kæden sidder fast mellem de to plader, således at det er selve pladerne, der roterer. Dette bevirker, at kæden ikke kan give sig og derfor heller ikke bliver slap.

Beaver blade fås i fire forskellige størrelser mellem 7 og 12", alle med 1" hul. Der medfølger bøsninger, således at hullet kan tilpasses alle gängse kratryddermodeller.

Fordelene ved Beaver blade frem for de almindelige rundsavsklinger skulle være, at saven vil være mindre tilbøjelig til at "slå", hvilket letter arbejdet betydeligt ved fældning af lidt tykkere emner som f.eks. juletræer. Samtidig vil de fleste skovarbejdere nok være mere fortrolige med at file en motorsavkæde frem for en rundsavsklinge. Motorsavkæden kan let udskiftes mellem de to stålplader, hvilket giver en lav genanskaffelsesomkostning.

Beaver blade koster mellem 330 og 490 kr. (ekskl. moms) og forhandles af Hedeselskabets Handelsafdeling, tlf. 06 62 61 11.

Paul Christensen, Skovteknisk Institut

Hylte Bruk udvider

En af de store aftagere af dansk cellulosetræ er Hylte Bruk ved Halmstad i Sverige (se reportagen i Skoven nr. 10, 1986). Fabrikken tager om kort tid sin fjerde papirmaskine i brug og bliver hermed verdens næststørste avisproducent.

Hyltes avisproducent er bl.a. specielt ved at indeholde en stor andel af returpapir – næsten halvdelen af det færdige papir. Det forringer ikke papirets tekniske egenskaber – tværtimod, for ifølge bladet *Aktuel Grafisk Information* betegner mange eksperter det som verdens bedste avisproducent. Det udmærker sig bl.a. ved god trykbarhed – også ved 4-farvetryk – stor styrke – hvilket forhindrer banebrud under trykningen – samt fornem opacitet (uigennemsigtighed).

Ifølge bladet vil en række danske dagblade begynde at bruge papiret fremover. Og allerede i dag er Danmark det femte største aftagerland for Hyltes produkter.

Så kan man jo kun beklage at den danske hugst formentlig/måske ikke er stor nok til at muliggøre en dansk avisproduktionsfabrikation (jf. Bjørn Wesths artikel i Skoven nr. 6-7).

Red.

Traktorspidsplow

N LAIGAARD

FABRIK FOR VEJMASKINER
HELSINGFORSGADE 5 · AARHUS N · TLF. (06) 16 24 44

Brugerdata skovsystem

Spar skrivearbejdet
under opmåling i skoven
og tast opmålingsdata direkte
på håndterminal.

Data
overføres til
PC'er som
grundlag for:

- Målelister
- Lønregnskab med overførsel
- Lageropgørelse pr. afdeling
- Fakturering
- Hugststatistik pr. afdeling
- Ajourført bevoksningsregister
- Også opmåling og indberetning
Junckertræ
Rummeter
Pyntegrønt

- Nu også til cellulosetræ

*Håndterminalen tåler både regn,
frost og stød*

Brugerdata, Nr. Åby ApS
EDB analyse & rådgivning
Byllerup 14 · 5580 Nr. Åby
Tlf. 09 42 16 63

Administrationsformer i skovbruget

Den store interesse, der har været for Danske Forstkandidaters og Danske Skovteknikers lokalekursioner om administrationsformer i skovbruget, tyder på, at der er en voksende forståelse for nødvendigheden af billigere administrationsløsninger.

Forståelsen er vel fremtvunget af bitter nødvendighed, idet den traditionelt opbyggede skovadministration med skovrider og flere skovfogeder på samme ejendom længe har været i kraftig tilbagegang.

På ekskursionerne diskuteredes intensiv og ekstensiv skovadministration, uden at man egentlig fik defineret begreberne præcist. Alle var enige om, at administrationsomkostningerne burde sættes i relation til omsætningen og ikke arealstørrelsen.

Omsat i praktiske eksempler blev den intensive administration illustreret ved ejendomme med stor pyntegrøntproduktion, og den ekstensive ved udstrakt anvendelse af skoventreprenører og samarbejde mellem flere ejendomme om administrative funktioner.

Udviklingen i retning af entreprenørskovbrug blev mødt med nogen skepsis fra flere, idet man fremhævede

- Manglen på langsigtet forstlig planlægning
- Salg af effekter uden overvejelse om optimal aflægning
- Dårlig kulturetablering/kulturvedligeholdelse
- Mangel på arbejdskraft i pyntegrøntperioden.

For at minimere disse negative virkninger af entreprenørskovbruget og undgå "hovsaløsninger" er det nødvendigt at skabe en udvidet dialog/samarbejde mellem entreprenør og skovejer. Derved skabes også mulighed for at styre mekaniseringsniveau, mandskabsressourcer, arbejds kvalitet og afsætning.

Dansk Skovforening har i samarbejde med Skovteknisk Institut lavet et projekt "Struktur og arbejdsorganisation i entreprenørskovbruget". Formålet med projektet er:

- 1) At opsamle viden om nuværende samarbejdsformer i entreprenørskovbruget med henblik på at udvikle arbejdsmodeller for langsigtede entreprenøraftaler om kontinuerlig hugst- og kulturpleje,
- 2) At opsamle viden med henblik på at yde konsulentbistand ved effektivisering af organisations- og ledelsesformer i entreprenørskovbruget,
- 3) At registrere skoventreprenører med henblik på formidling af langsigtede samarbejdsaftaler og dermed tilpasning af entreprenørmateriel til aktuelle arbejdssituationer.

Som en del af projektet vil der i de kommende numre af Skoven være en række interviews med skovejere, skovadministratorer og entreprenører omkring administrationsformer. - Interviewene kan forhåbentlig skabe debat omkring emnet.

Frans Theilby

PROMAN

Professionel udrustning til skovfolk

Al udrustning fra EIA og SANDVIK er udviklet og testet af folk, der arbejder i skoven. Det mærkes på kvalitet, funktion og holdbarhed. Bredt program i sværd, kæder, rydningsklinger samt Pradines beskæreværktøj til pyntegrønt. Rekvirer brochure og forhandlerliste hos:

A/S Sandviken
Sav og Værktøjsafdelingen
Abildager 26-28, 2605 Brøndby
Telf. 02 96 65 22

Entreprenørskovbruget

- administrationsformer i skovbruget

Indførelse af entreprenører giver anledning til en række overvejelser omkring den fremtidige organisation af arbejdet i skovbruget. I dette interview diskuteres bl.a. udførelse af skovningsarbejdet, former for træsalg, samarbejde mellem skov og entreprenører og ekstensiv administration.

Ved Dansk Skovforenings maskinkonsulent i Skovteknisk Institut, FRANS THEILBY.

Med denne artikel tages hul på et emne, som kan give anledning til mange oplysende diskussioner og.

Der er utvivlsomt mange meninger på dette område, og vi modtager derfor gerne indlæg fra læserne. Kontakt eventuelt redaktionen på forhånd for nærmere aftale om tidspunkter osv.

Red.

Set i lyset af faldende træpriser og øgede arbejdsomkostninger har en række skovdistrikter i de seneste år valgt at reducere medarbejderstaben, skære ned på den forstlige administration og i større udstrækning at anvende entreprenører.

Dønnerup skovdistrikt er et af disse skovdistrikter. Distriktet er på ca. 800 ha og har en deltidsskovfoged samt en fast skovarbejder.

Maskinkonsulent Frans Theilby, har derfor besøgt Allan (senior) og Andreas (junior) Hastrup for at få deres opfattelse af udviklingen i retning af entreprenørskovbrug.

Krav til entreprenørerne

Frans Theilby: I har været foregangsmandene på Sjælland med hensyn til maskinskovning. I har valgt en administrationsform med få fastansatte og så skoventreprenører for resten. Hvad er jeres tanker omkring skovadministration fremover, og hvilke krav stiller I til jeres entreprenører?

Hastrup junior: Der skal ihvertfald være en forstlig ekspertise at trække på, og så skal det klart være billigere end man selv kan gøre det. Fordelen ved at trække på udefra kommende entreprenører skulle også gerne være, at man trækker på kvalificerede folk, der følger med i det nyeste.

Hastrup senior: Med hensyn til skovadministration vil jeg specielt fremhæve, at man skal prøve at undgå for mange faste omkostninger. En skov eller en ejendom bliver mere fleksibel jo større mængde af løs arbejdskraft, dvs. entreprenører man

Er entreprenørskovbruget det som giver det største afkast til både ejer, administrator og skovarbejder. (Tegning: Hans Ager i "Skogsarbeten 22, 1986").

kan trække ind i billedet.

På den anden side er der vel også en grænse. Spørgsmålet er kun, hvor denne grænse er. Nu har vi eksperimenteret her i nogen udstrækning og fået en række erfaringer – både positive og negative må jeg sige med det samme.

De negative har mest været forkert valg af entreprenører under visse omstændigheder, fordi vi ikke var opmærksom på specielle faktorer, som havde skadelig indflydelse, og som vel iøvrigt først er blevet rigtig kendt igen de sidste 3-4 år. Jeg refererer her til vores maskinskovning.

Ved disse moderne skovningsmetoder får vi en række skader, som vi må erkende trækker i negativ retning. Det må være op til entreprenørerne at finde frem til egnet udstyr, så de bedst eliminerer disse skader fremover, og derefter må vi som ejere foretage vores valg.

Hastrup junior: Ja her er vi fremme ved noget centralt, fordi vort udgangspunkt må være, at der ikke må laves skader. Så skal vi stå fast og ikke lade os rykke rundt, fordi der kommer en eller anden veltalende entreprenør og postulerer, at skaderne er uvæsentlige.

Vi skal holde fast og være villige til

at fyre entreprenøren, hvis han ikke retter sig efter instrukserne eller laver skader ud over, hvad der er aftalt i kontrakten. Jeg mener, man skal være ret hård over for entreprenørerne, og hvis der sker ting man ikke vil have, må man sætte punktum for samarbejdet.

Hastrup senior: Problemet er vel nok, at udvalget af entreprenører her på Sjælland er ret lille for øjeblikket. Jeg tænker her på uddannede entreprenører med forstlig ekspertise. Jeg har det indtryk at konkurrencen og kvaliteten er højere i Jylland. Vi har anvendt Hedeselskabet, fordi vi mente og stadigvæk mener, at de er bedst, men de har nogen svagheder.

Hastrup junior: Anvender man store entreprenører som Hedeselskabet, der betjener sig af underentreprenører, indebærer det ofte den ulempe at man ikke ved, hvem der udfører arbejdet. Vi har gjort nogle erfaringer og næste gang tror jeg nok at vi ved, hvad vi går efter.

Undgå bevoksningsskader

Frans Theilby: Er I villige til at betale ekstra pr. rummeter for at undgå bevoksningsskader?

Hastrup junior: Skadeniveauet bør fremgå af den kontrakt man laver. Hvad angår skader, så var vor erfaring ved sidste tyndingsarbejder, at den maskinfører som kørte hurtigst og nåede mest, også var den, som havde færrest skader. Det er simpelthen et spørgsmål om, at maskinføreren er god nok.

Hastrup senior: Det viser sig altså, at hvis man har den rigtige maskine og den rigtige mand, så kan det gøres på en måde som sandsynligvis er nøjagtig lige så god som håndskovning.

Jeg er temmelig overbevist om, at man bliver nødt til at gå over til maskinskovning. Spørgsmålet er altså kun at få forberedt bevoksningerne på den rigtige måde og dernæst at finde de rigtige maskiner og mandskab.

Ved forberedelsen af bevoksningerne er der en del ting, som vi ikke har været tilstrækkelig opmærksomme på her. Det har noget med planteafstanden, sporindlægning, grøfter og terrænforhold at gøre.

Frans Theilby: Lad mig spørge på en anden måde – er I villige til at betale f.eks. 5 kroner ekstra til udkørsel, såfremt entreprenøren anvender en skånsom maskine med lavt marktryk?

Hastrup senior: Forestiller vi os, at maskinskovning kan gøres 10-20% billigere end traditionel skovning, så vil jeg absolut sige ja for at få en skadefri skovning. Men det bør nødvendig være sådan, at man betaler for noget man ikke får. Forstået på den måde, at føreren på den pågældende ”skånsomme” maskine alligevel formår at lave en række skader. Så det stiller store krav til både maskine og maskinfører, som får en sådan ekstra betaling.

Samarbejde mellem skove

Frans Theilby: Er det en løsning, at flere skovdistrikter går sammen og i fællesskab hyrer en entreprenør?

Hastrup junior: Det er en tiltalende tanke, at flere skovejere sikrer entreprenøren fast arbejde, der måske dækker ham ind med 50-60% af arbejdsmængden. Man kunne også tænke sig 3-4 eller måske flere mindre entreprenører, som slutter sig sammen med en skovfoged i spidsen, og derefter tilbyder sig hos flere skovejere. Såfremt der er tale om en mindre, lokale, entreprenører vil det indebære den fordel, at man som ejer kender de pågældende og ved hvilke maskiner de opererer med.

Salg på rod

Hastrup senior: Jeg synes det er en rigtig tanke, fordi maskinerne skal være sikret en vis aflønning på forhånd, før det kan betale sig for entreprenøren at investere. Selvfølgelig kan man ikke sikre entreprenøren 100%, fordi der er markedsforhold, der kommer ind i billedet.

Endelig er der en konstruktion, som vi ikke har været inde på endnu, nemlig entreprenøren som skover træet og selv sælger det, altså en netto på rod pris til ejeren. Vi har set tilfælde, hvor dette kunne betale sig rent prismæssigt, fordi den der skover træet, kan skabe en optimal afsætning under de givne forhold.

Desuden giver det entreprenøren en vis mulighed for at foretage udjævning af sæsonsvingninger i f.eks. cellulosetræpriser. Det bør nok foregå på den måde, at de skovejere, som har bundet sig for et vis antal rummetere, får en

Grundig planlægning og opfølgning er en forudsætning for at slippe entreprenørerne løs i skoven.

vis rabat på skovningsprisen, fordi der ligger en gene i at have en fastlagt hugst inde i billedet.

Omvendt er det ofte en fordel at vide, at man kan få skovet med sikkerhed. Det som den pågældende entreprenør skover på andre distrikter, kan så belægges med en lidt højere skovningsafgift.

Hastrup junior: Det er igen et spørgsmål om tillid imellem entreprenørerne og de pågældende skovejere. Begge parter må yde noget, hvis de er interesserede i et sådant kontinuerligt hugstplejeprogram, hvor hugstmængderne fastlægges for en længere periode ad gangen.

Kontinuerlig pleje

Frans Theilby: Vi er nu ovre i en løsning med kontinuerlig kulturpleje over f.eks. en 5-årig periode, som jeg ved at I har foreslået. Hvordan er fordele og ulemper?

Hastrup senior: Kontinuerlig kulturpleje giver nogle problemer, bl.a. fordi de stedlige forhold er meget varierende, og man kan ikke umiddelbart drage slutninger fra et distrikt til et andet. Entreprenøren skal være meget dygtig ihvertfald.

Hastrup junior: Men chancen for at man gør noget forkert ved at have en fast entreprenør, er ikke større, end hvis man bruger skiftende entreprenør.

Hastrup senior: Tværtimod, men man må naturligvis gøre opmærksom på, at en stor toptung organisation med meget store administrationsomkostninger pr. arealenhed næppe har stor relevans.

Hastrup junior: Når det drejer sig om kontinuerlig hugstpleje, vil fordelene ofte være, at den pågældende entreprenør ved, at han kommer igen de følgende år. Han vil derfor ikke føle sig tilskyndet til at foreslå hugstindgreb i for unge bevoksninger eller til-

svarende foretage for voldsomme indgreb i andre mindre stabile bevoksninger.

Hastrup senior: Det er givet en fordel for entreprenøren, fordi han kan målrette sin maskininvestering ud fra de arbejdsopgaver, han ved, der foreligger. Samtidig har man som skovejere – hvis man indgår i et sådant kontinuerligt hugstplejesystem – den fordel, at entreprenørens maskininvestering er rettet imod de arbejdsopgaver man har på de pågældende distrikter.

Adskillelse af rådgivning og entreprenør

Frans Theilby: Ved landbrugets konsulentordninger har man konsulentrådgivningen adskilt fra selve entreprenørudførelsen. Hvad vil I sige til en tilsvarende ordning for skovbrugets vedkommende?

Hastrup senior: Jeg har truffet et enkelt eksempel, hvor skovbrug og landbrug har forenet sig i et konsulentcenter, og det har givet en ganske fornuftig kombination. Det er jo ofte sådan, at når man bor under samme tag, så begynder samarbejdet at udforme sig friere.

Hastrup junior: Jeg vil være betænkelig ved at adskille rådgivningsfunktionen fra selve entreprenørindsatsen. Det er jo således, at hvis en konsulent i landbruget laver noget forkert, vil det være glemt efter 3 måneder – eller ihvertfald fjernet – medens en konsulent på skovbrugssiden, så vidt jeg kan se, kan lave fejl, der kan få ret så alvorlige konsekvenser i de følgende år.

Desuden vil jeg være betænkelig ved, at en sådan ordning udvikler sig fra at være en rådgivende funktion til at være en kontrollerende. Man kunne da forestille sig, at denne organisation ifølge loven kommer hvert år eller hvert andet år, kikker skoven igennem og giver påbud, som skovejeren altså skal følge. Det vil være en uheldig udvikling.

Hastrup senior: Det vil ihvertfald stille ret store krav til konsulenterne, fordi der vel næppe er noget som er mere individuelt end skovejerkrav.

Enklere administration

Frans Theilby: Man ser rundt omkring flere skovdistrikter, der slår sig sammen og trækker på en enkelt skovriider. Hvad siger I til en sådan ordning?

Hastrup senior: Brugt på rette måde er den god, men man skal være opmærksom på, at hvis maskinstations-tanken slår an – hvad jeg i og for sig håber den gør – så får ejeren en lettelse i den hidtidige administrationsbelastning.

Hvis jeg må referere til vort skovbrug i Australien, så udgør den administrative indsats her noget i retning af seks minutter pr. ha på årsbasis (heraf halvdelen egen indsats).

Lad os sige at man rationelt og ret fornuftigt laver en ordning, hvorved man minimerer den administrative indsats, hvad bestiller ejeren eller lederen så? Står de med hænderne på ryggen eller foretager de sig noget mere produktivt eller mindre behageligt.

Hvis det fører til, at man får nogle nye tiltag og nogle spændende nyskabelser indenfor afsætning og industri, så er det jo kolossalt positivt. Det er for øjeblikket situationen i Australien.

Jeg ved ikke hvilke muligheder, der er for at gøre noget tilsvarende her i landet. Men det giver mere tid til nye initiativer, og så må der nogen til at filtrere og sørge for at disse initiativer bliver udnyttet positivt.

Organisationernes rolle

Frans Theilby: Vi har i dag en række organisationer i skovbruget – Dansk Skovforening, Skovdyrkerforeningerne, Hedeselskabet, Arbejdsgiverforeninger, SID osv. Hvilken rolle kommer de til at spille i entreprenørskovbruget?

Hastrup senior: Der vil utvivlsomt komme voldsomme ændringer. Nu har jeg altid været tilhænger af at slutte nogle af disse store organisationer sammen, så man har en organisation til at varetage ejendommens politiske interesser. Muligvis kan det være arbejdsmæssigt under samme hat, men det er lidt svært at se.

Ihvertfald mener jeg, at det er urimeligt, at man har et hav af organisationer, som hver for sig sidder på en vis ekspertise og har en masse administration der lapper ind over de andre.

Jeg vil tro, at nogle af disse organisationer inden ret længe løber ind i voldsomme problemer, fordi nogle har ekspanderet så hårdt, så kontingenterne er blevet for høje, og nogle har ikke kunnet lave noget, fordi kontingenterne var for lave. Hvis man nu sluttede dem sammen, så kunne der vel komme noget konstruktivt ud af det, men det må udviklingen vise.

Forpagtning af skov

Frans Theilby: Hvad siger I til tanken om udlejning og bortforpagtning af skovarealer, f.eks. pyntegrøntarealer?

Hastrup senior: Jeg kender konstruktionen fra Australien. Der var det oprindeligt nogle store selskaber som ejede jorden og selv stod for driften af den. De fandt, at investeringerne var

En velfungerende skovningsoperation kræver at entreprenøren har fået fyldestgørende instruktion.

mindre omfattende, hvis de fik andre til at tage del i dem og man derefter splittede udbyttet op. Jeg har noteret, at de procentandele af udbyttet, som tilfalder ejerne er dalende, og det er ikke tilfredsstillende.

Hastrup junior: Jeg har hørt om distrikter, som lejer deres pyntegrøntkulturer ud. Derved kommer man ud over variationerne i arbejdsstyrken, hvor det jo netop er spidsbelastningerne i klippesæsonen, der er et problem. Selvklip er alternativet, til gengæld kan der her blive vanskeligheder med at få en optimal klipning.

Hastrup senior: Hvis en entreprenør skal have tilstrækkeligt kvalificeret mandskab, så skal han have mulighed for at lave noget jævnt fordelt over hele året. Det kunne en forpagtningsaftale på f.eks. juletræskulturer måske medvirke til. Det må jo være tanker af denne art der ligger bag, for ad-hoc indkaldelse af mandskab til klipning af pyntegrønt er næppe godt. Det giver alt for stor risiko for forkert sortering.

Desuden ser jeg en fordel i at risikomomenterne omkring frostskafer og lusebeskadigelser i kulturerne ved en sådan forpagtningsordning fordeles mellem entreprenør og ejer.

Frans Theilby: Hvordan ser I på det, når vi snakker entreprenørskovbrug og rodposter i løvtræ?

Hastrup junior: Det er nok nemmere, når det drejer sig om standardvarer som cellulosestrø og korttømmer. Men hvis man nu forestiller sig, at et skovdistrikt sparer lad os sige en fuldtids-skovfoged til ¼ mio. om året, og så sælger alt træet til een aftager. Selv om man så skulle tabe 50.000 kr. om året, så er der stadigvæk 200.000 kr. tilbage. Sagt med andre ord: Med en mindre administration har man "råd" til at miste en del indtægt.

Integreret afsætning

Hastrup senior: Jeg mener, at der

kommer en del ricisi ind i billedet med en entreprenør som også afsætter løvtræskævler. Men iøvrigt er det min erfaring, både herfra og for så vidt også fra Australien, at integreret afsætning, forstået på den måde, at alt træ afsættes til samme virksomhed, taget som gennemsnit, giver det bedste udbytte. Man kan godt få en merpris på 10 eller 20% for det bedste træ. Tilbage har man et mindre attraktivt restparti. Så til syvende og sidst får man efter en ret stor arbejdsindsats meget lidt eller intet ud af merprofitten på den bedre del af træet. Dette er ikke sagt for at være negativ, fordi der selvfølgelig vil være specialeffekter, som er vigtige og som giver en tårnhøj merprocent.

Jeg beklager igen at måtte trække mine erfaringer fra Australien ind: Der gjorde vi det, at vi afskedigede administrationen, fordi det viste sig, at den merindtægt, som vi opnåede, på ingen måde nåede op på udgiften til administration. Siden er der sket det meget pudsige ved at rationalisere afsætningen, at vi får mere ind for træet nu, end vi gjorde dengang, hvor vi havde egen administration, som altså opslugede merværdien af træet.

Men vi har også kunnet træffe aftale med savværket om, at de køber alt træet, både godt og dårligt. Dog således, at den forudgående sortering på rod følges, så vi kender kvalitetsforholdet. Det er derefter savværkets opgave at afsætte, hvad de ikke selv bruger til andre savværker. De distribuerer det istedet for at vi skal have besvær med det. Det går nemt, og er en billigere løsning for os.

Ekstensivt tilsyn

Frans Theilby: Nu har Australien være inddraget flere gange i samtalens løb. Hvordan er administrationsformen dernede?

Hastrup senior: Som nævnt har vi afskediget administrationen. Vi har istedet en ad-hoc skovfoged, som med uregelmæssige intervaller kommer og kikker på vore vegne og ser om aflægningen af træet foregår efter de retningslinier, som er aftalt. Desuden har vi som nævnt en fast hovedaftager til alt træ, både savværkstrø og papirtrø.

Vores skovfoged anslår, under tiden sammen med mig, mængderne fra de enkelte skovningsarealer, men da det drejer sig om ret store mængder – 20-30.000 m³ – kan total kontrol være vanskelig. Skovningen foregår normalt ret koncentreret, og det gør det nemmere for skovfogeden at checke. Han kan komme f.eks. 3 gange på en uge eller 1 gang om måneden. Når der skoves specielt værdifuldt træ vil han føre hyp-

pigere tilsyn.

Frans Theilby: Hvorfra kommer den skovfoged der checker, er han tilknyttet en større organisation?

Hastrup senior: Han er selvstændig og oprindeligt uddannet som skovfoged, men arbejder nu free-lance som forstlig konsulent. Han får timebetaling og kørselsgodtgørelse, når han tager ud.

Uddannelse i skovbruget

Frans Theilby: Hvordan skal fremtidens medarbejder i skovbruget se ud, og hvilken uddannelse bør han have?

Hastrup senior: Jeg mener faktisk, at hvis vi begynder nedefra, skal skovarbejderen være så veluddannet, at han når et godt stykke op i et skovfogedjob. Han bør kunne klare alle løbende ting på et skovdistrikt efter forudgående vejledning fra en person, der befinder sig et sted imellem skovfoged og forstkandidat.

Uddannelsen bør være en enhedsuddannelse, hvor man har specialisering på tre niveauer. En sådan uddannelsesrettelægning vil kunne opfylde de fleste private skovdistrikters ønsker.

Forstkandidatuddannelsen skal indrettes på høje administrative stillinger med store underlagte skovområder og/

Hvordan bevarer ejer og administration overblikket?

eller specialstillinger indenfor forskning, træindustri eller den offentlige sektor.

Hastrup junior: Hvad angår efteruddannelse vil jeg mene, at det også er vigtigt for maskinførerne. Jeg tør roligt sige ud fra de erfaringer vi har fået her, at ingen maskine er bedre end den fører, som sidder på den.

Hastrup senior: Så er vi vist inde på Skovskolen, det må være dens opgave at uddanne maskinførerne. Og så bør Skovteknisk Institut have penge på en research-konto parallelt med det vi kender fra Statens forstlige Forsøgs-væsen til at forske i nye maskintyper. Det er en god ting at være både offent-

ligt og privat finansieret sådan som Skovteknisk Institut er det. Det giver en erhvervmæssig holdning ved siden af de teoretiske forpligtelser.

Planter til skov og hegn

**PETER SCHIØTT'S
PLANTESKOLE**

7361 Ejstrupholm
Tlf. (05) 77 25 52

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

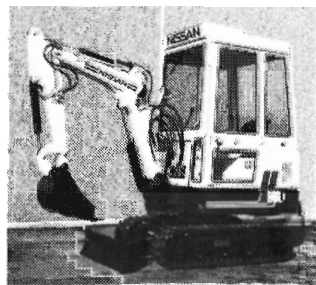
THOMAS får skovlen under det meste...

Top-kvalitet fra Canada!

THOMAS mini-kompaktlæsser med løftekapacitet fra 363 - 1.043 kg. Overdimensioneret chassis, dieselmotor, hydraulik og kølesystem sikrer stor driftsikkerhed og lang levetid.

- resten klarer vi med NISSAN....

NISSAN mini-gravemaskine har standard hydraulisk udtag for betonhamre, luxus førerkabine, dozerblad og gummi- eller stål-bælter. Leves i størrelsen fra 700 - 4.100 kg.

THOMAS SCHMIDT A/S

ENTREPRENØR CENTER
Krogshøjvej 30 · 2880 Bagsværd
Telefon 02 98 12 33
Telefax 02 98 56 57 · Telex 37 460

Sønderskovvej 16 · 8520 Lystrup
Telefon 06 22 14 55

Jubilæumstilbud, der giver genlyd i danske skove

**SPAR mindst Kr. 700,-
på verdens bedste motorsave.**

Jubilæumstilbud

10 år som importør af Husqvarna motorsave skal fejres og da det er skovens folk, der har sikret succesen, er det også dem, der skal med til "festen".

Husqvarna har mere end 30 års erfaring indenfor motorsave og vi eftersøger den ældste brugbare Husqvarna model i Danmark.

Har du den ældste driftklare Husqvarna motorsav?

– så bytter vi den til en fabriksny supersav model 242G

Skriv til os og opgiv model, serienummer, navn og adresse. Måske er det netop dig, der skal have en helt ny 242 i jubilæumsgave.

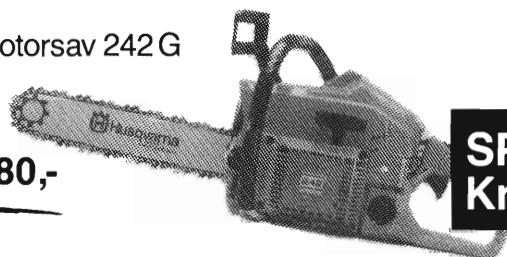
model _____
serienummer _____
navn _____
adresse _____
Postnr. By _____

Send kuponen allerede idag til:
Husqvarna, Lundtoftgårdsvej 99,
2800 Lyngby, mærket:
Jubilæumstilbud, og få tilsendt
brochure og forhandlerliste.

Husqvarna motorsav 242 G

Før Kr. 4.915,-

NU Kr. 4.180,-

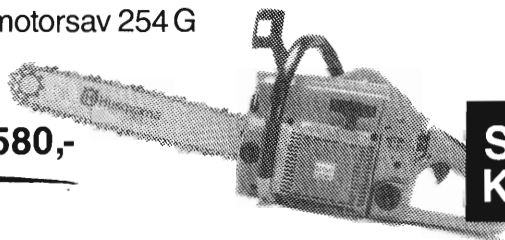

**SPAR
Kr. 735,-**

Husqvarna motorsav 254 G

Før Kr. 5.285,-

NU Kr. 4.580,-

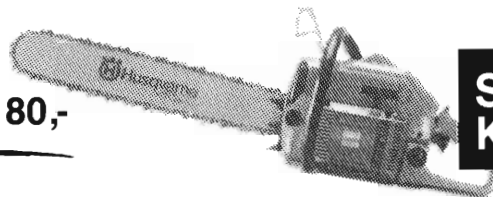

**SPAR
Kr. 705,-**

Husqvarna motorsav 266 XPG

Før Kr. 5.880,-

NU Kr. 5.180,-

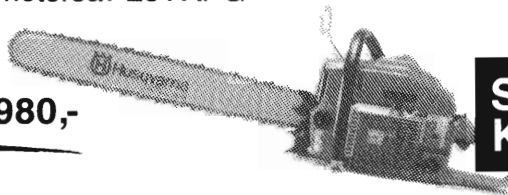

**SPAR
Kr. 700,-**

Husqvarna motorsav 281 XPG

Før Kr. 6.715,-

NU Kr. 5.980,-

**SPAR
Kr. 735,-**

SPAR mindst Kr. 700,- ved køb inden 25. oktober 1988.
Alle priser er excl. moms.

Brochure og forhandlerservice Tlf.: 02 87 75 77

Kunstige skov-oaser i gold ørken

At se en oase er altid spændende. At se en kunstig "skov-oase", der i løbet af få årtier er vokset ud af det rene ørkensand, er ikke mindre spændende. I Ægypten findes kunstige oaser med landbrug, skovbrug, agro-forestry, gartneri og frugtavl, bl.a. baseret på et - måske skrøbeligt - grundlag af kloakvand fra storbyen Cairo.

Af PETER MUNK PLUM, Skov- og Naturstyrelsen, Skovdyrkningskontoret.

Noget slående ved Ægypten er spørgsmålet: Hvordan holdes der gang i denne geweldige kolos på lurfødder? Ægypten dækker godt 1 mill. km². Heraf er det beboelige areal dog kun ca. 40.000 km², altså mindre end Danmark. Og der bor ca. 52 mill. mennesker, en befolkning, der for tiden forøges med omkring 1 mill. om året.

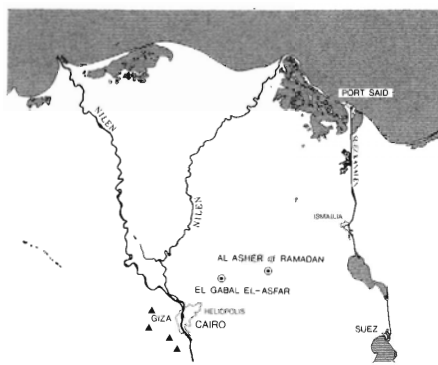
På denne baggrund har Ægypten problemer med befolkningstilvækst, fødevarerforsyning, økonomi, overudnyttelse af naturen m.v., der findes tilsvarende i en del andre lande i den tredje verden.

Ægypten er således nødsaget til at gå utraditionelle veje i omgangen med naturressourcerne og befolkningsudviklingen.

En af de mere usædvanlige er opbygning af kunstige oaser, der har flere formål: At forøge dyrkningsmulighederne, at udvikle nye beskæftigelsesmuligheder og levesteder for befolkningen og ikke mindst at afhjælpe en række miljømæssige problemer.

Skovdyrkningsgrundlaget

Hovedparten af Ægypten er plantegeografisk set ørken (det meste) eller busksteppe. Undtagelser herfra er et smalt bælte af maki langs Middelhavet og Rødehavet, Nildeltaet samt den få km brede Nildal. I fordums tid har der

Figur 1. Ørken-oasernes beliggenhed.

stået skov her. Skoven blev dog allerede for mere end 4.000 år siden bortrugget, og siden har arealerne været dyrket landbrugsmæssigt.

Ægypten har således lang tradition for ikke at have skov og for at importere det træ, landet har haft behov for.

Det er klart, at skovdyrkning/skovbrug på denne baggrund har et andet indhold her end i mange andre af den tredje verdens lande.

Chefen for Ørkenforskningsinstituttet ved Det Amerikanske Universitet i Cairo, professor, dr. Hosny el Lakany anfører således, at det som udgangspunkt er det enkelte træ og ikke bevoksningen, der er det primære objekt ved trædyrkning under aride forhold som i Ægypten. Og dyrkning af det enkelte træ kan enten ske i "træ-planta-

ger" eller i forbindelse med agro-forestry.

Det andet særegne forhold ved skovdyrkning under aride forhold er ifølge el Lakany driftsformålet. Træproduktion er væsentlig, men de immaterielle goder ved skovdrift såsom beskyttelse/forbedring af dyrkningsgrundlaget er nok så vigtige.

F.eks. er det statslige driftsformål for den skovopbygning, der i oaseform finder sted for tiden omkring Cairo, angivet i prioriteret rækkefølge sådan:

- forbedring af byens miljø
- temperatur-modifikation
- beskyttelse mod sandflugtsstorme
- spildevandsafledning
- støj-formindskelse
- formindskelse af luftforureningen.

Og hertil kommer så træproduktionen (el LAKANY 1988).

Trævækst i Cairo by

Man kan ikke sige, at Cairo er en grøn by. Men der er vitterlig mange aktiviteter i gang for at gøre den grønnere, ikke mindst i byens udkanter, hvor der stadig er lidt plads, inden ørkenen starter.

Der plantes med eucalyptus, acacier, johannesbrødtræ, bombax, oliven, frugttræer og forskellige palmer. Beplantningerne - der varierer fra en-

Figur 2. El Gabal El-Asfar-oasen set fra ørkensandet.

Figur 3. Bevoksning af *Carya pecan* i El Gabal El-Asfar-oasen, 13 år gammel. Træarten bruges i agro-forestry og både veddet og nødderne udnyttes.

Figur 4. 20 år gammel bevoksning af *Eucalyptus globulus* i El-Gabal El-Asfar-oasen. Læg mærke til stamtalsfordelingen, der afspejler de enkelte træers ulige adgang til vandtilførsel.

Figur 5. Bevoksning af *Khaya senegalensis*, El-Gabal El-Asfar-oasen, 16 år gammel.

Figur 6. Otte år gammel bevoksning af *Eucalyptus citriodora*, Al Asher of Ramadan-oasen.

Figur 7. 4 år gammel kultur af *Pinus halepensis*, Al Asher of Ramadan-oasen.

kelttræer til smålunde her og der – kræver stort set alle kunstig vanding.

Det er også tilfældet for de kunstige oaser, der etableres udenfor storbyen Cairo. Men det er vel at mærke store skov-oaser, ofte et par hundrede ha eller mere. De kan som følge af en årlig nedbør på kun 10-20 mm regn alene holdes i live med kunstig vanding.

Spildevands-oasen

I nærheden af byen El-Gabal El-Asfar ca. 1½ times kørsel mod nordøst fra Caires centrum er en kunstig skov-oase anlagt for omkring 60 år siden. Oasen er i kilometers afstand til alle sider omgivet af det rene ørkenland. I dag drives den som andre tilsvarende projekter under "Egypt US-aid Agricultural Mechanization Projekt".

Førsteindtrykket ved ankomst til El-Gabal El-Asfar-oasen er, at "her lugter". Det gør der også, for hele oasens eksistens er baseret på tilpumpning af spildevand – især kloakvand – fra en del af Cairo.

Vand, som ellers ville være ledt ud i Nilen, og som ville have givet forureningsproblemer dér, nyttiggøres nu i stedet – dog ikke uden visse miljøproblemer.

Hvert år udpumpes der omkring 3 mill. m³ kloakvand i denne oase. Det svarer til en substituering af en årlig nedbør på omkring 1.000 mm. Det vides ikke, hvor stor en befolkning denne mængde kloakvand kommer fra, men der regnes med små 100.000 personer.

Kloakvandet pumpes ud gennem meter-tykkede rør. Bortset fra en nødtørftig mekanisk rensning udbringes kloakvandet ubehandlet i oasen.

Hovedparten af den ca. 300 ha store oase er skov – enkelttræ-skovbrug, hvor der plantes med stor afstand, og hvor hvert enkelt træ plejes og passes i de 20-35 år, der er før omdrift.

De væsentligste træarter er *Eucalyptus citriodora*, *Eucalyptus globulus*, *Casuarina excelsa* ("jerntre"), *Carya pecan* (en art af hickory), og – som et interessant centralafrikansk islæt – *Khaya senegalensis* (en art af afrikansk mahogni)

Træartsvalget sigter bl.a. mod, at træet kan benyttes til fremstilling af møbler, og at frugterne kan spises ristede eller kogte. Der er i tilknytning til oasen anlagt en mindre møbelindustri. Endelig benyttes *Casuarina*-veddet især til trækul.

Mellem skov/træbevoksningerne er der andre afgrøder. Der er en skovplanteskole, frugtplantager, lucerne, majs, palmer og hestebønner. Fælles for alle fødevarer-afgrøderne er, at de ikke må spises rå, for det er den kloakbaserede hygiejne ikke til. Der dyrkes f.eks. hverken mango eller banan. Tilsvarende er jagt og fiskeri forbudt.

Oasens samfundsværdi

Under opbygningen af oasen var der beskæftiget omkring 2.000 arbejdere. På nuværende tidspunkt – hvor oasen kan siges at være kommet i en nogenlunde fast gænge, og hvor der stort set ikke længere er behov for udviklingsbistand udefra – har arbejdsstyrken stabiliseret sig omkring 600 personer. Hertil kommer mange bøfler og et par traktorer og off-rovers.

Omsætningen i oasen er ca. 3½ mill. kr., svarende til ca. 6.000 kr. pr. arbejder årligt. Dette er i overkanten af, hvad ægyptiske arbejdere i almindelighed tjener. Beløbet må også ses i lyset af, at en stor del af de daglige fornødenheder – føde, brændsel, byggematerialer – fås fra skov-oasen på naturligt vis.

Arbejderne har i fællesskab en form for forpagtningskontrakt med selskabet, der driver kloakvandstilførslen og de øvrige basale aktiviteter.

Selskabet bedømmer udviklingstendenserne positivt. F.eks. er det næringsrige kloakvand blevet en forholdsvis værdifuld handelsvare, som arbejderne omsætter indbyrdes.

Selvom der på denne måde på baggrund af en form for skovbrug er dannet en række særegne lokalsamfund omkring storbyen Cairo, er dette næppe det væsentligste for det ægyptiske samfund.

Oasen er – dens alder til trods – et eksempel i praksis på nutidens filosofi i forbindelse med bortskaffelse af af-

Figur 8. Planteskole for *Casuarina excelsa*, El Gabal El-Asfar-oasen.

fald, hvilket er et overordentligt stort problem i Ægypten.

Affaldet i kloakvandet består oprindeligt af næringsstoffer, der er blevet opkoncentreret og fjernet fra det økologiske kredsløb. Bortskaffelsen deraf kan derfor i virkeligheden kun ske ved tilbageføring til kredsløbet.

Fordelene ved udbringning af dette affald i naturen er, at der kan opnås en spredning, hvorved optagelsen i det økologiske kredsløb lettes betydeligt.

Der er dog også indlysende ulemper – især hygiejniske. Men man kan ved besøg i spildevands-oasen dog ikke frigøres sig for tanken om, at her opfylder skovbruget – kan man kalde det sådan? – en overordentlig stor samfundsmæssig rolle.

Sårbarheden må være en meget væsentlig udfordring. For den kunstige oase – og alle de mennesker, der nu lever i den – er helt afhængige af, at der til stadighed tilflyder den enorme mængde kloakaffald.

Kildevands-oasen

Længere mod nordøst i retning af Ismailia er der ved byen El Asher of Ramadan etableret en kunstig oase baseret på oppumpning af grundvand. Oasen er etableret for ca. 12 år siden og omfatter nu omkring 50 ha træplantninger. Der dyrkes ikke andre afgrøder som i spildevands-oasen.

Det meget friske vand – sådan virker det i hvert fald i den støvede ørken – pumpes elektrisk op fra en ca. 20 m dyb brønd. Det kan være vanskeligt at tro, at der i et område med en årsnedbør på ca. 10 mm kan være grundvand nok, men det siger ægypterne, at der er, og foreløbig har det været tilfældet.

Årligt oppumpes ca. 600.000 m³ grundvand; det svarer til substituering af en årlig nedbør på godt 1.200 mm.

Hertil kommer, at denne oase i modsætning til spildevands-oasen hvert år tilføres almindelig NPK-gødning. Nu, hvor oasen har fungeret i en del år, er gødskningsbehovet ikke så stort som tidligere. Der er etableret en egentlig jordbund med en flora og fauna, der tilsyneladende er i stand til at omsætte næringsstofferne.

De væsentligste træarter i denne skov-oase er *Eucalyptus citriodora*, *Casuarina excelsa* og *Pinus halepensis* (den almindeligste fyr i Middelhavsområdet). Frømaterialer til *Pinus halepensis*-bevoksningerne kommer via et amerikansk u-landsprogram fra Californien.

Der er ikke opbygget et egentligt lokalsamfund omkring Al Asher of Ramadan skov-oasen på samme måde som i El Gabal El-Asfar-oasen. Beskæftigelsen – der endnu ikke er særlig omfattende – gavner de nærliggende småbyer.

Men på samme måde som i spildevands-oasen er der på grundlag af det rene ørkensand skabt veludviklede bevoksninger.

Usikkerheden

De kunstige skov-oaser i Ægypten er som nævnt fuldstændig afhængige af vandtilførslen.

På den ene side kan det give en vis uro med hensyn til fremtiden. Hvor længe kan en sådan oase klare sig uden vandtilførsel?

Hvis noget går i stykker – en pumpe sætter ud eller et rør lækker – bliver det så repareret hurtigt nok? Og det vel at

mærke i et samfund, hvor det hører til dagens orden, at tingene ikke sker alt for hurtigt. Og for spildevands-oasen: Hvad med de miljømæssige problemer?

På den anden side: Kan et ressource-trængt land som Ægypten gøre andet end at forsøge sig med alle muligheder for at forøge dyrkningsgrundlaget, herunder ved at etablere kunstige skov-oaser?

Og ikke mindst: Er det ikke en meningsfyldt måde at skaffe sig af med spildevandet på fra en millionby som Cairo?

Litteratur

el LAKANY, HOSNY, 1988: Forest Management and the urban Environment. Paper presented at the first International Conference on Forest Laws and Policies for Environmental Protection, Cairo, April 4-8, 1988. 12 sider.

Tegning: Richard Cruce.

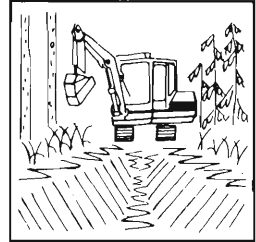
Foto: Birgit Honoré.

GRØFTER!

049 - 7 49 47

Den direkte forbindelse til perfekt grøftearbejde.

Lille effektiv maskine. - Skovl med anlæg til almindelige grøfter. - Rabatskovl til dybe grøfter samt grøfter i blødt terræn. - Desuden skovle på 300, 360, 500 og 1600 mm. - Til dræn, vand og planering!

- Gravning af nye grøfter
- Gravning til vandrør
- Nedlægning af rør i overkørsler
- Rensning af grøfter
- Gravning til dræn
- Planering af mindre veje samt spor

**HØJ KVALITET
FAST METERPRIS**

ENTREPRENØR

JOHAN PEDERSEN

SILKEBORGVEJ 170 - RØGEN
8472 SPORUP - 06 96 81 81
BIL TLF. 049 74947

Skal høsttillæg betales ud,
må vognmand hurtigt have bud!

JUNCKERS
Junckers Industrier A/S, 4600 Køge, Tlf. (03)65 18 95

Kort nyt

Svensk skovforskning

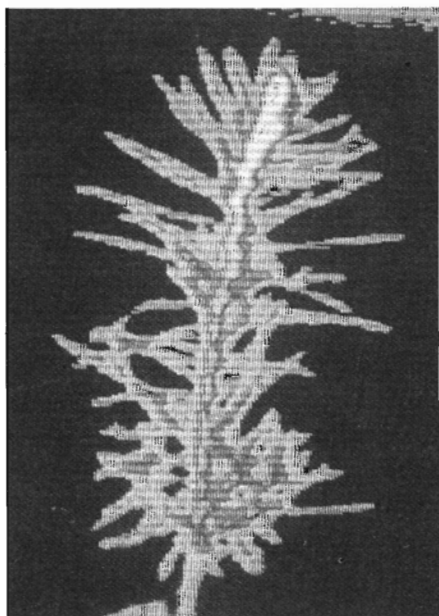
Det er nu 10 år siden den svenske "Skogshögskolan" flyttede fra Stockholm til Umeå, Uppsala og Garpenberg. Disse ti år har samtidig betydet en voldsom udvidelse af aktiviteten inden for forskningen – der er i dag 400 forskere, næsten dobbelt så mange som i 1978. Knap 60% af alle doktorer ved "Skogis" er blevet færdige i disse ti år.

For at markere dette jubilæum afholdes en stor konference i Umeå 29. november til 1. december med temaet "Forskning". Arrangementet omfatter:

Hovedkonference 29. november, hvor otte professorer med Lars Kardell i spidsen gør sig deres tanker om skovforskning, skovdrift og naturbeskyttelse.

Forskningspræsentationer 30. november med fire parallelle sessioner inden for emnerne biologi, skogsskøtsel, skador-skogsdød og teknik-virke. Ialt 44 foredrag.

Udstilling. Under hele konferencen viser en stor udstilling nogle af de

En granplante fotograferet med et varmekamera, som oversætter temperaturer til farver, hvorved man kan bedømme vitaliteten hos planten.

mange forskningsprojekter der er i gang.

Offentlig debat 1. december. Nogle af de markante personer inden for

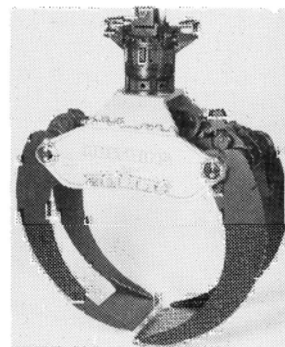
skovbruget og samfundet diskuterer skovbrugets fremtid.

Festlig indramning. Den første aften afholdes en jubilæumsceremoni med underholdning og fortæring. Den næste aften er der stor gallamiddag.

Der ventes op mod 1.000 deltagere.

Spørgsmål m.v. rettes til Anders Arnell eller Björn Åström, Skogshögskolan, 901 83 Umeå, telefon 009 46 90-166811 eller 166574.

HULTOINS

– den professionelle gribe
Import – salg
**INTERNATIONAL
FORSTSERVICE**
09-45 14 68

Planter til den danske skov

1/0 Bøg
Maramures

Paludans Planteskole A/S

Åvej 4, 4760 Vordingborg . Telefon 03 78 20 09

PATU'S KRANER RÆKKER LÆNGERE OG LÆNGERE

Nu er der tre typer af de mindre PATU kraner at vælge imellem.

PATU 425 har en rækkevidde på 4,25 m og en løftekraft på 370 kg ved 4 m.

PATU 505 har en rækkevidde på 5,0 m og en løftekraft på 440 kg ved 4 m.

PATU 515 har en rækkevidde på 6,0 m og en løftekraft på 410 kg ved 4 m.

Når den sidder på trepunktophængen af traktoren, kan den **ved transport** foldes sammen og lægges hen over førehuset, så er det ikke nødvendigt med en bøjle foran køleren.

Svingcylinderen svinger 400°, altså mere end en hel omgang.

Svingcylindrene er placeret lavt, så de ikke tager udsynet til vognen.

Hurtig to-håndtagsventil som standard. Ventilen har også flydestilling på de 3 hovedfunktioner.

Montering på traktorens trepunktophæng eller bagaksel eller på skovvognens træk-bom med et elegant hurtig-koblingsprogram.

Det rigtige udvalg af udrustning gør PATU til skovens alsidige hjælper. Med den kan du grave, løfte, laste og læsse grus m.m. samt køre med spil som kan monteres på kranen.

Flytbar, rigtig dimensioneret **frontgitter**. Vangernes afstand kan ændres alt efter længden på træet.

Stængerne er svingbare, hvilket mindsker risikoen for fastkørsel samt træskader.

PATU 515 har 115 cm udskud.

Rundgående **rotator** med en grab på 0,18 m². Ingen ømfindtlige cylindre og slanger.

Hydrauliske **støtteben** som standard. Cylindrene ligger beskyttet inden i teleskopbenene.

PATU bogievogne med hydraulisk rammestyring

Hydraulisk rammestyring er standard på PATU 75, 85 og 95 vogne. 95 vognen har desuden hydraulisk drift på hjulene.

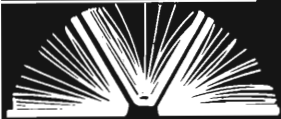
Takket være rammestyringen følger vognen traktoren smidigt og kranen får større rækkevidde. Rammestyringen kan også anvendes som vægtoverføring når vognen er tom.

Bestil dit eksemplar af den svenske »Statens Maskinprovningsrapport« meddelelse nr. 3084 hos os!

Brødbæk & Co. A/S

Mølgårdvej 1 - Dk-7173 Vonge

Telf. 05-80 35 99

Pleje af strandenge

M.W. JENSEN: Strandengsplejebogen. 72. sider, rigt ill. Skov- og Naturstyrelsen 1988. Pris 50 kr. Henvendelse til styrelsens naturovervågningskontor, tlf. 02 76 53 76.

Strandenge er stadig en vidt udbredt naturtype ved vore kyster, men den er i tilbagegang, bl.a. fordi høslæt og græsning mange steder ophører. Derfor har Skov- og Naturstyrelsen udgivet en lille bog, som henvender sig til alle der er beskæftiget med pleje af strandenge.

Bogen beskriver de forskellige typer af strandenge, der er en udførlig omtale af plejemetoder, såvel engangsindgreb i form af rydning, afbrænding m.v. som en løbende pleje i form af græsning, høslæt m.v. Der er kort omtale af de økonomiske forhold, overvågning af det plejede område og eksempler på arealer som i dag plejes i samarbejde med lodsejerne.

Bogen indeholder mange tegninger af planter og fugle fra strandengen. Her ses en temmelig sjælden plante, tætblomstret hindebæger, som kun vokser på strandenge. Den ses oftest på ugræssede eller svagt græssede strandenge, idet den hæmmes af græsning.

Poppel til marginaljord

Foreløbig vurdering af poppelkloner til skovrejsning på landbrugsmæssig marginaljord, rapport nr. 1, (75 sider, 60 ref.), af Ulrik Bräuner Nielsen. Udgivet af Statens forstlige Forsøgsvæsen, september 1988 under projektet "Hurtigtvoksende løvtræer på marginaljord". Pris 50 kr. inkl. moms.

I denne første projektrapport er en række nye, udenlandske dyrkningserfaringer med poppel i højskovdrift og de seneste danske forsøgsresultater søgt sammenfattet med henblik på at fremskaffe grundlag for udvælgelse af klimatålsomme, sygdomsresistente og hurtigtvoksende poppelkloner til dyrkning på landbrugsmæssig marginaljord.

I rapporten resumeres de enkelte poppelsektioners (sektion = gruppe af botanisk nærtstående arter) egenskaber og sandsynlige egnethed til dyrkning på marginaljord. Nogle vigtige forhold for dyrkningen sammenfattes, og der opstilles for hver poppelsektion en liste over kloner, der synes værdt at afprøve i dyrkningsforsøg.

Som udgangspunkt for de opstillede lister er ca. 150 kloner beskrevet ud fra litteratur og hidtidige forsøgsresultater, såvidt muligt med en karakter for: Modtagelighed for ialt 4 sygdomme, vækstkraft, form og vindtålsomhed. De givne karakterer er en status for den p.t. indsamlede viden og er anført i tabelform.

På basis af rapporten er en række kloner p.t. under opformering og ventes udplantet i forsøg på marginaljord i 1990-91.

Rapporten er en udvidelse, specielt vedr. klonudvælgelse, af A.E. Bergstedt's "Dyrkning af poppel" fra 1981, der til gengæld mere bredt beskriver bl.a. poppelsygdomme, dyrkningsmetoder og produktion. Begge rapporter kan erhverves ved henvendelse til forsøgsvæsenet på tlf. 02 93 12 00.

U.B. Nielsen

Skovbrugsinstituttet 1986/87

Årsberetning 1986/1987 fra Skovbrugsinstituttet på Landbohøjskolen. Udg. i "Meddelelser fra Skovbrugsinst." Gratis, telefon 01 35 17 88.

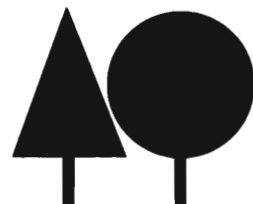
Instituttet har udsendt en årsberetning for det undervisningsår som sluttede i august 1987. I beretningen omtales hvilke projekter der arbejdes med for tiden, artikler og videnskabelige afhandlinger, de studerendes hovedopgaver m.v. I et bilag på 10 sider beskrives forstkandidatuddannelsen grundigt. Hele beretningen er skrevet på engelsk.

SKOV- OG LÆPLANTER

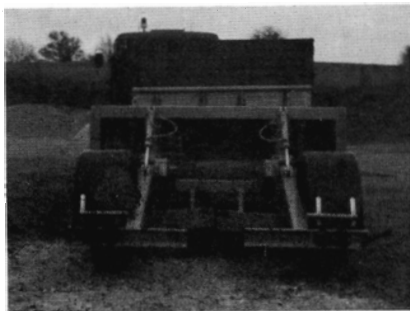
Planteskolen er tilsluttet
Herkomstkontrollen
med skovfrø og planter. Prisliste sendes gerne.

AARESTRUP PLANTESKOLE

v/Kurt Christensen - Aarestrupvej 162 - 7470 Karup
Tlf. 06 - 66 17 90

Lad os jævne vejen for Dem

Levering og udlægning af grus, sten og andre vejmaterialer direkte fra lastbil med patentanmeldt vejafrettermaskine.

- * Vi udlægger sorterede materialer i lag, 1-20 cm i profil.
- * Vi jævner veje, hvis overflade er grus, i profil.
- * Vi kan begrænse udlægningen til sporene.
- * Vi udlægger Deres egne materialer eller leverer materialer.
- * Udlægningen kræver ikke mandskab ud over føreren af lastbilen - så arbejdet kan klares uden Deres medvirken.
- * Med metoden opnås en fin jævn vej - hurtigt og billigt.
- * Tilbud uden forbindelse.

Hyllede Vognmandsforretning

Svend Petersen
Møllevej 88, Hyllede - 4683 Rønnede
Telefon 03 - 82 50 77

Hæfte om flagermus

BIRGER JENSEN: Flagermus. Natur og Museum 27. årgang nr. 2. 32 sider, pris kr. 29,-. Abonnement 1988 (4 hæfter): Kr. 79,-. Udgiver og forhandler: Naturhistorisk Museum, Bygning 210, Universitetsparken, 8000 Århus C. Tlf. 06 12 97 77.

Flagermusenes flyveevne og natlige færden har leveret stof til mytedannelse og overtro, som har givet dem et ret dårligt image. Nogle få blodsugende arter har her

helt overskygget hundreder af andre arters mindre dramatiske levevis som insektædere.

I hæftet beskrives de 13 danske arter sammen med en bestemmelsesnøgle. Endvidere berettes om de danske arters biologi, deres vintersøvn og sommerliv, jagtteknik og orientering med strejftog blandt verdens tusinde arter.

Flagermus orienterer sig som bekendt ved ekkolokalisering, og ved hjælp af en "bat detector" kan man omsætte flagermusens højfrekvente lyde til lyde, der er hørbare

for mennesket. Kombineret med kamera er flagermusens jagtflugt afsløret. Flere af vore flagermus har karakteristiske flugtbaner, som er fint illustreret i hæftet.

Hæftet fortæller også om flagermusens forhold til mennesket, bl.a. som logerende i vore huse, som smittespredere og om de senere års bestræbelser på at beskytte flagermus, som – trods fredning – kan have trænge kår i et moderne samfund, hvor deres livsvilkår forringes.

Hæftet er rigt illustreret med mange tegninger og fotos.

Langøret flagermus er en af de 13 danske arter af flagermus.

KISA SUPER - KOMBI

- ☆ Køb ikke brændemaskine før De har set den nye KISA.
- ☆ Saver - Kløver i en arbejdsgang.
- ☆ Godkendt af arbejdstilsynet.
- ☆ Forlang brochure - demonstration.
- ☆ Import - salg.

H.L. TOXVAERD-LARSEN
DK 5620 GLAMSBJERG

☎ 09-45 14 68 049-67746

- Den lille maskine
- Med den store kapacitet
- Topmoderne udrustning
- Fantastisk totaløkonomi

Ønsker De at studere den nye GREMO 704T nærmere eller modtage tekniske detaljer, er De velkommen til at ringe eller skrive. Der kan træffes aftale om visning - maskinen er i Danmark.

TOPTTEC

Gammel Skagensvej, 109
9900 Frederikshavn
Tlf: 08-42 36 22

**Vi står altid til deres disposition
med råd og vejledning.**

Årets sensation

IGEN FRA
STIHL®

Den nye Stihl kratrydderserie er på den korte tid, den har været på markedet, blevet den dominerende og mest foretrukne i alle kundekredse, hvor der skal arbejdes professionelt – rationelt

og hurtigt.

3 Profi-modeller fra 35 til 52 ccm dækker hele området – og løser let enhver arbejdsopgave.

Leveres med stålgræskniv – snorhoved og dobbelt bæresele i luksusudførelse og Stihl's nye forenklede kombi-kontaktsystem.

Er disse modeller for store til Deres arbejdsopgaver kan vi også levere de 3 mindre semi-modeller. Tal Stihl med fagfolk.

A/S F. L. Bie 01 31 31 41 anviser nærmeste forhandler.

F.L. Bie /

Valdemarsgade 14 • 1665 København V. • Tlf. 01 31 31 41

KVALITET OG SIKKERHED-VÆLG STIHL

Kan fredskovspligt blive dansk systemeksport?

Den danske skovlovgivning er for tiden i støbeskeen, og det var derfor "good timing" da man i april i år afholdt Den 1. Internationale Konference om skovlovgivning. Konferencen gav et nyttigt overblik over lovgivningen og de trusler, skovene udsættes for, især i u-lande. Der var også interesse for den danske model for skovlovgivning, og man kan derfor spørge: Kan fredskovspligt systemeksporteres?

Af BIRGIT HONORÉ og PETER MUNK PLUM, Skov- og Naturstyrelsen, Skovdyrkningskontoret.

Ved den IX. Verdensskovkongres i Mexico i 1985 blev det bl.a. – meget overordnet – understreget, at politisk stabilitet og en enkel og klar lovgivning er væsentlige forudsætninger for at fastholde og udvikle produktive og miljømæssigt indholdsrige skove, ikke mindst i den 3. verdens lande (PLUM, 1985).

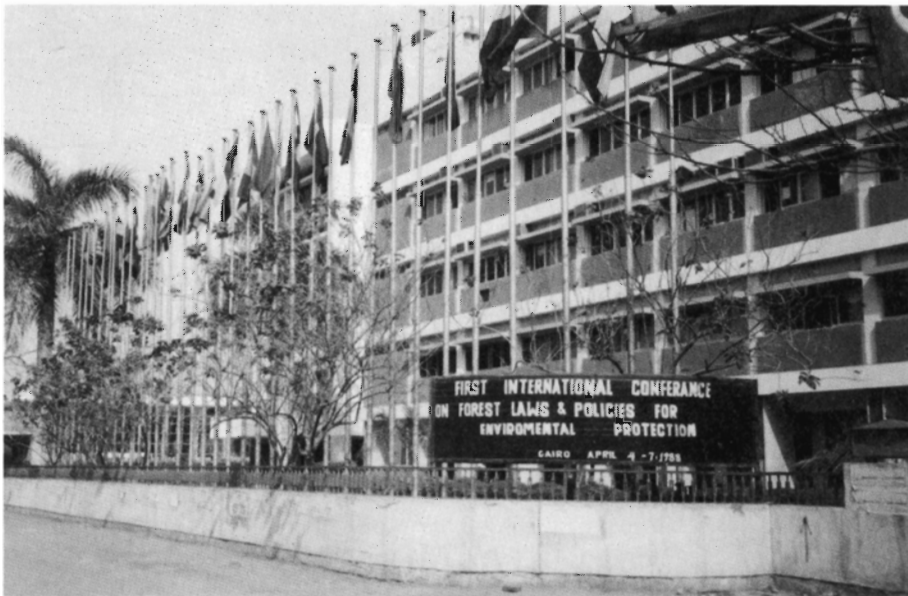
Denne udtalelse har FAO – verdensfødevarerorganisationen – arbejdet videre med. Som et af resultaterne heraf blev "Den 1. Internationale Konference om Skovlovgivning og Politik for Beskyttelse af Naturressourcerne" afholdt i Cairo, Ægypten, den 4. - 8. april 1988. Det ægyptiske Landbrugsministeriums internationale departement stod for arrangementets gennemførelse.

At konferencen blev henlagt til Ægypten har baggrund i forskellige forhold, bl.a. at den kunne gennemføres med deltagelse af forskere fra Ørkenforskningsinstituttet ved Det Amerikanske Universitet i Cairo, der arbejder meget med skovtilplantning og -beskyttelse under vanskelige, aride forhold (el LAKANY, 1988) (arid: Nedbør mindre end fordampning).

Disse udfordringer blev præsenteret på en ekskursion i ørkenen mellem Cairo og Ismailia, hvorfra indtryk er beskrevet side 310 i dette nummer af SKOVEN (PLUM, 1988a).

De udsatte skove

Efter at den ægyptiske landbrugs- og vicesstatsminister, dr. Youssef Wally havde åbnet konferencen, gav den argentinske ambassadør i Ægypten, dr. Carlos Enrique Yeregui den egentlige, faglige indledning. Ambassadør Yeregui er i sin "civile tilværelse" professor i skovlovgivning og har forskellige tilidsposter i FAO og i andre internationale skovbrugsorganisationer.

Skovlovkonferencen blev afholdt i det ægyptiske landbrugsministerium.
Foto: Birgit Honoré.

Indledningen koncentrerede sig (naturligvis) om de velkendte, udbredte og omfattende skovrydninger, der finder sted i disse år. Han talte om de negative konsekvenser heraf for planters, dyrs og menneskers levevilkår, for beskæftigelsesmulighederne og for de fremtidige træforsyningsmuligheder. Endvidere omtalte han de store vanskeligheder, der ofte er med gentilplantning, hvis det i det hele taget gennemføres. (YEREGUI 1987).

Yeregui pointerede, at en indarbejdet og stabil skovpolitik og -lovgivning er grundlæggende, hvis denne udvikling skal stoppes og vendes. Internationalt samarbejde derom kan være væsentlig, sådan at nationer, der måske ikke er "så sikre udi ånden", kan støttes af andre, mere stabile og konsekvente.

Yeregui's indlæg virkede uventet for bl.a. en del af nordboerne, idet forståelsen for og hensynet til skovens væsentlige betydning for miljøforholdene

indgik med en stor men ikke overdrevet vægt.

Yeregui fastslog, at hvis en nation gennem bl.a. skovpolitik og -lovgivning kan genskabe skov på et nedhugget skovareal og dermed eventuelt forøge skovarealet, er nationen kommet gennem civilisationens nåleøje. I modsat fald fører situationen ofte til erosion, tab af dyrkningsgrundlag m.v.

Nogle eksempler i det efterfølgende sigter mod at beskrive konferencen mere uddybende.

Indonesien

Hartono Wirjodarmodjo fra Indonesien fortalte, at skovbruget der er mere udsat end nogensinde. Der er tre hovedproblemer:

- 30 mill. ha ud af landets ialt 173,5 mill. ha skov skal afdrives i de kommende år for at skaffe plads til befolkningen, der forøges med godt 2% om året. Man skal skaffe plads til folk fra det overbefolkede Java,

der er ved at blive flyttet til mindre befolkede øer,

- skovbruget har vanskeligt ved økonomisk set at tilfredsstille befolkningens og statens forventninger, da tømmerindustrien ikke er udbygget til at forarbejde den træmængde, der hugges. Dette er medvirkende til yderligere at øge den omfattende afskovning, der foregår. Skovningen udgør ca. 29 mill. m³ om året, hvilket gør skovbrug til landets næststørste indtægtskilde efter olieindustrien.
- der er et meget kraftigt udbygget bureaukrati med mange forskellige institutioner.

Da hovedparten af skovene er i statslig eje, retter den skovlov, der blev vedtaget i 1967, sig især mod statsskovens mål, drift og opgaver.

Skovdepartementet har på baggrund af forslag fra lokale kommissioner i perioden fra 1965 til 1983 opdelt det ca. 145 mill. ha store skovareal i følgende kategorier:

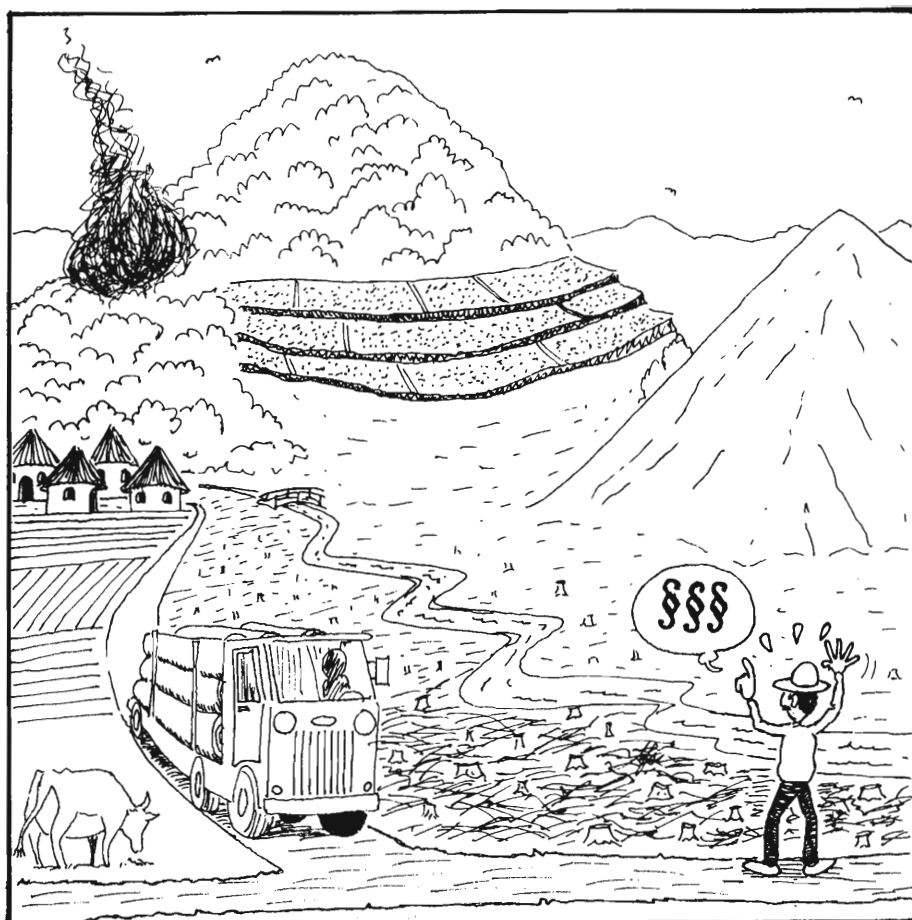
- a. Værnskov (ca. 30 mill. ha).
- b. Fredningsbeskyttede skove (ca. 18,5 mill. ha).
- c. Skove med begrænset produktion (ca. 31 mill. ha) især med henblik på beskyttelse/udvikling af grundvandsressourcer.
- d. Produktionskov (ca. 64 mill. ha).
- e. Skove, der skal afhugges (de nævnte 30 mill. ha).

Skovene opdeles altså efter hovedformål. Skovene i én kategori skal dog ikke alene drives efter det pågældende hovedformål, men en vis grad af flersidigt brug skal gennemføres.

Disse forskellige grupper af "fredskovspligtige" skove må herefter udnyttes produktionsmæssigt i stigende omfang. Der er dog ikke tale om en egentlig fredskovspligt, som den kendes herhjemme. Reglerne angår (især) de stående bevoksninger, idet der ikke er gennemført en udskiftning af de øvrige rettigheder. F.eks. må kvæg stadig græsse frit i skovene, hvilket giver fortsat stigende problemer for skovene (WIRIODARMODJO & SOEP-RAYITNO, 1988).

Forholdene er herefter sådan, at der centralt såvel som decentralt er forskellige myndigheder med hver deres opgaver for hver type "fredskovspligt". Dette medfører, at det er vanskeligt at gennemføre en koordineret, tværgående skovpolitik, da mange "sager" skal vendes på et meget højt niveau.

Det var en udbredt opfattelse på konferencen, at dette er et gennemgående problem for skovene i mange af de repræsenterede lande.

Skovene udsættes især i u-lande for mange trusler – afbrænding, ulovlig hugst, græsning m.v. En bedre beskyttelse fordrer derfor en skovlovgivning som måske kan indeholde en form for fredskov efter dansk mønster.

Thailand

Banleu Chua-Intra fra Thailand orienterede om, at landets skovareal siden 1940'erne er faldet fra ca. 70% til lidt under 30% af det samlede landareal, og at landet nu ikke længere kan forsyne sig selv med træ og træprodukter.

Udviklingen fortsætter, idet f.eks. befolkningsgrupper i den nordlige del i landet, der har øget deres andel af den samlede befolkning væsentligt, driver svedjebrug på et stadig stigende areal. I den sydlige del hugges fortsat skov, som konverteres til gummiplantager, landbrug, minedrift m.v.

Bortset fra at Thailand nu er nødsaget til at importere skovprodukter – i 1986 for ca. 10 mia. kr. – kan de mest omfattende følgevirkninger mærkes på den stærkt stigende erosion. I 1941 vedtog man den første skovlov, som i perioden 1948 - 82 er ændret i alt 7 gange, især med henblik på at dæmpe erosionen.

Skovbrugets andel i landets samlede formulerede arealanvendelses-politik er sådan, at 40% skal benyttes til skov, fordelt på 15% værnskov og 25% produktionskov. Den skovtilplantning, der herefter er nødvendig, skal koncentrerer i de egne, der i dag er mest udsatte for erosion, herunder alle are-

aler med hældninger større end 35 grader.

At skovarealer rent faktisk udnyttes til skovdrift søges sikret ved en omfattende politimæssig funktion, der varetages af statsskovdistrikterne. Således rejses der årligt omkring 8.000 straffesager efter skovloven, hvoraf en meget stor del fører til straf med bøde eller fængsel.

Det kommer der imidlertid ikke så meget ud af (jf. CHUA-INTRA, 1988), da en stor del af de dømte enten nægter at modtage dommen eller kort og godt flytter for at fortsætte ulovlige skovhugster et andet sted.

Skovens retstilstand i Thailand er altså ikke stærk. Banleu Chua-Intra kunne på konferencen kun håbe på det bedste for fremtiden. Han baserede især sine håb på, at der snarest gennemføres en lov om udskiftning af skovene, og at det omfattende internationale hjælperejde for skovene fortsætter og eventuelt udvides i Thailand. Og i den sammenhæng fremhævede han bl.a. Danmark.

Det videre arbejde

Redegørelse fulgte efter redegørelse som de to eksempler, der her er beskrevet, svarede til henholdsvis en na-

tion, hvor skovens forhold trods alt varetages på en rimelig vellykket måde, og til en nation, hvor det tilsyneladende står rigtigt skidt til med skovene. Også Danmark havde et indlæg, hvor især begreberne fredskovspligt og flersidigt skovbrug blev trukket frem (PLUM og HONORÉ, 1988).

Ved konferencens afslutning blev der vedtaget en resolution.

Den globale resolution kom til at indeholde disse anbefalinger:

1. At der – hvor det ikke findes i forvejen – etableres nationale skovråd på højt niveau med henblik på at styrke forbindelserne mellem regeringens, skovbrugets og det øvrige jordbrugs institutioner, herunder forsknings- og udviklingsinstitutionerne.
2. At de enkelte nationer "fejrer for egen dør", sådan at international bistandshjælp på skovbrugsområdet kan ydes i tillid til, at midlerne benyttes på den tilsigtede og aftalte måde.
3. At FAO medvirker til et øget regionalt samarbejde i den tredje verdens lande, f.eks. indenfor afgrænsede problemstillinger, såsom planteopformering og -beskyttelse etc.
4. At skovdyrkning udfra princippet om flersidigt skovbrug bør styrkes i skovbrugsundervisningen på alle niveauer.
5. At pesticidanvendelsen begrænses, og at der lovgives med henblik på begrænsning af omfanget af renafdrifter.
6. At de miljømæssige følger af alle større skovbrugsprojekter vurderes, før de iværksættes.

Den regionale resolution for Medlemøsten havde følgende punkter:

1. At der etableres et regionalt frøcenter med særlig henblik på aride og semiaride egne.
2. At mulighederne for at indføre fremmede træarter i disse egne undersøges yderligere.
3. At planteskole-teknologien i disse egne udvikles yderligere.
4. At mulighederne for at anvende kloakvand til skovdyrkning i disse

egne undersøges yderligere.

5. At samarbejde i arealanvendelsesplanlægningen styrkes.
6. At skovlovgivningen styrkes i disse lande, sådan at også hensynet til de forskellige miljømæssige forhold styrkes.

Danmarks eventuelle bidrag

Skovlovgivning er – ligesom anden lovgivning – eksempler på emner, der ikke umiddelbart kan "omsættes" internationalt. Der findes ganske enkelt ingen, der kan tænkes at ville købe en lov.

Skulle Danmark bidrage til det internationale samarbejde, som konferencens resolutioner peger på, må det være på det idemæssige område.

Gennemgående var mange af de delegerede inde på konceptet om flersidigt skovbrug. Et skovbrug, hvor hensyn til træproduktion og til miljø indpasses ved siden af hinanden i skovdriften.

Problemet er tilsyneladende i mange tilfælde, at den praktiske udformning af lovgivningen og den dertil hørende administration gøres alt for kompliceret. Det bliver derfor uigenkendskueligt, hvilke regler der gælder på de enkelte arealer, og hvilke myndigheder der administrerer reglerne.

Det danske fredskovsbegreb og den enkle administration ved statskovdistrikterne virkede i denne sammenhæng påfaldende, ja nærmest chokerende enkel på mange af konferencens deltagere.

Spørgsmålet skal derfor stilles: Kan fredskovspligten systemeksporeres? For et så enkelt system kunne nok medvirke til at redde skove i den tredje verden.

Litteratur

CHUA-INTRA, BANLEU, 1988: The Implementation of Forest Laws and Policies in Thailand. Paper presented at the First International Congress on Forest Law and Policies for Environmental Protection, Cairo, 4. - 8. April 1988, 51 sider.

el LAKANY, HOSNY, 1988: Forest Management and the Urban Environment. Paper presented at the First International Congress on Forest Law and Policies for Environmental Protection, Cairo, 4. - 8. April 1988, 12 sider.

PLUM, PETER MUNK, 1985: Skov, samfund og Parketgulve. SKOVEN 10/85, side 272 - 274.

PLUM, PETER MUNK, 1988 a: Kunstige skov-oaser i gold ørken. SKOVEN 9/88, side 310-312.

PLUM, PETER MUNK, 1988 b: Flersidigt skovbrug i forslag til ny dansk skovlov. Papir præsenteret på SNS-mødet: "Flersidigt drift af bynære skoger i Norden", Oslo 25. - 27. maj 1988. 12 sider.

PLUM, PETER MUNK og HONORÉ, BIRGIT, 1988: Forest Policy and Legislation in Denmark. Paper presented at the First International Congress of Forest Law and Policies for Environmental Protection, Cairo, 4. - 8. April 1988. 16 sider.

SIRJODARMOJO, HARTONO og SOEPRAYITNO, 1988: Forest Policies and Laws in Indonesia. Paper presented at the First International Congress of Forest Law and Policies for Environmental Protection. Cairo, 4. - 8. April 1988. 24 sider.

YEREGUI, CARLOS ENRIQUE, 1987: Reflexiones Sobre Política Forestal. Cairo, 38 sider.

Vi køber primært

B og C kævler i bøg.

Vallø Stifts Savværk

4681 Herfølge - telf. 03 68 33 13

RODFORM PLANTER

● Trods manglende frøhøst er produktionen af dansk rødgran ikke noget problem for Rodform. Ved bulkformering af piceaarterne, samt ekstraordinær høj udnyttelse af frøet, er Rodform altid leveringsdygtig i de bedste

afkom fra danske frøplanter og kårede bevoksninger. Produktionen er dog begrænset - så bestil i god tid.

Rodform er et færdigudviklet, dansk dækrodsplante-

system, hvor der er lagt særlig vægt på naturlig og stabiliserende rodudvikling, samt rationel, økonomisk og dyrkningssikker kulturtablerting. Nu afprøvet gennem 4 vækstsæsoner.

Kursustilbud fra Skovteknisk Institut

Distriktssikkerhedskurser

Målgruppe: Samtlige medarbejdere på distriktet.

Formål: At inddrage samtlige medarbejdere i sikkerhedsarbejdet og via praktiske og teoretiske øvelser at anvise veje til et sikrere arbejdsmiljø og et effektivt fungerende sikkerhedsarbejde på det enkelte distrikt.

Førstehjælpkursus for skovbruget

Målgruppe: Samtlige medarbejdere på distriktet.

Formål: At lære deltagerne at yde effektiv førstehjælp under så realistiske forhold som muligt.

Sprøjtetkursus

Målgruppe: Sprøjteførere og arbejdsledere inden for skovbrug, amt og kommune.

Formål: At give kursUSDeltagerne grundlæggende viden omkring:

- kemiske bekæmpelsesmidlers virkemåde
- sprøjteplanlægning og udbringningsteknik
- sikkerhedsforskrifter og personlig sikkerhedsudrustning.

Paragraf 9 – skovbrug

Målgruppe: Medlemmer af distriktets sikkerhedsgrupper samt sikkerhedsudvalg.

Formål: At give sikkerhedsgruppens medlemmer den fornødne viden til at kunne løse distriktets sikkerheds- og sundhedsproblemer i henhold til Arbejdsmiljøloven.

Fældning til flis

Målgruppe: Arbejdsledere, skovarbejdere og maskinførere, som skal udføre flisproduktion.

Formål: At give samtlige medarbejdere forståelse for betydningen af planlægning og koordinering af arbejdsprocesserne i flisproduktionen.

Vi udarbejder gerne kurser i samarbejde med distriktet omkring specialer.

Kontakt konsulentafdelingen i Skovteknisk Institut ved Ebbe Bøllehuus eller Frans Theilby, tlf. 01 24 42 66.

AKKERUP PLANTESKOLE
5683 HAARBY
Telefon (09) 73 10 58

Skov-, læ- og hækplanter

Tilbud afgives gerne.
Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

NOVOPAN

- Danmarks førende producent af spånplader, BODEX-krydsfiner samt VIBOPAN-paneler til væg- og loftbeklædning.

Hertil KØBER vi bl.a.
NÅLETRÆ og
LØVTRÆ
i forskellige længder,
soldet/usoldet
savværksflis.

Yderligere oplysninger
ved henvendelse til
vort skovkontor
tlf. (06) 39 61 00
lokal 238.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

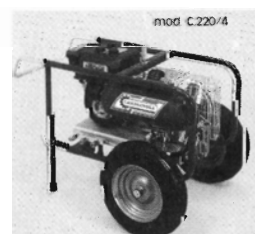
Pindstrup
DK-8550 Ryomgård
Tlf. 06-39 61 00

Campagnola tryklufstusdyr til klipning og opstamning af gran- og juletræer.

C 250 Lift model,
kan fås med manuel og selvopvullende slangetromle.

C 220/4 trailermodel,
kan fås med manuel og selvopvullende slangetromle.

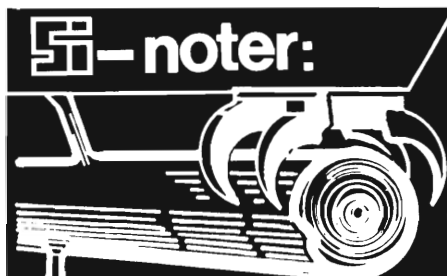

BESTIL VENLIGST NU - REKVIRER BROCHURER

P. Lühning's Plantage i/s

ASSENSVEJ 464 - FALDSLED

DK-5642 MILLINGE · TELEFON (09) 68 11 30

Afværgning af Musegnav

I efteråret 1987 etablerede Skovteknisk Institut og Statens Skadedyrslaboratorium to forsøg med repellenter (afværgemidler) mod mus på Jægersborg skovdistrikt. Forsøgene blev støttet økonomisk af Skov- og Naturstyrel-

sen og en række kemikaliefirmaer.

Ved forsøgene blev afprøvet AA protect, Anti-gnav, Cervucol, Skovtjære 123 S og Top Dendrocol 17 på plantede bølgeplanter.

Selv om det var et godt museår i 1987, var der i begge forsøgene væsentligt mindre musegnav end forventet og håbet. Der viste sig derfor ikke sikre resultater af de forskellige midler, men kun nogle tendenser, som dog nok vil være af interesse for skovbrugets praktikere. De fundne tendenser er yderligere bekræftet af forsøg med behandlede æblegrene anbragt i en "musegård". Der vil iøvrigt blive etableret nye forsøg i efteråret 1988.

Cervucol og Top Dendrocol – der begge indeholder samme virksomme stof, kobbernaphtenat – har i forsøgene virket bedre end de øvrige midler og har givet en nogenlunde beskyttel-

se. AA protect, Anti-gnav og Skovtjære har kun virket beskedent, men dog lidt bedre end ingen behandling.

Cervucol, der netop er godkendt af Miljøstyrelsen og nu må markedsføres fra dette efterår, er i fareklasse: Lokalirriterende. Top Dendrocol, der i år er blevet væsentligt billigere end tidligere, er godkendt uden for fareklasse. Begge midler er meget brandfarlige.

Der findes et SI-informationsblad, nr. 22 om cuprinaphtenat, som bør gennemlæses inden brug. Af personlig sikkerhedsudrustning bør anvendes: Gummihandsker, ansigtsskærm eller briller, gummistøvler og øjenskyllefal-ske.

Paul Christensen, Skovteknisk Institut, Jens Lodal, Statens Skadedyrslaboratorium, Mogens Lund, Statens Skadedyrslaboratorium.

Figur 1. Billedet viser den almindeligste skadevolder i skovkulturer, markmusen. Ud over den kan også rødmus skade.

Figur 2. Markmusen skader ved afgnavning af barken hele vejen omkring stammen ved foden (her på et frugttræ). Rødmusen kan derimod også gnavne i grene og knopper.

Vægte til pyntegrønt

Vejeområde: 5 - 10 kg

Pris:
1575 kr. plus moms.

KJELLERUP VÆGTFABRIK

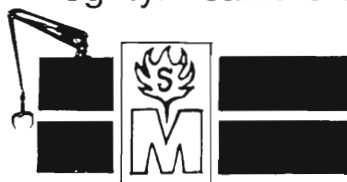
Postboks 58
8620 Kjellerup
Telefon 06 88 10 22

Salgs- og Servicearbejde på skovbrugsmaskiner udføres overalt i Danmark (mange års erfaring).

Brugte demo-maskiner:

- ☆ Kulla plantemaskine
- ☆ Lille flishugger med benzinmotor, Vidlak
- ☆ Skivehugger med hydraulisk indmadning
- ☆ Ford 5000 med tagmonteret FMV kran 2500

Salg af FMV kraner og vogne, flishuggere og -fyr - samt rotorere til alle skovkraner.

Svend Meldgård

Frisenvoldvej 13 - Frisenvold
8900 Randers
Salg - Service - Reparation
Tlf. 06 - 44 52 75 - Bil tlf. 049 - 7 80 30

Særlige krav ved træfyring

Træ er et gasholdigt brændsel. Hvis man ønsker en effektiv forbrænding uden røggener, er en kedel med omvendt forbrænding, evt. kombineret med en keramisk indsats og en akkumuleringstank, en god løsning.

Af ingeniør ERIK S. BERTHELSEN, EB-Varmeteknik.

Tidligere brugte de fleste træfyring både ved opvarmning og madlavning. Træet er senere i vid udstrækning blevet afløst af kul/koks og senere olie, som var mere bekvemt.

Olieprisernes kraftige stigning samt ønsket om generelt at gøre sig uafhængig af olie/gas har skabt interesse for kedler til fyring med fast brændsel, herunder også træfyring. Ved tilbagevenden til træfyring står vi imidlertid i en anden situation end generationerne før os.

Vi stiller højere og andre krav i dag. Som forbruger vil man have en rigtig dimensioneret kedel som er let at passe og med høj virkningsgrad. Energieffektivitet og let pasning er nøgleordene.

Af miljøhensyn er det nødvendigt med en effektiv forbrænding, så uforbrændte gasser ikke slipper ud af skorstenen og giver røggener.

Mere pasning

Træfyring kræver mere tilsyn end opvarmning med olie eller gas. Desuden skal man naturligvis have adgang til træ og opbevaringsplads til det. Lagring af træ for tørring er også ofte en nødvendighed.

Før installation af en træfyret kedel til centralvarmeanlæg er det vigtigt f.eks. gennem skorstensfejemeesteren at få kontrolleret skorstensens egnethed til træfyring.

Kedeltyper

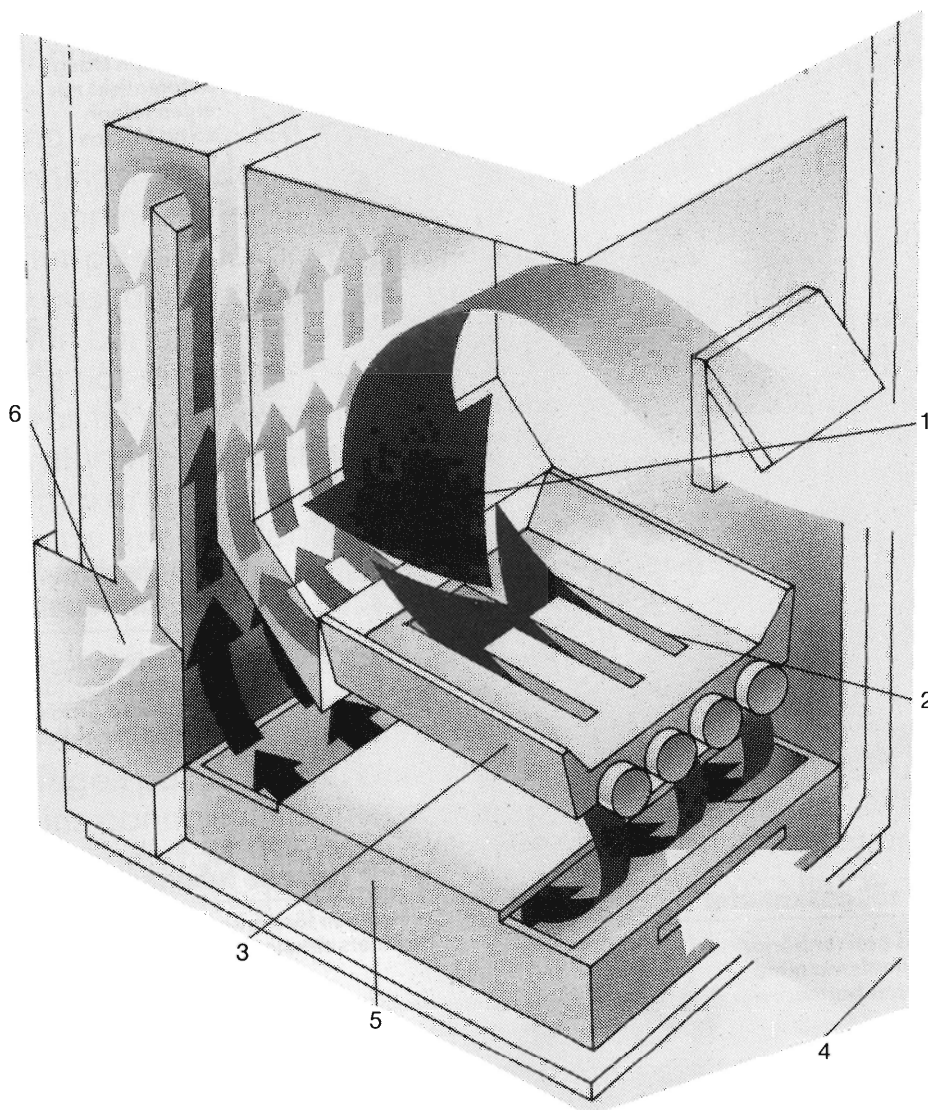
Der findes 3 typer kedler til fast brændsel: Gennemforbrænding, underforbrænding samt omvendt forbrænding.

Ved gennemforbrændingskedlen bør man kun fyre med koks og cinders.

I underforbrændingskedlen kan man fyre med træ, kul og briketter.

Det nye på markedet er kedeltypen med omvendt forbrænding som specielt er konstrueret til fyring med træ.

For at opnå en fuldstændig forbrænding af et brændbart materiale må der tilføres tilstrækkeligt med luft til forbrændingen, samtidig med at der opnås en tilstrækkelig høj antændings-

1. Gennem lufttilskud øges temperaturen, og forbrændingen af røggassen sker i temperaturområdet 1200-1500°C. Nogle tjæredannende røggasser forbrænder først ved temperaturer op mod 1200°C.
2. De relativt smalle røggas-spalter i keramikken er med til at øge modstanden i kedlen og giver forbrændingen et roligt forløb.
3. Den glødende keramik omslutter delvis kedelrørene og varmen overføres derfor effektivt.
4. Efterbrændingen begynder med lufttilførsel gennem sekundærluft-spjældet.
5. Med efterbrændingskammeret bliver der mindre aske. Asken efter fyringen er et hvidt pulver.
6. "Røgfrit". Med den keramiske indsats opnås værdier langt under miljøkravene for tjæredannelse.

PS: Effektiv miljøforbrænding i efterforbrændingskammeret stiller krav til træets kvalitet. Det må være tørt og kløvet.

temperatur for gasarterne.

Ved forbrænding af f.eks. træ udvikles en trægas, som består af mange forskellige gasarter med hver sin antændingstemperatur. For at få en fuldstændig forbrænding skal denne temperaturgrænse overskrides.

Omvendt forbrænding

Træ er som bekendt et gasholdigt brændsel. For at få effektiv forbrænding af de gasser, der udvikles ved opvarmning af træ, skal der bruges særlige kedeltyper. De nye kedler med omvendt forbrænding har den egenskab at der kun er ild i en lille del af brændslet ad gangen.

Det bevirker, at gasserne bliver udrevet fra træet nogenlunde i takt med varmebruget, hvorfor forbrændingen bliver effektiv og risikoen for tjæredannelse mindskes.

Et snit gennem en kedel med omvendt forbrænding (her af mærket Albin) viser, at træspjældet sidder i den øverste låge og ikke som normalt i den nederste. Forbrændingsluften tages altså ind øverst i fyrboksen.

Alle røggasserne passerer lodret ned gennem risten for at nå over i røgafgangen, og risten er placeret oven på skråtstillede vandfyldte kedelrør. Røggasserne passerer ned imellem rørene hvor en effektiv varmeoverføring finder sted.

Keramisk indsats

Den omtalte Albin-kedel kan forbedres ved en keramisk indsats. Herved bliver forbrændingen næsten fuldstændig, og forureningen som går op i skorstenen er ubetydelig.

Den keramiske indsats består af 2 dele. En overdel, som er anbragt på kedelrørene, og en underdel – efterforbrændingskammeret – som er placeret i kedlens askerum.

Træet lægges i den øverste keramikdel, og røggasserne går ned igennem kedelrørene og hvivler ud mod sekundærluft-indtaget, hvor yderligere lufttilførsel sker.

Røggasserne brænder med en blå, næsten gennemsigtig flamme. Temperaturen i flammen er da 1200-1500°C. Ved denne temperatur er forbrændingen nærmest total.

For at nå op til disse temperaturer kræves sekundærluft og opvarmet keramik. Antændelsestemperaturen for visse tjæredannende gasser er op mod 1200°C. Nye svenske miljøkrav vil sætte en grænse for udslip af tjære til max. 30 mg/MJ.

Bedre virkningsgrad

Med den keramiske indsats øges virk-

ningsgraden, kedlen bliver lettere at passe og samtidig øges effekten.

For at udnytte den øgede effekt kan kedlen anvendes sammen med en akkumuleringstank – eller kedlens effekt og varmebehovet kan tilpasses hinanden.

Akkumuleringstanke

For at få et træfyret anlæg til at fungere bedst muligt vil det ofte være en fordel at forsyne det med en akkumuleringstank. Det er en vandbeholder som opvarmes af overskudsvarmen fra fyringen.

Efter behov tages varmen igen fra akkumuleringstanken. Herved kan en udligning af varmeproduktionen finde sted, og kedlen vil altid kunne arbejde med en forbrændingsproces som giver den maksimale udnyttelse af brændslet.

En anden fordel ved fyring med max. effekt og akkumuleringstank er at der bliver mindre soddannelse i kedlen og røgafgangen.

Forbrændingen bliver fuldstændig og røggasserne forurener så lidt som muligt. I fyringssæsonen er det i mange tilfælde kun nødvendigt med én eller to påfyldninger af godt træ pr. døgn.

Om sommeren når der kun bruges varmt vand er det kun nødvendigt med

ca. én påfyldning om ugen. Varmtvandsbeholderen kan være indbygget i selve kedlen eller neddykket i akkumuleringstanken.

Penge at spare

Pasningen og vedligeholdelsen af et moderne træfyret villaanlæg er reduceret til et minimum, og anlæggene kan f.eks. have styring af fremløbstemperaturen m.m. ved hjælp af automatik.

Hertil kommer at anlæggene er forsynet med el-patroner, således at de i særlige situationer kan overtage varmforsyningen.

Afhængig af adgangen til træ, vil der ved træfyring være mange penge at spare.

Nærmere oplysninger om Albin-kedlen hos EB-Varmeteknik, telefon 01 71 35 55.

Diana Skovtjære

- Skovtjære 123 S
- Skovtjære 0.433
- Musetjære

Ring til:

Diana Skovtjære
Tlf. (03) 83 44 96
Skovrider Tage Hansen
4840 Nr. Alslev KØB DANSK!

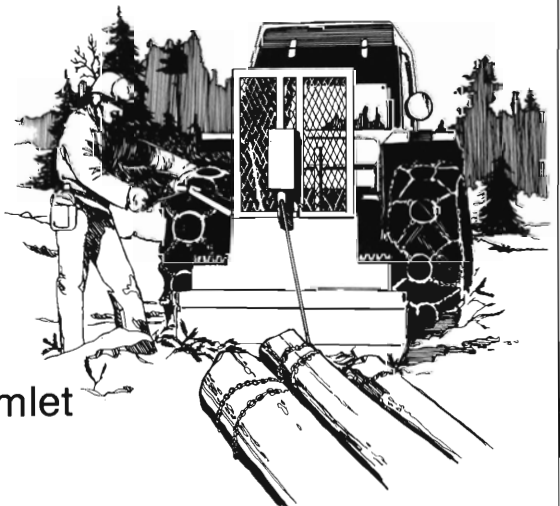
Import for Danmark af:

SANDVIK

skovspil
hulkæder m.v.

SANDVIK 2500
SANDVIK 3500
SANDVIK 4500
SANDVIK 5500
SANDVIK 640
SANDVIK totromlet

NIROS radio-
fjernbetjening

FA. **Gunnar Gregersen Skovservice**

Strøget 25, Nr. Snede, tlf. 05 - 77 00 77

Køb - Salg - Service - Over 20 års erfaring
- vore servicevogne kommer overalt -

Seks år med vækstrør

En engelsk brugerundersøgelse vurderer op til 6 års erfaringer med brug af vækstrør, som beskytter mod vildt, letter ukrudtsbekæmpelse og giver større vækst.

Det engelske fagblad Horticulture Week har lavet en undersøgelse af vækstrør ved at indsamle spørgeskema fra et stort antal brugere. Svarene er sammenfattet i en artikel i bladet, som her bringes i en oversættelse ved firmaet Poda Hegn.

Red.

De adspurgte brugere har alle haft mindst fire – nogle op til seks års erfaring med brug af vækstrør. Det gør at der er rigelige erfaringer med vækstrør på kortere sigt, men af gode grunde kender man ikke endnu den mere langsigtede virkning.

Det fremgår af artiklen at brugerne anvender vækstrør til mange formål i park- og skovbrug. Der kan være tale om nyplantede kulturer, naturlige foryngelser, vejtræer eller beplantning i miljøer med dårlige vækstbetingelser. Den mest populære farve på rørene er brun, mens nogle fremhæver grøn. Begge farver har dog fordel af at falde godt ind i miljøet.

Fabrikater

De brugere som har prøvet flere typer er – bortset fra en – enige om at Tubex vækstrør er det bedste. De er stærkere, lettere og hurtigere at montere og giver den bedste beskyttelse. De er runde og har en affaset overkant, således at barkskader undgås når planten er nået op til overkanten af røret. De

firkantede rør, som er sammenklappelige, sparer lagerplads og letter transporten.

Træarter

Der er mange erfaringer med plantning af forskellige træarter og på forskellige voksesteder. De mest almindeligt anvendte størrelser er $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ – dvs. 20 - 45 cm høje. Den største vækstforøgelse er opnået på steder med de vanskeligste vækstforhold, hvor der iøvrigt kun var små forskelle mellem arterne.

Eg blev gennemgående betragtet som den bedst egnede træart, og den vækstoffremmende virkning var for de fleste brugere bedst ved brug af små planter.

Bøg gav de relativt dårligste resultater, men med en del undtagelser. Væksten var dårligst i meget høje vækstrør, men nogle havde gode erfaringer med 60 cm høje rør. En læser foreslog at de dårlige resultater med bøg kunne skyldes at de blev udsat for overhedning på varme dage og for insektangreb. På en anden meget udsat lokalitet gav bøg dog gode resultater, så måske skal man være omhyggelig med udvælgelse af voksested og type af vækstrør.

Andre træarter som gav store vækstforøgelser var *fyr* (selvom nogle også havde lidt af overhedning), *el*, *birk*, *poppel* og *pil*. *Kastanje* og *hestekastanje* gav ikke gode resultater. *Kirse-*

bær gav blandede svar, men det bedste resultat fik man med et kort rør.

Ukrudtsbekæmpelse

Der var bred enighed om at vækstrør gjorde det lettere at bekæmpe ukrudt i plantningerne, især fordi man lettere kunne se hvor træerne stod i en tæt vegetation, men også fordi man kan sprøjte herbicider direkte på vækstrøret uden at beskadige træet.

Det mest almindelige var sprøjtning med Round up inden plantningen og med gentagelse af behandlingen hvert forår.

Kontrol

Det blev af og til fundet nødvendigt at rette op på nogle af vækstrørene efter udplantning, især i områder med kraftig vind. Flertallet mente at det var nødvendigt med en god støttepæl for at forhindre barkskader når stammen gnider mod vækstrørets skarpe kant foroven. Dette problem undgås ved Tubex som har affaset overkant.

Der var et enkelt tilfælde af hærværk mod vækstrørene, men de var normalt ikke brugt i stærkt befærdede områder.

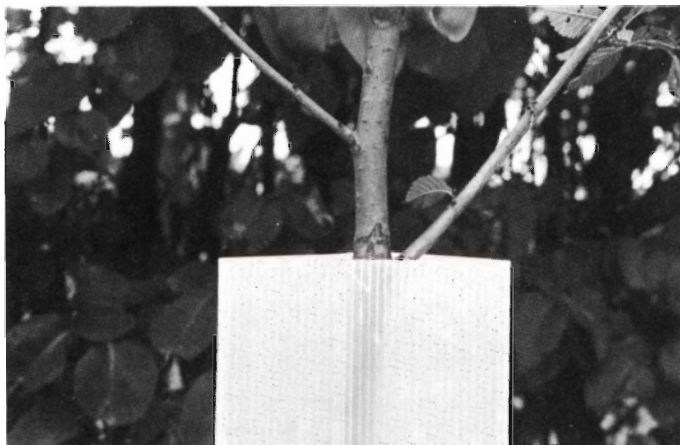
Konklusion

De største fordele ved vækstrørene er beskyttelse mod vildtskader, lettere ukrudtsbekæmpelse, mindre planteafgang og forøget væksthastighed. For-

Figur 1. Tubex vækstrør i vildtremise.

Figur 2. Barkskade forårsaget af vækstrør uden ombukket overkant.

delene viser sig især på udsatte voksesteder. Nogle mente også at vækstrør kunne forlænge vækstsæsonen.

Ulemperne ved vækstrør ligger bl.a. i meromkostningerne, som dog reduceres når man sparer hegning. Ved nogle fabrikater var det et problem at montere røret så det ikke skader træet, og der var også bekymring om plastmaterialet, som skal indsamles efter 4-6 år.

De ekstra omkostninger er dog formentlig ubetydelige når de ses over hele træets liv og holdes op mod fordelene i form af større vækst og bedre sundhed.

I artiklen citeres nogle af svarene, hvor der bl.a. peges på fordelene ved at kunne bruge mindre planter og større planteafstand (det engelske statsskovbrug anbefaler således 3 x 3 m). Det er vigtigt at placere støttepælen rigtigt – på flad jord kan den stå i vindsiden, mens den på skrånende terræn skal være i læsiden, og pælen må ikke være højere end røret.

En anden peger på at de bruger rørene på vanskelige voksesteder, hvor træet ofte tørrer ud. Det understreges at rørene skal efterses med mellemrum. Brugeren peger på at vækstrør er at foretrække frem for at bruge store træer med klump og store støttepæle.

En god samarbejdspartner og leverandør når det drejer sig om

SKOVPLANTER

Arborea Dania

Dansk Planteproduktion A/S

DK-8723 Løsning, Danmark

Tlf. 05 65 12 11

Telex 61 124 arbor dk

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Siden 1896

HJORTSØ PLANTESKOLE

4470 Svebølle

Tlf. 03 49 30 20* og 03 49 30 40

Indehaver: P.V. Pedersen

Skov-, læ- og hækplanter

Forlang prisliste

Planteskolen er tilsluttet

Herkomstkontrollen med

skovfrø og -planter

Produktion:

Dansk tømmer,
planker, brædder og lægter

Købes:

Nåletræ
til bygningstømmer

A/S SKÆRBÆK SAVVÆRK

Skærbækvej 12 - DK-7400 Herning

Tlf. 07-12 41 88

FENDT ... den rigtige skovtraktor

Turbomatik, den exclusive Fendt fordel.
Fendt turbokobling virker som støddæmper mellem motor og gearkasse, samt muliggør hurtig og rykfri igangsætning, uden koblingsslid.

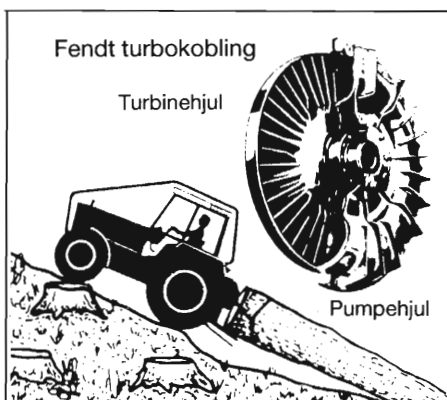

Effektiv skovafskærmning, god førerkomfort, servicevenlighed og lave driftsomkostninger kendetegner Fendt skovtraktorer.

Indhendt yderligere oplysninger hos

FENDT TRAKTORIMPORT

Starup - 7200 Grindsted - Tlf. 05 33 74 44

SI Brugt-børs

Skovteknisk Institut opretter en Brugt-børs for brugt skovmateriel.

På vores besøg på skovdistrikter og hos kommuner ser vi ofte brugt materiel, som repræsenterer en brugsværdi, men er blevet uaktuelt p.g.a. omlægning eller evt. investering i større grej. Ligeledes har lokale maskinforhandlere ofte brugt skovudstyr stående, men får kun annonceret det ud lokalt.

For at fremme formidlingen af dette udstyr og imødekomme praktikere, som har forespurgt på brugte maskiner, åbner vi en SI Brugt-børs.

Har man altså brugt udstyr – spil, kratryddere, flishuggere, dæk, vogne, traktorer, hydraulikkomponenter m.v. – stående, eller ønsker man at købe noget, kan man annoncere i SI Brugt-børsen.

SI Brugt-børsen udkommer een gang om måneden til samtlige SI-abonnenter, og derudover kan der tegnes specielt abonnement på SI Brugt-børsen for 120 kr. pr år.

Ønsker man skovmateriel optaget i Brugt-børsen, kontakter man Skovteknisk Instituts sekretariat, tlf. 01 24 42 66 og beder om blanketter til Brugt-

børsen. Når vi har modtaget blanketten udfyldt med de ønskede oplysninger samt betaling, kr. 50,- pr. maskine, indgår det pågældende skovmateriel i 2 numre af Brugt-børsen, hvorefter det slettes. – Ved indrykning af flere maskiner opnås rabat.

Vi håber, at Brugt-børsen vil få skovbrugere til at ransage gamle gem-

mer og i øvrigt bringe dårlig samvittighed ud af verden. – Vi udsender 1. nummer sidst i oktober, og annoncer til dette nummer er gratis, så grib telefonen og bestil blanketter til udfyldelse og evt. abonnement på SI Brugt-børsen.

Konsulentafdelingen,
Skovteknisk Institut

Opfylder
skovbrugets
seneste krav

Kan også fås
på leasing

Få tilsendt vore
specifikationer

Specialfabrik for
mandskabs- og
sanitetsvogne

Arnold Jensen

VOGNFABRIK

Lyngvej 3, 9000 Aalborg
Tlf. Aalborg 08 18 02 77
Aften 08 18 02 83

Husk!!

**ring til Skovtrim på tlf. 08 95 63 37
eller biltlf. 049 7 12 89**

Skovning, udkørsel m. v. udføres hurtigt og professionelt

Uforpligtende tilbud gives – vi kommer overalt i landet

SKOVTRIM

v/ Kaj Poulsen . Tryvej 153 . Try . 9750 Østervrå

Kort-nyt

Kontrolmærker på vægte

Alle vægte der bruges herhjemme i forbindelse med køb og salg skal inden årets udgang være forsynet med en kontrolmærkat.

Mærkatene er led i et nyt system, der lægger ansvaret for den løbende kontrol af vægten ud til den enkelte vægtejer og vægtfabrikant. Samtidig gør mærkatene det muligt for forbrugeren umiddelbart at se – af mærkatens dato – om vægten er lovlig.

Ingen ved nøjagtigt, hvor mange vægte der bruges i forbindelse med køb og salg herhjemme. Fagfolk skønner, at det drejer sig om godt 50.000. Fra brovægte til butiksvægte.

Ifølge loven er det vægtejerens ansvar, at der rettidigt bliver sat en kontrolmærkat på vægten. Men for at sørge for en smidig overgang til den nye kontrolordning har Industri- og Handelsstyrelsen, der administrerer ordningen, bedt Dantest sørge for påsætning af mærkater hos de vægtejere, der er kendt af styrelsen.

Mærkatpåsætningen gik i gang 1. oktober sidste år, og indtil nu har Dantest sat kontrolmærkat på ca. 30.000 vægte. Uden udgift for vægtejerne.

Dantest er forpligtet til at nå resten af de kendte vægte inden 1. oktober, hvad angår butiksvægte og inden 1. november, hvad angår industrivægte.

Tilbage vil være – regner man med – omkring 10%, som ikke er registreret nogetsteds.

Frem til 31. december kan alle vægtejere få påsat mærkat uden ekstra udgift. Efter 31. december er det direkte ulovligt at benytte en vægt, der ikke har kontrolmærkat påsat. Og efter 31. december skal vægtejere selv betale for påsætning af kontrolmærkatene.

Nyt dansk middel mod vildtbid

Et nyt afskrækningsmiddel mod vildtbid på løv- og nåletræer er introduceret. Midlet, som netop er godkendt, har fået handelsnavnet "Cervucol", og det virksomme stof er bl.a. cuprinaphthenat. Det virker ved stærk lugt og tildels ved smagen. Af hensyn til kontrol ved udsprøjtningen har Cervucol en brunlig farve, der dog forsvinder efter sæsonen. Væsken tåler -15°C.

Midlet har forsøgsvis været brugt på flere skovdistrikter gennem nogle sæsoner, og resultaterne herfra lover godt.

Cervucol er tyndtflydende og praktisk emballeret i doseringssprøjte-

dunk. Hittidige forsøg tyder på, at midlet ikke frembyder nogen sprøjte-tekniske problemer.

Forbruget er beskedent: Til topbehandling af nyplantede nåletræer strækker en 5 liters dunk til 5.000 træer med doseringsteknikken. Ifølge oplysninger fra forsøgs-distrikterne betyder dette, at midlet er meget økonomisk i brug.

Cervucol-navnet er nu registreret af Dansk Skovkontor i Næstved, der ligeledes har salgsrettighederne i Norden.

Pressemeddelelse

Odderen er truet

Odderen er et af de mest truede pattedyr i Danmark. Man regner med at der højst er et par hundrede tilbage, stort set kun i Midt- og Nordvestjylland. Odderen har været totalfredet siden 1967.

Odderen er vort største rovdyr med speciel tilknytning til ferskvand. Den er truet fordi dens naturlige levesteder ødelægges. Vandløb udrettes og reguleres, enge og moser drænes, og søer og fjorde forurenes. Hertil kommer at mange oddere drukner i åleruser eller forstyrres af f.eks. kanosejlads.

På den baggrund er der startet et "Projekt Odder" under Verdensnaturfonden og Foreningen til Dyrenes Beskyttelse. Formålet er at redde odderen fra udryddelse og forsøge at få den tilbage til dens oprindelige levesteder. Dette projekt indgår i et større europæisk samarbejde, idet odderen er truet i det meste af Europa.

Der stilles en række forslag til hvad man selv kan gøre for at hjælpe odderen:

- undgå forstyrrelser i form af intensiv sejlads, teltslagning eller fiskeri

- på gode odderlokalteter,
- bevare den naturlige plantevækst langs bredderne og undgå intensiv dyrkning ned til søer og åer,
- sætte stopriste foran åleruser, så odderen ikke drukner her,
- undgå påkørsler ved at køre forsigtigt ved broer og vandløb.

Nærmere oplysninger fås ved Foreningen til Dyrenes Beskyttelse, Alhambravej 18, 1826 Frederiksberg C, tlf. 01 22 32 22. Økonomiske bidrag modtages på giro 5 50 67 00.

Nyt land- og skovbrugsmuseum

Kostalden på det statsejede Poulsminde ved Feldborg nær Holstebro er blevet rammen om et lille land- og skovbrugsmuseum. Initiativtageren er en 71-årig pensionist, *Vagner Jensen*, som driver museet på frivillig basis sammen med to yngre (64 år) efterlønsmodtagere.

De har foreløbig i løbet af godt et år indsamlet 320 genstande som dækker land- og skovbrug i en periode fra 1825 til 1950. Der er tale om bl.a. gamle margarinebøtter, knibtænger, kværne, flasker, skovsæve, roerspære og hakelsesmaskiner.

Der er ikke faste åbningstider og ingen entré, men hvis man ringer til Vagner Jensen på forhånd, er han meget villig til at komme ud og fortælle om genstandene. Indtil nu har de besøgende mest været foreninger og skoleklasser.

Jyllandsposten

Lyn-Granvægt

TRILLEBØRSMODEL
DANSK FABRIKAT

Type H Type L Combi

BESTIL VENLIGST NU - REKVIRER BROCHURER

P. Lühning's Plantage i/s

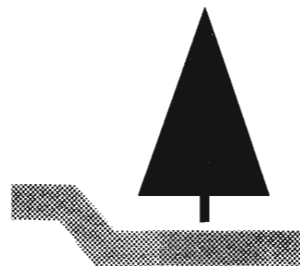
ASSENSVEJ 464 - FALDSLED
DK-5642 MILLINGE - TELEFON (09) 68 11 30

Aktuelle vejledende priser for råtræ

Effekt	Forhandlet	Offentliggjort	Gældende fra	Næste forhandling
Bøg				
Kævler	21.6.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 22/88	21.6.1988	
Svellekævler	30.9.1987	Skoven-Nyt lb.nr. 38/87	30.9.1987	
Bundgarnspæle	11.11.1986	Skoven-Nyt lb.nr. 47/86	12.11.1986	
Eg				
Kævler	2.9.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 29/88	2.9.1988	
Bundgarnspæle	11.11.1986	Skoven-Nyt lb.nr. 47/86	12.11.1986	
Ask				
Kævler	2.9.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 29/88	2.9.1988	
Bundgarnspæle	11.11.1986	Skoven-Nyt lb.nr. 47/86	12.11.1986	
Ær				
Kævler	21.6.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 22/88	21.6.1988	
Andet løv				
Kævler		Skoven-Nyt lb.nr. 29/88	2.9.1988	
Nåletræ				
Savværks-tømmer, vest	25.1.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 6/88	25.1.1988	
Savværks-tømmer, øst	25.1.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 6/88	25.1.1988	
Kassetræ	30.5.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 20/88	31.5.1988	
Lameltræ	30.5.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 20/88	31.5.1988	
D.K.I.-Træ	25.1.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 6/88	25.1.1988	
Imprægnerings-master	18.11.1985	Skoven-Nyt lb.nr. 32/86	18.11.1985	
Piloteringspæle		Skoven-Nyt 1988 nr. 1 c	1.1.1988	
Træ til Novopan				
Træindustri A/S	15.8.1988	Skoven-Nyt lb.nr. 27/88	15.8.1988	
Brænde, pæle, lægter m.v.		Skoven-Nyt lb.nr. 38/87	28.9.1987	

Alt i nåletræsplanter

Prisliste tilsendes gerne.
Tilbud ved større partier.
Tilsluttet Herkomstkontrollen.

ØRTING FORSTPLANTESKOLE

Forstkandidat Anker Gold
Horsensvej 201 - 8300 Odder
Telefon (06) 55 41 07

FLISFYRING

Hvornår har De sidst lavet
en beregning på Deres
fyringsøkonomi?

Prøv selv:
12 m³ flis giver ca. samme
varmemængde som 1 m³ olie.

Olie:
Forbrug _____ m³ olie/år
Pris _____ kr./m³
Fyringsomk. _____ kr.

Flis:
For at få samme varmemængde
som olie kræves 12 x antal m³
olie = _____ m³ flis

For at få samme varmeomk. som
olie, skal kunne betales kr./m³ flis
Olieudg. _____ = _____ kr./m³ flis
Flismængde _____

Til orientering kan nævnes at flis
koster leveret fra ca.
80-140 kr./m³.

Blev De overbevist?
Lad os uforbindende vise Dem et
af vore driftsikre
SWEBO-FLISFYR.

H.L. TOXVAERD-LARSEN
DK 5620 GLAMSBJERG
TELEFAX 09 45 14 70

☎ 09 45 14 68 - bil 049-67746

Har foruden de almindelig kendte kompressorer, slangeruller og sakse
en række nyheder på programmet.

Det drejer sig bl.a. om en automatisk udløser til Super Star saksen. En
luftkædesav på forlængerrør, har vi som de første i Danmark fået god-
kendt, den kan leveres i alle længder, og som de første i Verden har Cam-
pagnola fremstillet en elektronisk grensaks.

Vi har også taget udlejning med på programmet, De vil således kunne leje
et komplet anlæg i den størrelse De har behov for.

Ring og hør nærmere, og få tilsendt brochurer og prislister.

Forhandlere for Fyn og Jylland anvises.

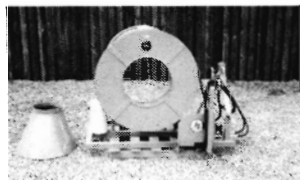
Eneimport

Vagn Jensen

Tåstrupvej 14 - 2690 Karlslunde - Tlf. 03 14 05 29 - Telefax 03 14 62 95

LYN-PAK

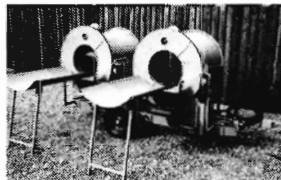
JULETRÆ'S SNØREMASKINER - HYDRAULIK DREVNE

TYPE 1TL
LIFTOPHÆNGT

TYPE 1T
TRAILER MODEL

TYPE 2T
DOBBELT TRAILERMODEL

BESTIL VENLIGST NU - REKVIRER BROCHURER

P. Lühning's Plantage i/s

ASSENSVEJ 464 - FALDSLED

DK-5642 MILLINGE - TELEFON (09) 68 11 30

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet.

Forlang prisliste

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. 09 75 12 88

FMV kraner og vogne

Kraner fra
2,2 - 4,6 tons meter.

Vogne fra 7 - 10 tons
med og uden drev og
med og uden
vognstyring.

ROWITEK-MIRANA

Telefon 03 78 85 55

Gl. Færggård - 4771 Kalvehave

Juli 1988

Juli har givet en nedbør meget over normalen, især i Jylland, hvor nogle egne har fået det dobbelte af normalen. Til gengæld har såvel temperaturen som antallet af soltimer været under normalen.

August har givet en nedbør lidt under normalen, men med store variationer. Jylland har generelt fået 75 mm (normalt 85 mm), men således at det østlige Jylland har fået noget mindre. Enkelte steder i Vestjylland har man den 22/8 fået op til 70 mm. Øerne har kun fået 37 mm (normalt 70 mm). Temperaturen har i gennemsnit været en hel grad under normalen og antallet af soltimer har været omkring 50 lavere end normalt. Der har ikke været antydninger af nattefrost, idet den laveste temperatur målt i juli har været omkring 6 grader og i august omkring 4 grader.

Nedbør, mm Amt	Juli		1/8-29/8
	Målt	Normal	Målt
Nordjyllands	132	72	78
Viborg	127	77	90
Århus	93	72	40
Vejle	114	79	64
Ringkøbing	148	80	110
Ribe	174	82	82
Sønderjyllands	161	80	60
Fyns	114	66	33
Vestsjællands	91	65	31
Nordøstsjælland	94	73	50
Storstrøms	90	68	33
Bornholms	119	60	18
Landsgennemsnit	124	74	64

Temperatur °C	4/7-1/8		1/8-29/8
	Målt	Normal	Målt
Middel	15,9	16,5	15,2
Absolut minimum	9,3	7,3	7,9
Absolut maximum	23,1	26,9	24,5
Antal soltimer	172	215	158

Hyppighed af vindstyrke %	Større end el. lig fig.:		
	Styrke 6 (hård vind)	Styrke 8 (hård kuling)	Styrke 10 (storm)
	12	7	12
	0	1	0
	0	0	0
Hyppigste vindretninger	S,W	SW,NW	S,W

MINI 678

*En god maskine
som er blevet endnu bedre.*

*Enkel, økonomisk
og let at køre...*

Skovmas ApS

DK-8870 Langå Tlf. 06 46 14 11